

Fənn : 1901Y İnstitusional iqtisadiyyat

1 İnstitusional təhlil nədir?

- iqtisadi proseslərin məntiqi ardıcılıqla tədqiqi
- mübadilənin dinamik daxili və xarici təhlili
- cəmiyyətin sosial-hüquqi və sosial-iqtisadi davranış qaydalarının təhlili
- hər hansı institutun cari vəziyyəti, onun fərdlərin davranmasına təsirinin qiymətləndirilməsi və başqa nəticələrin aşkarlanması
- mövcud institutların quruluşunun və onların yerinə yetirdiyi funksiyaların iqtisadi nəzəriyyə metodları ilə tədqiq edilməsi

2 İnstitusional təhlilin obyektinə nə aiddir?

- institusional dəyişikliklər, onların səbəbləri, hərəkətverici qüvvələri, formaları və həyata keçirilməsinin gedişi, iqtisadi və sosial proseslərə təsiri
- kollektiv fəaliyyətlər problemi, "biletsiz adam" problemi
- ictimai nemətlərin istehsalı, transaksiya xərclərinin hesablanması, informasiya asimetriyası
- müxtəlif fərd qruplarının davranışında müşahidə olunan müntəzəmlik
- nemət və qrupların tipologiyası, ierarxik strukturlar

3 Tənzimləmə sisteminin bölgü funksiyası nədən ibarətdir?

- qazanc və xərclərin iqtisadi agentlər arasında təkrar bölgüsü
- resursların və rəqabət imkanlarının iqtisadi subyektlər arasında paylanması
- bazar informasiyaları və nüfuzlarının rəqabət arasında bölüşdürülməsi
- bazarın oyun qaydalarına riayət edilməsi imkanlarının təkrar bölgüsü
- rəqabət mübarizəsi üsullarının optimal tətbiqi

4 Özünütənzimləmənin hansı növləri vardır?

- ötürülmüş, könüllü, xalis
- həmtənzimləmə, diskret, könüllü
- bazar, dövlət, alternativ
- ev təsərrüfatı daxilində, firma daxilində, ölkə daxilində
- firmadaxili, sahədaxili, ölkədaxili

5 Patent nədir?

- müstəsna hüquqlara, müəllifliyə və ixtiraya, faydalı modelə və ya sənaye nümunəsinə prioriteti təstiqləyən qoruyucu sənəd
- intellektual mülkiyyət obyektlərinə istifadə hüquqlarının verilməsinə görə əvəz qismində müəllifin aldığıdır
- müəlliflik sənədlərinə uyğun olaraq gəlir əldə etmək hüququ
- elə bir üstünlük əldə etmək hüququdur ki, onunla iqtisadi mübadilədə informasiyanın asimetrikliyi aradan qalxır və seçim effekti yüksəlir
- İFN-ə müstəsna hüquqların müəllifə verilməsinə əsaslanan institut

6 Birbaşa və dolaylı tənzimləmə təsirinin növləri hansılardır?

- iqtisadi, hüquqi, sosial
- iqtisadi, institusional, inzibati
- mənəvi, etik-psixoloji, iqtisadi
- normativ, iqtisadi, sosial

- iqtisadi, sosial, ekoloji

7 Royalti nədir?

- müstəsna hüquqlara prioritetliyi təsdiqləyən qoruyucu sənəd
- intellektual mülkiyyət obyektlərinə istifadə hüquqlarının verilməsinə görə kompensasiya ödənişləri
- İFN-ə spesifikasiyalaşdırılmış hüquqların müəllifə verilməsinə əsaslanan qaydalar
- ixtiralara görə müəllifin əldə etdiyi üstünlüklər
- intellektual mülkiyyət obyektlərinə istifadə hüquqlarının verilməsinə görə əvəz qismində müəllifin aldığıdır

8 Bazar iflası dedikdə nə başa düşülür?

- qeyri-təkmil rəqabət, informasiya asimetrikliyi, yüksək transaksiya xərcləri, ictimai nemətlərin natamam istehsalı xarici eksternaliyaların olması
- rəqabət mühitinin olmaması, bazarın qeyri-normal təchizatı, təşkilati strukturların zəif olması
- bazar qanunvericilik əsaslarının olmaması, məhsul istehsalının kifayət dərəcədə olmaması, infrastrukturun zəifliyi
- səmərəli investisiya mühitinin olmaması, sahibkarlığın zəif inkişafı, dövlət qanunvericilik sənətlərinin kifayət qədər olmaması, bank kredit sisteminin natamamlığı
- sahibkarlıq mühitinin yetişməməsi, inhisarçılığın hökmranlığı, xarici rezidentlərin təsirinin güclü olmaması

9 Kompyuter proqramı, ixtira, şirkətin nüfuzu hansı institusional kateqoriyaya aiddir?

- intellektual mülkiyyət
- intellektual xidmət
- intellektual aktiv
- royalti
- intellektual fəaliyyətin nəticələri

10 Təbii inhisar subyektlərinin fəaliyyətinin hansı müqavilə alternativini fərqləndirmək olar?

- tənzimlənməyən təbii inhisar dövlət mülkiyyətində olan və xüsusi bölmə tərəfindən idarə olunan inhisar, dövlət tərəfindən tənzimlənən təbii inhisar
- institusional alternativ çərçivəsində yaradılan təbii inhisar, tənzimlənən təbii inhisar, dövlət mülkiyyətində olan təbii inhisar
- spesifik aktivlərə malik olan təbii inhisar, xarici rezidentlərin idarəedilməsində olan təbii inhisar, tənzimlənən təbii inhisar
- korporativ idarəetmə olan təbii inhisar, xüsusi mülkiyyətdə olan təbii inhisar, dövlət mülkiyyətində olan təbii inhisar
- özəl bölmədə olan təbii inhisar, tənzimlənməyən təbii inhisar, tənzimlənən təbii inhisar, spesifik üstünlüklərə malik təbii inhisarlar

11 İnstitusional alternativ seçimində opportunist davranışın növləri hansılardır?

- işdən yayınma aldatma, hədə-qorxu, malik olduğu üstünlüklərdən sui-istifadə
- zorla pul qopartma, aldatma, hədə - qorxu, yayınma
- relevant informasiyanın gizlədilməsi, zorla pul qopartmaq, hədə -qorxu, yayınma
- hədə-qorxu, aldatma, informasiya qeyri- müəyyənliyi, mövcud imkan üstünlüklərindən sui-istifadə
- informasiya asimetrikliyi, işdən yayınma, zorla pul qopartma, üstünlüklərdən sui istifadə

12 İnstitusional dəyişiklik – bu.

- İnstitutun bir və ya bir neçə tərkib hissəsinin dəyişdirilməsidir
- Davranışda ən müxtəlif səbəblərdən irəli gələn dəyişikliklərdir.
- Fərdlərin qaydalara əməl etmədikdə buraxdıqları səhvlər qeyri- dəqiqliklərə bərabər proseslərdir
- Ayrı-ayrı fərqlərin qanun qarşısındakı məsuliyyətlərinin yerinə yetirilməməsi ilə bağlı müşayiət olunan proseslərdir.

- Adət və ənənələrin yerinə yetirilməsi zamanı yol verdiyi qeyri- dəqiqliklərə bərabər proseslərdir.

13 İnstitusional dəyişikliklərin ilk sxemlərindən biri kim tərəfindən verilmişdir?

- H.Demsets
 V.Ratten və Y.Hayami
 D.Nort
 Q.Leybkep
 D.Nayt

14 İnstitusional dəyişikliklərin baza sxemi kim tərəfindən verilmişdir?

- V.Ratten və Y.Hayami
 Q.Leybkep
 D.Nayt
 S.Çen, Toni Yu
 D.Nort

15 İnstitut ideyasının yaranması hansı yolla baş verə bilər.

- Spontan (qəflətən)
 Məqsədyönlü (layihələşdirilmə)
 Kəşf etmə
 Bütün cavablar doğrudur
 Mənimsənilmə

16 İnstitutun spontan (qəflətən) yaranması və ya dəyişməsi necə baş verir?

- Kimsənin öncədən niyyəti və planı olmadan baş verir.
 Siyasi xidmətlərin öncədən niyyəti və uzaqgörənliyi vasitəsilə baş verir.
 Dövlətin planlı qayda təsiri vasitəsi ilə baş verir.
 Bütün cavablar doğrudur
 Parlamentdə hər hansı millət vəkili tərəfindən niyyətilə baş verir.

17 Hüququn iqtisadi təhlili səpkisində ilk əsərlərdən biri- Hüquqsuz qayda kitabı kimə məxsusdur?

- R.Elliksona
 E.Poznera
 R.Mak-Adamsa
 D.Nayta
 D.Norta

18 İnstitutların yaranması problemini tədqiq edən müəlliflərin xeyli hissəsi onun həllinə hansı yanaşma əsasında yanaşırlar?

- Empirik
 Nəzəri-oyun
 Nəzəri
 Bütün cavablar doğrudur
 Fövqəladə

19 İnstitusional dəyişikliklərin trayektoriyasının fərqli tiplərini hansı variant əks etdirir?

- İnkrement və diskret
 İnkrement, harmonik və mnoton
 Diskret, mnoton və funksional

- İnkrement və funksional
- Diskret, harmonik və inkrement

20 İnstitusional ətalət – bu:

- Əvvəlki inkişafın hərəkətverici qüvvəsi
- Əvvəlki inkişafın trayektoriyasından asılılığı
- Dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsi dərəcəsi
- Bütün cavablar doğrudur.
- Əvvəlki inkişafın trayektoriyasının periodiklik meyarı

21 Neoinstitusionalistlər tərəfindən mülkiyyət hüquqları aşağıdakı kimi başa düşülür:

- müəyyən sosial mühitdə (ailə, partiya, əmək kollektivi) qəbul olunmuş davranış münasibətlərinin qeyri-formal normaları
- bütün təsərrüfatçılıq subyektlərinin iqtisadi azadlıq və bərabər imkanları prinsipləri
- mütəşəkkil cinayətkar qrupların təyin etdiyi normalar və qaydaları
- Mayorat prinsipi üzrə ötürülən təyin olunmuş miras-varislik hüquqları
- insanlar arasında nemətlərin mövcudluğu ilə əlaqədar və onların istifadəsilə dəxli olaraq meydana çıxan sanksiyalaşdırılmış davranış münasibətləri

22 Duqlas Nort öz modelində instisional dəyişikliklərin əsas mənbəyindən hansını ayırmamışdır:

- rentanın əldə edilməsi
- insanların zövqü və üstünlüklərindəki dəyişiklikləri
- nisbi qiymətlərdəki dəyişikliklər
- texnoloji innovasiyalar
- institutların yenidən bölgü xarakteri

23 Diskret institusional dəyişikliklərin mənbəyi rolunu nə oynamır:

- müharibələr
- innovasiyalar və elmi inkişaf nailiyyətləri
- işğal etmə
- kortəbii təbii fəlakətlər
- inqilablar

24 İnkişaf trayektoriyasından neçə asılılıq formasını ayırmaq qəbul edilmişdir:

- 1
- 3
- 2
- 5
- 4

25 A. Smit hansı vəzifəni dövlətin ikinci öhdəliyi kimi göstərmişdi?

- İmkan daxilində cəmiyyətdə ədalətsizliyə və onun üzvlərinin digərləri tərəfindən istismarına yol verməmək
- Rəqabət mühiti formalaşdırmaq
- Sosial bərabərliyi təmin etmək
- İqtisadi agentləri sazişlərə əməl etməyə məcbur etmək
- İqtisadiyyata müdaxilə etməmək

26 A. Smit hansı vəzifəni dövlətin birinci öhdəliyi kimi göstərmişdi.

- Cəmiyyətin mənafeələrini reallaşdırmaq

- İqtisadi inkişaf üçün əlverişli şərait yaratmaq
- Sosial problemləri həll etmək
- Cəmiyyətdə münaqişələri tənzimləmək
- Cəmiyyəti zorakılıqdan və xarici müstəqil dövlətlərin istilasından qorumaq

27 Nəyə görə insanlar könüllü olaraq dövlətin məcbur etmə mexanizminə razılaşırlar.

- Son nəticə onların şəxsi maraqlarına uyğun gəlir
- Cəmiyyətin iqtisadi quruluşuna uyğundur
- Hüquqi baza belə tələb edir
- Hüquqlarının qorunması üçün
- Zorakılıqdan qorunmaq üçün

28 İqtisadiyyatda qeyri-formal sektorun hansı ölçülmə metodu istehsal amillərinin istehlakının izlənməsinə əsaslanır?

- əməliyyatların hesablanması metodu
- nağd pula tələbin qiymətləndirilməsi metodu
- seçmə müşahidələr metodu
- vergi yoxlamaları metodu
- istehsal resurslarına tələbatın qiymətləndirilməsi metodu

29 Sadalananlardan nəyi iqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun müsbət cəhətlərinə aid etmək olmaz?

- qeyri-formal sektor qeyri-səmərəli leqal mühitin təsirini yüngülləşdirir
- münaqişələrin həllinin leqal mexanizmlərindən istifadənin qeyri-mümkünlüyü
- qeyri-formal sektorun fəaliyyəti rəsvi firmalar üçün əlavə rəqabət yaradır
- qeyri-formal sektorun heç bir müsbət cəhəti yoxdur
- qeyri-formal sektorun gəlirləri iqtisadiyyatda məcmu tələbi artırır

30 Yeni iqtisadi sistemin yaradılmasını nəzərdə tutan institusional islahatlar nə zaman bitmiş hesab olunur?

- yeni iqtisadi institutlar formalaşmış, institusional sistemin inkişafının ətalətliyi yaranıb;
- məcburetmə mexanizmləri səmərəli deyil;
- formal oyun qaydaları gözlənilir;
- əksmilliləşmə prosesi başa çatıb;
- iqtisadi sahədəki gərginlik transformasiya olunur;

31 Neoklassik ssenariyə görə keçid prosesinin sürəti bu amildən asılı deyil:

- iqtisadiyyatda start vəziyyətindən;
- xarici və daxili amillərin qarışıqından;
- siyasi rentadan;
- dəyişikliklərə kənar təsirdən;
- siyasi institutların dayanıqlığından;

32 Neoklassik nəzəriyyənin meyarlarına görə institusional islahatların nə vaxt başa çatdığını hesab etmək olar.

- ÜDM-in islahatdan qabaqkı vəziyyətinə çatıldıqda;
- tam informasiya şəraitində;
- institutlar sistemi səmərəlidir;
- cavabların hamısı doğrudur;
- qeyri-formal institusionalaşdırma;

33 Qeyri-formal institusionalizm nə deməkdir?

- cəmiyyətdə qeyri-formal «oyun qaydalarının» formallardan üstün olması, formal qaydaların qeyri-formal normalara uyğunlaşması;
- keçid sisteminin çox yüksək transaksiya xərcləri;
- mövcud qeyri-formal normalarla yeni qəbul edilən formal qaydalar arasında uyğunsuzluq;
- cavabların hamısı doğru deyil;
- cavabların hamısı doğrudur;

34 İnstitusional sistemdə əvvəlki təsərrüfat sisteminin idarə mexanizminin ləğvi və yenisinin olmaması nəticəsində ən az transaksiya xərclərli formal institutların olmaması və ya azlığı:

- institusional vakuumdur;
- ötürmə paradoksudur;
- institusional tələdir;
- institusional matrisadır;
- institusional münaqişədir;

35 İqtisadi artımın ləngiməsinə səbəb olan institusional münaqişənin nəticəsi nədir?

- kölgə iqtisadiyyatı;
- rəsmi iqtisadiyyatı;
- iqtisadi altsistem;
- aqrar islahatlar;
- keçid sisteminin yüksək transaksiya xərcləri;

36 Cəmiyyətdə qeyri-formal oyun qaydalarının formallardan üstün olması, formal qaydaların qeyri-formal normalara uyğunlaşması :

- «qeyri-formal məhdudiyətlərdir»;
- makroiqtisadi disfunksiyadır;
- «qeyri-formal institusionallaşmadır»;
- institusionallaşmadır;
- qohumluq kapitalizmidir;

37 Artan defisit şəraitində pul talvarı nəyi bildirir?

- qiymət siqnalları zəminində bazar mexanizmini;
- hökumət tərəfindən islahat strategiyasının seçilməsini;
- əhalinin yığıl pullarının əmtəə və xidmətlər ehtiyatına nisbətən çox olması;
- cavabların hamısı doğrudur;
- təsbit olunmuş qiymətlərin müəyyənləşdirilməsi;

38 Amirlik iqtisadiyyatının institusional matrisası iqtisadiyyatda kimin hakim mövqeyini nəzərdə tutur:

- xüsusi mülkiyyətin üstünlüyünü;
- qiymət siqnalları əsasında bazar mexanizmini;
- dövlət mülkiyyəti və dövlət institutlarının üstünlüyünü;
- cavabların hamısı doğrudur;
- qeyri-formal iqtisadiyyatı;

39 Amirlik iqtisadiyyatından bazar iqtisadiyyatına keçidin neoklassik ssenarisi neoinstitusionaldan nə ilə fərqlənir:

- aparılan islahatların məzmunu ilə;

- natamam informasiya şəraiti ilə;
- islahatların aparılma sürəti ilə;
- iqtisadiyyatda start vəziyyəti ilə;
- dəyişikliklərin gedişinə kənar təsirlərlə;

40 Olsona görə oturaq bandit bandit qastrolyerdən(səyyar) nə ilə fərqlənir.

- Nüfuz dairəsinin məhdudluğu ilə
- Digərinin nüfuz dairəsinə girə bilməsi ilə
- Nüfuz dairəsinin qeyri-məhdudluğu ilə
- "oturaq banditdən" fərqli olaraq "səyyar bandit" insanların hər şeyini almağa çalışır
- Digərinin nüfuz dairəsinə girə bilməməsi ilə

41 Dövlətin yaranması nə vaxt mümkün olur.

- Sosial kontrakt və əhalinin öz hüququnun bür hissəsini könüllü şəkildə onun mənafeyini səmərəli qoruya bilən quruma verməsi ilə
- İctimai tənzimlənmənin zərurəti ilə
- Zorakılığın aradan qaldırılmasına zərurətin yaranması ilə
- İctimai mülkiyyətin yaranması ilə
- Xüsusi mülkiyyətin yaranması ilə

42 Status qvo pozulmasına nə səbəb olur.

- Mülkiyyət hüququnun dəyişilməsi
- Mülkiyyət hüququnun yenidən bölgüsünə dair qanunvericilikdə istənilən dəyişiklik
- Transaksiya xərcələrinin dəyişilməsi
- İqtisadiyyatda inhisarlaşma
- İqtisadiyyatın böhranlı vəziyyəti

43 Müasir neoinstitusionalistlər hesab edirlər ki, dövlət müdaxiləsi nədən zəruridir.

- İqtisadi inkişafın aşağı səviyyəsindən
- İqtisadiyyatın qloballaşmasından
- Böhranlı iqtisadi inkişafdən
- İnteqrasiyanın genişlənməsi
- Bazarın uğursuzluğu və öz funksiyasını yerinə yetirməməsi

44 A. Smit hansı vəzifəni dövlətin üçüncü öhdəliyi kimi göstərmişdi?

- Cəmiyyətin bütün üzvlərinin maraqlarına uyğun müəyyən ictimai tikili və müəssisələrin yaradılması və saxlanması
- Səhiyyə təşkilatlarının yaradılması
- Mədəniyyət ocaqlarının tikilməsi
- İstirahət parklarının salınması
- İdman qurğularının tikilməsi

45 Yeni institusional nəzəriyyə çərçivəsində kölgə iqtisadiyyatının öyrənilməsinə olan yanaşmalardan hansı istifadə olunur?

- T.Veblenin
- R.Kouzun
- O.Uilyamsonun
- E.Fayqanın
- E de Sotonun

46 İqtisadiyyatın kölgə sektorunun iştirakçılarının davranışı bu modellə təsvir olunur:

- homo economicus
- homo institutional
- homo adaptans
- homo aqresucus
- homo soveticus

47 Qeyri-formal iqtisadiyyatı səciyyələndirmək üçün aşağıdakı terminlərdən hansı daha az uyğun gəlir:

- yaşama iqtisadiyyatı
- əxlaqi iqtisadiyyat
- yoxsulluq iqtisadiyyatı
- opportunist iqtisadiyyat
- tarazlı iqtisadiyyat

48 İqtisadi agentlərin bilərəkdən dövlətdən gizlədilən təsərrüfat fəaliyyətlərinin məcmusu necə adlanır?

- qeyri-formal iqtisadiyyat
- ictimai müqavilə
- kollektiv fəaliyyət
- bürokratiya
- ictimai müqavilə

49 Aşağıda sadalanan alimlərdən hansı qeyri-formal iqtisadiyyatın öyrənilməsinə böyük töhfə vermişdir?

- C.Heilbreyt
- A.Piqu
- R.Kouz
- E. De Soto
- C.Byukenen

50 Nə iqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun ölçülməsinin dolayı metodlarına aid deyil?

- əməliyyatların sayılması metodu
- iş qüvvəsinin statistikasını
- vergi yoxlamaları
- istehsal resurslarına tələbatın qiymətləndirilməsi
- nağd pula tələbin qiymətləndirilməsi

51 Hansı amil iqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun həcminə təsir etmir?

- vergilər
- ölkə əhalisinin sayı
- iqtisadiyyata tənzimləyici müdaxilənin nəticəsi
- sadalananların hamısı təsir edir
- korrupsiya

52 Qeyri-formal iqtisadiyyatı tədqiq edən ilk elmi əsərlər nə vaxt meydana gəlmişdir?

- XIX əsrdə
- XX əsrin 50-ci illərində

- XX əsrin 30-cu illərində
- XXI əsrdə
- XX əsrin 70-ci illərində

53 Özünü tənzimləmənin hansı növləri vardır?

- bazar, dövlət, alternativ
- ötürülmüş, könüllü, xalis
- həmtənzimləmə, diskret, könüllü
- ev təsərrüfatı daxilində, firma daxilində, ölkə daxilində
- firmadaxili, sahədaxili, ölkədaxili

54 Birbaşa və dolaylı tənzimləmə təsirinin növləri hansılardır?

- iqtisadi, sosial, ekoloji
- normativ, iqtisadi, sosial
- iqtisadi, institusional, inzibati
- inzibati, hüquqi, sosial
- mənəvi, etik-psixoloji, iqtisadi

55 Con Ambekə görə dövlətsiz cəmiyyətin (birliyin) həyat qabiliyyətinin zəruri şərti – bu:

- güc potensialının nisbətən bərabər bölgüsü
- güc potensialının olmaması
- güc potensialının mütləq qeyri-bərabərliyi
- bütün cavablar səhvdir
- hərbi diktaturanın olmaması

56 Hansı nəzəriyyə güc potensialının qeyri-bərabər bölgüsünü nəzərdə tutur:

- inqilabi nəzəriyyə
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- güc nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

57 İnstitusional iqtisadi nəzəriyyə çərçivəsində nəyin təzahürü gücdür:

- hakimiyyət
- qəddarlıq
- təsir
- qüvvə
- hüquq

58 Alimlərdən kim onun təklif etdiyi dövlət modelində kontrakt nəzəriyyəsini istismar nəzəriyyəsi ilə birləşdirməyə cəhd etmişdir:

- Armen Alçian
- Harold Demsets
- Duqlas Nort
- Uesli Mitçell
- Ronald Kouz

59 Alimlərdən kim dövlət – stasionar modelini təklif etmişdir:

- Saymon Porter və Edvard Souler

- Ronald Kouz və Cors Stiqler
- Mahsur Olson və Martin Makqir
- Eli Xekşer və Bertil Olin
- Çarlz Kobb və Pol Duqlas

60 Variantlardan hansı dövlət anlayışını düzgün əks etdirir?

- eyni zamanda həm ölkə ərazisinin, həm bu ərazinin resurslar məcmusunu və əhalisini – vətəndaşların məcmusunu və fəaliyyət göstərən hakimiyyət orqanları forması
- ölkə parlamentinə təzyiq göstərilməsi mexanizmi
- dövlət azlığın, çoxluq üzərində hakimiyyət forması
- məcburetmə rıçaqları vasitəsilə vətəndaşların hüquqlarının məhdudlaşdırılması forması
- dövlət bazar subyektlərinin məcmu gəlirlərinin vergilər vasitəsilə mənimsənilməsi mexanizmi

61 Dövlətin genezisinin mahiyyətini əks etdirən variantı seçin:

- məcmu ictimai məcmu məhsulun bərabər bölgüsü
- güc potensialının bərabər bölgüsü
- mülkiyyətin ictimai xarakteri
- iyerarxiya sisteminin dağılması prosesi
- güc potensialının qeyri-bərabər bölgüsü

62 İctimai müqavilə (sosial kontrakt) anlayışı düzgün ifadəsini hansı variantda tapır?

- konstitusiya qaydalarının məzmunu və tətbiqi üzrə gözləmələrin mübadiləsi;
- iki və daha artıq hüquqi şəxs arasında hüquqi razılaşmadır
- iki və daha artıq fiziki şəxs arasında aqlı-satqı aktının sənədləşdirilməsidir
- bütün cavablar doğrudur
- ictimai nemətlərin (baza qaydalarının) tələb və təklif tərəflərinin qarşılıqlı təsiridir

63 Bu fenomen dövlətdə agent probleminin olması ilə izah olunur:

- dövlət aparatının böyüməsi
- iqtisadiyyatın ifrat tənzimlənməsi
- korrupsiya
- sadalananların heç biri doğru deyil
- sadalananların hamısı doğrudur

64 Yeni institusional iqtisadiyyat nəzəriyyəsinə görə dövlət hakimiyyətinə legitimliyinin əsasında durur.

- formal qaydalar yarada bilmək imkanı
- əhalidən vergi yığmaq imkanı
- əhalinin ictimai nemətlərlə təmin edilməsi
- sadalananların hamısı doğrudur
- məcburetmə mənbəyi və tabelikdə olan tərəf arasında münasibətlərin şəxsizləşdirilməsi

65 D.Nortun institusional dəyişikliklər sxeminin sonuncu bəndini seçin;

- bilik səviyyəsində dəyişikliklər yeni texnologiyaların yaranmasına aparır
- siyasi bazar sıfır olmayan transaksiya xərcləri dəyərin yaradılması üçün faydalı olan bütün potensial institusional dəyişikliklərin realizə olunmasına mane olur
- yeni texnologiyalar resursların nisbi qiymət səviyyəsinə təsir edir
- sadalananların heç biri doğru deyil
- yeni qiymət səviyyələri dəyəri potensial artan resurs mülkiyyətçilərini onların mülkiyyət hüquqlarını transformasiya etməyə stimullaşdırır

66 Hansı nəzəriyyə güc potensialının bərabər bölgüsünü nəzərdə tutur:

- inqilabi nəzəriyyə
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- güc nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

67 Yoran Bartselə görə hakimiyyət fenomeninin tərifı hansı variantda düzgün əks olunur?

- bütün cavablar doğrudur
- iqtisadi idarəetmə sistemidir
- siyasi aktlar məcmusudur
- hakimiyyət – xərclər qoymaq qabiliyyətidir
- məcburi qadağalar sistemidir

68 Güc potensialı anlayışı – bu:

- ölkənin müdafiə qabiliyyətidir
- fərdin sərəncamında yerləşən güc məcburetə vasitələrinin nisbi miqyası
- nüfuz, adət və ənənələr, rusurlara malik olma
- bütün cavablar doğrudur
- sosial institutların məcmusu

69 Orta əsr (IX əsr) İslanidiyasında D.Fridmanın tədqiqatının nəticəsinə əsasən hakimiyyətin hansı forması 300 ildən çox mövcud olmuşdur?

- monarxiyalı
- krallıq
- mərkəzi hakimiyyət olmadan
- iri feodal iyerarxiyalı
- mütləq monarxiyalı

70 Variantlardan hansı Cek Xirşleyferin əsərinin adını əks etdirir?

- “Anarxiya” (hakimiyyətsizlik) və onun iflası”
- “Xalqların yüksəlişi və tənəzzülü”
- “Kollektiv fəaliyyətlərin məntiqi”
- “Firma, bazar və hüquq”
- “Yeni institusional iqtisadi nəzəriyyə”

71 Variantlardan hansı Byukenenə görə ictimai müqavilənin predmetinə daxil olan anlayışı əks etdirir?

- insan hüquqları
- insan və mülkiyyət hüquqlarının reallaşmasını təmin edən agent kimi dövlətin fəaliyyətləri və imkanları
- mülkiyyət hüquqları
- bütün cavablar doğrudur
- qaydalar dəsti, bunlara uyğun olaraq ictimai nemətlərin təminatı

72 Hansı nəzəriyyə zorakılıq potensialının bərabər bölgüsünü zənn edir?

- inqilabi nəzəriyyə
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- zorakılıq nəzəriyyəsi

- təkamül nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

73 Hansı nəzəriyyə zorakılıq potensialının qeyri-bərabər bölgüsünü zənn edir?

- inqilabi nəzəriyyə
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- zorakılıq nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

74 Dövlətin mövcudluğunu izah edən istismar nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır :

- Deni Didro
- Şarl Sui Monteskye
- Con Lokk
- Fransua Mari Arue Volter
- Tomos Hobbs

75 Dövlətin mövcudluğunun izah edən hansı nəzəriyyə Tomos Hobbs adı ilə bağlıdır :

- inqilabi nəzəriyyə
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- güc nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

76 Dövlətin mövcudluğunu izah edən hansı nəzəriyyə neoklassik nəzəriyyə tərəfindən istifadə olunur :

- inqilabi nəzəriyyə
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- güc nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

77 Dövlətin mövcudluğunu izah edən hansı alimin nəzəriyyəsi neoklassik nəzəriyyə tərəfindən istifadə olunur:

- Deni Didro
- Şarl Sui Monteskye
- Con Lokk
- Fransua Mari Arul Volter
- Tomos Hobbs

78 Dövlətin mövcudluğunu izah edən hansı alimin nəzəriyyəsi marksist yanaşmanın əsasında dururdu:

- Deni Didro
- Şarl Sui Monteskye
- Con Lokk
- Fransua Mari Arul Volter
- Tomos Hobbs

79 Koordinasiya problemi bu səbəbdən yaranır:

- qarşılıqlı əlaqə iştirakçılarının anonimliyi
- xalis strategiyalarda müvazinətin olmaması
- bir neçə potensial müvazinətliliyin olması
- cavablar doğru deyil
- qarşılıqlı əlaqə iştirakçılarının sayının həddən çox olması

80 Fokal nöqtə:

- koordinasiya oyununda Pareto-səmərəli müvazinətdir
- cəmiyyətin inkişaf səviyyəsi barədə informasiya olmadan müəyyən edilə bilməz
- koordinasiya problemlərini həll etməyə imkan verir
- doğru cavab yoxdur
- fərdlərin qeyri-müvazinətli vəziyyətə düşdükdə çəkdikləri subyektiv xərclərlə bağlıdır

81 Şəbəkənin koordinasiya mexanizmi kimi tərifini verin:

- qarşılıqlı əlaqələri komandalar vasitəsilə baş verən fərdlərin qarşılıqlı tabelilik strukturudur
- çoxlu simmetrik seçmə mübadilələrdir
- qarşılıqlı təsirləri danışıqlar əsasında baş verən muxtar iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasıdır
- cavablar doğru deyil
- cavabların hamısı doğrudur

82 Firmanın həcmi müəyyənləşir:

- sahibkarının istəyi və maliyyə imkanları ilə
- bazarda və firma daxilində transaksiyaların təşkilinin son hədd xərclərinin nisbəti ilə
- istehsal xərclərində istehsal və transaksiya tərkib hissələrin nisbəti ilə
- cavabların hamısı doğrudur
- firmanın çeşidində eksperimental və inspeksiya əmtələrinin nisbəti ilə

83 Agentlik nəzəriyyəsində informasiya müqavilə münasibətləri iştirakçıları arasında necə paylanıb?

- bərabər: həm agent, həm prinsipial eyni informasiya ilə təmin edilib
- qeyri-bərabər: həyata keçirilən layihə haqqında agent prinsipialdan çox bilir
- qeyri-bərabər: həyata keçirilən layihə haqqında prinsipial agentdən çox bilir
- cavabların hamısı doğrudur
- qeyri-bərabər və təsadüfi: kimin həyata keçirilən layihə haqqında daha çox informasiyaya malik olduğunu dəqiq demək mümkün deyil

84 Ticarətin təşkilinin ən sadə forması nədir?

- açıq ümumi bazar
- yarmarka
- qapalı bazar
- auksion
- milli bazar

85 O.Uilyamsona görə sövdələşmələrin idarə olunmasının bazar mexanizmi tərifinə bazarın hansı forması uyğun gəlir?

- internet-ticarət
- yarmarka
- aukson
- regional bazar
- açıq ümumi bazar

86 Bürokratiyanın iqtisadi nəzəriyyəsinə görə, sadalananlardan hansı məmurların izlədikləri əsas məqsədlərə aid deyil?

- dövlət orqanının büdcəsinin maksimallaşdırılması
- transaksiya xərclərinin azaldılması
- öz peşə riskini azaltmaq cəhdi
- sadalananların hamısı əsas məqsədlərə aiddir
- strateji davranışa meyllilik

87 Transaksion xərclər nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələrinə aşağıdakı iqtisadçılardan kimi aid etmək olar?.

- Armen Alçian
- Ronald Kouz
- Harold Demsest
- Uesli Mitçell
- Con Kommons

88 Ronald Kouz hansı nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələrindən biri hesab edilir?

- ictimai seçim
- transaksion xərclər
- mülkiyyət hüququ
- iqtisadi təşkilatlar
- razılıq iqtisadiyyatı

89 Neoinstitualistlər transaksion xərclərin aşağıdakı növlərindən birini fərqləndirmirlər.

- informasiyanın axtarış xərclərini
- danışıqların aparılması və müqavilələrin başlanması xərcləri
- mümkün iqtisadi dəyişikliklərin xərclərini
- opportunist davranışı xərclərini
- mülkiyyət hüququnun səviyyəsi və müdafiəsi xərclərini

90 İqtisadi hüquq nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələrinə aşağıdakı iqtisadçılar aiddir.

- Armen Alçian
- Harold Demsest
- Qeri Bekker
- Uesli Mitçell
- Con Kommons

91 Qeri Bekker hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biridir.

- ictimai seçim
- transaksion xərclər
- mülkiyyət hüququ
- iqtisadi təşkilatlar
- iqtisadi hüquq

92 Con Kommons transaksion xərclərin neçə növünü fərqləndirib ?

- 6
- 5
- 4

- 3
 2

93 Transaksion xərclərin ən geniş yayılmış təsnifatında transaksion xərclərin neçə növünü fərqləndirirlər?

- 7
 5
 3
 4
 6

94 Con Kommons transaksion xərclərin aşağıdakı təsnifatını təklif edir.

- ex ante və ex post
 hissələrə bölünmə, informasiya, miqyas
 sövdələşmə, idarəetmə, rasionallaşma
 müqavilələrin tərtibatı, nəzarət, məcburetmə
 davranış, informasiya axtarışı, ehtiyat vəziyyətlərinin müəyyənləşdirilməsi

95 Neoinstitusional nəzəriyyədə transformasiya xərcləri hansı alimin adı ilə bağlıdır.

- U.Mitçell
 T.Eqqertson
 D.Nort
 R.Kouz - O.Ulyamson
 Q.Saymon

96 Transaksion xərclər nəzəriyyəsində neçə yanaşmanı fərqləndirirlər.

- 2
 6
 5
 4
 3

97 Institusional sazişlər və ya təşkilatlar nəyi ifadə edir:

- AR-nin qanunları
 AR-nin məəcəllələri
 insanlar arasındakı siyasi, sosial və hüquqi qarşılıqlı təsir çərçivələrini yaradan “oyun qaydaları”nın məcmusu, yaxud qaydalar, normalar və sanksiyalar
 təsərrüfat fəaliyyətinin müxtəlif sferalarını tənzimləyən lokal təlimatlar, qaydalar, normalar və standartlar
 ayrı-ayrı fərdlər arasında transaksiya xərclərinin azaldılmasına yönəldilmiş müqavilələr

98 Ayrı-ayrı fərdlər arasındakı transaksiya xərclərini azaldılmasına yönəldilmiş müqavilələr nəyi ifadə edir?

- xarici effektlər
 qeyri-formal qaydalar
 institusional sazişlər
 mülkiyyət hüquqları
 formal qaydalar

99 Firmanın optimal həcminə o halda nail olunur ki;

- firma daxilində fəaliyyətlərin baş verməsinin transaksiya xərcləri sıfıra bərabərdir
- firma daxilində fəaliyyətlərin baş verməsinin transaksiya xərcləri elə həmin fəaliyyətlərin bazar mexanizmi vasitəsilə həyata keçirilməsinin transaksiya xərclərindən aşağıdır:
- firma daxilində fəaliyyətlərin baş verməsinin transaksiya xərcləri elə həmin fəaliyyətlərin bazar mexanizmi vasitəsilə həyata keçirilməsinin transaksiya xərclərindən yüksəkdir
- firma daxilində fəaliyyətlərin baş verməsinin transaksiya xərcləri elə həmin fəaliyyətlərin bazar mexanizmi vasitəsilə həyata keçirilməsinin transaksiya xərclərinə bərabərdir
- firma daxilində fəaliyyətlərin baş verməsinin transaksiya xərcləri bazar səmərəliliyinin meyarına uyğun optimal kəmiyyətə malik olur

100 Con Kommonsə görə transaksiya xərcləri təcəssüm etdirir:

- mübadilə obyektinin faydalı xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi, onunla bağlı hüquqların təmin olunması və onlara riayət edilməsinə məcbur etmə xərcləri
- informasiyanın toplanması və işlənilməsi, danışıqların aparılması və qərarların qəbul edilməsi, kontraktlara riayət edilməsi üzərində nəzarət və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət xərcləri
- iqtisadi sistemin istifadə olunması xərcləri
- cəmiyyətin yaratdığı mülkiyyət hüquqları və azadlıqlarının özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsi üzrə xərclər
- iqtisadi agentlərin o cümlədən bazar mexanizmlərinin də istifadə olunması ilə kontraktların bağlanması ilə əlaqədar qarşılıqlı münasibətlərini müşayiyyət edən məsrəflər

101 Ronald Kouza görə transaksiya xərcləri ifadə edir.

- mübadilə obyektinin faydalı xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi, onunla bağlı hüquqların təmin olunması və onlara riayət edilməsinə məcbur etmə xərcləri
- iqtisadi agentlərin o cümlədən bazar mexanizmlərinin də istifadə edilməsilə kontraktların bağlanması ilə əlaqədar qarşılıqlı münasibətlərini müşayiyyət edən məsrəflər
- iqtisadi sistemin istifadə olunması xərcləri
- informasiyanın toplanması və işlənilməsi, danışıqların aparılması və qərarların qəbul edilməsi, kontraktlara riayət edilməsi üzərində nəzarət və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət xərcləri
- cəmiyyətin yaratdığı mülkiyyət hüquqları və azadlıqlarının özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsi üzrə xərclər

102 Kennet Errou yanaşmasına görə transaksiya xərcləri ifadə edir.

- mübadilə obyektinin faydalı xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi, onunla bağlı hüquqların təmin olunması və onlara riayət edilməsinə məcbur etmə xərcləri
- iqtisadi agentlərin o cümlədən bazar mexanizmlərinin də istifadə olunması ilə
- cəmiyyətin yaratdığı mülkiyyət hüquqları və azadlıqlarının özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsi üzrə xərclər
- iqtisadi sistemin istifadə olunması xərcləri
- informasiyanın toplanması və işlənilməsi, danışıqların aparılması və qərarların qəbul edilməsi, kontraktlara riayət edilməsi üzərində nəzarət və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət xərcləri

103 Transaksiya xərclərinin ən geniş yayılmış təsnifatı bu xərclərin aşağıdakı tiplərindən birini ehtiva etmir:

- danışıqların aparılması
- ölçülmə
- aşkar xərclər
- opportunist davranış
- informasiya axtarışı

104 Opportunist davranışın hansı iki əsas formasını fərqləndirmək qəbul olunmuşdur:

- inam və inadkarlıq
- dələduzluq və aldatma

- mənəvi risk və zorla pul qoparma
- lobbiləşdirmə və sabotaj
- informasiyanın təhrif olunması və işlərin dolaşdırılması

105 Mənəvi risk hansı situasiyada meydana çıxır.

- uzun müddət bir neçə istehsal amili əvəzəilməz və qrupun yerdə qalan üzvləri üçün universal qalaraq sıx kooperasiya halında işləyirsə
- bir neçə istehsal amili uzun müddət nadir obyektlərlə işləyirsə
- bir neçə istehsal amili inhisar nəzarətinə malik olmaq üçün bir konglomeratda birləşirsə
- tərəflərdən biri öz üzərinə qəbul etdiyi öhdəliklərin icrasını qəsdən sabotaj edirsə
- mübadilədə tərəflərdən biri digər tərəfə güvənirsə, digər tərəfin davranışı haqqında həqiqi informasiyanın alınması böyük xərclər tələb edir və ya ümumyyətlə mümkün deyildir

106 Mənəvi riskin ən geniş yayılmış forması bu hesab edilir:

- işdən boyun qaçırmaq
- lobbiləşdirmə
- qorxutmaq
- zorla pul qopartmaq
- oğurluq

107 Hansı situasiyalarda müxtəlif əyri yollarla pul qopartma meydana çıxır:

- bir neçə istehsal amili uzun müddət nadir obyektlərlə işləyirsə
- uzun müddət bir neçə istehsal amili əvəzəilməz və qrupun yerdə qalan üzvləri üçün universal qalaraq sıx kooperasiya halında işləyirsə
- bir neçə istehsal amili inhisar nəzarətinə malik olmaq üçün bir konglomeratda birləşirsə
- mübadilədə tərəflərdən biri digər tərəfə güvənirsə, digər tərəfin davranışı haqqında həqiqi informasiyanın alınması böyük xərclər tələb edir və ya ümumyyətlə mümkün deyildir
- tərəflərdən biri öz üzərinə qəbul etdiyi öhdəliklərin icrasını qəsdən sabotaj edirsə

108 Zorla pul qopartmadan müdafiənin ən radikal forması hansıdır:

- interspesifik resursların ləğvi
- ümum resursların interspesifik resursa çevrilməsi
- spesifik resursların interspesifik resursa çevrilməsi
- interspesifik resursun birgə sahiblik əsasında əmlak çevrilməsi
- interspesifik resursların spesifik resursa çevrilməsi

109 Hansı alim transaksiya xərclərini sövdələşmə, idarəetmə, rasionlaşdırma kimi təsnifləşdirməyi təklif etmişdir.

- Con Kommons
- Con Kennet Helbreyt
- Yesli Mitçell
- Oliver Uilyamson
- Fridrix fon Xayek

110 Klod Menar özünün təklif etdiyi transaksiya xərcləri təsnifatına onların aşağıdakı növünü daxil etməmişdir:

- öz hissələrinə bölünmə
- davranış
- rasionlaşdırma
- miqyas

informasiya

111 Tran Eqqertsson özünün təklif etdiyi transaksiya xərcləri təsnifatına onların aşağıdakı növünü daxil etməmişdir:

- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi
- ehyiat mövqelərinin aşkar edilməsi
- kontraktların tərtib olunması, kontraktların yerinə yetirilməsinə nəzarət və məcbur etmə
- rasionlaşdırma
- informasiya axtarışı

112 Ehtiyat qiyməti nəyi bildirir:

- müəyyən əmtəə qrupu üzrə orta qiymət
- alıcı artıqlığı
- tərəfdaşın, alıcı və ya satıcının da razılığa biləcəyi son hədd qiyməti
- satıcı artıqlığı
- tarazlı bazar qiyməti

113 Pol Milqrom və Con Roberts transaksiya xərclərinin qruplara bölərək onların aşağıdakı təsnifatını təklif etmişdirlər:

- kontraktların yerinə yetirilməsinə nəzarət və məcbur etmə
- informasiya və rasionlaşdırma
- koordinasiya və motivasiya
- davranışlar və mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi
- informasiya axtarışı və kontraktların tərtibatı

114 Hansı alimlər transaksiya xərclərini koordinasiya olunan və motivləşən təsnifatı təklif etmişlər.

- Pol Milqrom və Con Roberts
- Siqvort Lindenberq və Vilyam Meklinq
- Entoni Onore və Robert Kuter
- Riçard Nelson və Riçard Pozner
- Karl Brunner və Edna Ulman-Marqalit

115 Neoinstitusionalistlərin konsepsiyasında mübadilənin sərhədi nə ilə müəyyən olunur?

- əmək məsrəfləriylə
- keyfiyyətlə
- müqaviləylə
- rasionallıqla
- səmərəliliklə

116 Cəmiyyətdə (birlikdə) güc potensialının bərabər bölgüsü gəlirlərin mənbəyi kimi güc resurslarından istifadəyə necə təsir göstərir?

- güclü
- zəiflədici
- orta
- hiss olunmaz
- bütün cavablar səhvdir

117 Dövlətin mövcud olmasını izah edən əsas yanaşmaların neçəsini fərqləndirirlər?

1

- 3
- 4
- 5
- 2

118 Dövlətin mövcud olmasını izah edən ictimai müqavilə nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır?

- Deni Dudro
- Con Lokk
- Şarl Lui Monteskye
- Fransua Mari Arue Volter
- Tomas Qobbs

119 Müasir institusional iqtisadiyyatda ictimai müqavilə nəzəriyyəsi hansı adı alıb?

- zorakılıq nəzəriyyəsi
- müqavilə nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- istismar nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi

120 Dövlətin mövcud olmasını izah edən müqavilə nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır?

- Fransua Mari Arue Volter
- Deni Dudro
- Con Lokk
- Şarl Lui Monteskye
- Tomas Qobbs

121 Dövlətin mövcud olmasını izah edən Con Lokkun adı ilə bağlı hansı nəzəriyyədir?

- istismar nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- zorakılıq nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə

122 Dövlətin mövcud olmasını izah edən istismar nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır.

- Fransua Mari Arue Volter
- Şarl Lui Monteskye
- Con Lokk
- Tomas Qobbs
- Deni Dudro

123 Tomas Qobbsın adı ilə bağlı hansı nəzəriyyə dövlətin mövcud olmasını izah edir?

- inqilabi nəzəriyyə
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi
- zorakılıq nəzəriyyəsi

124 Dövlətin mövcud olmasını izah edən hansı nəzəriyyə neoklassik nəzəriyyədən istifadə edir?

- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi

- inqilabi nəzəriyyə
- istismar nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- zorakılıq nəzəriyyəsi

125 Dövlətin mövcud olmasını izah edən hansı alimin nəzəriyyəsində neoklassik nəzəriyyədən istifadə edilir?

- Con Lokk
- Deni Dudro
- Fransua Mari Arue Volter
- Tomas Qobbs
- Şarl Lui Monteskye

126 Dövlətin mövcud olmasını izah edən hansı nəzəriyyə marksist yanaşmasının əsasında durur?

- təkamül nəzəriyyəsi
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- zorakılıq nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə

127 Dövlətin mövcud olmasını izah edən kimin nəzəriyyəsi marksist yanaşmanın əsasında durur.

- Con Lokk
- Şarl Lui Monteskye
- Tomas Qobbs
- Fransua Mari Arue Volter
- Deni Dudro

128 İnstitusional iqtisadi nəzəriyyə daxilində zorakılıq nəyin təzahürü sayılır.

- qəddarlığın
- təsirin
- hakimiyyətin
- gücün
- hüququn

129 Hansı alim təklif etdiyi dövlət modelində müqavilə nəzəriyyəsini istismar nəzəriyyəsi ilə birləşdirməyə cəhd etmişdir?

- Armen Alçion
- Duqlas Nört
- Ronald Kouz
- Uesli Mitçell
- Harold Demsets

130 Dövlət-stasionar quldurdur modelini hansı alim təklif edir?

- Eli Xekşer və Bertil Olin
- Çarlz Kobb və Pol Duqlas
- Layman Porter və Edvard Louler
- Mansur Olson və Martin Makqir
- Ronald Kouz və Corc Stiqler

131 Dövlətin mövcudluğunun izahına neçə əsas yanaşmanı fərqləndirirlər

- 2
- 3
- 4
- 5
- 1

132 Dövlətin mövcudluğunu izah edən ictimai müqavilə nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır

- Deni Didro
- Şarl Sui Monteskye
- Con Lokk
- Tomas Hobbs
- Fransua Mari ArueVolter

133 Müasir insisional iqtisadiyatda ictimai müqavilə nəzəriyyəsi hansı adı almışdır:

- kontrakt nəzəriyyəsi
- qüvvə nəzəriyyəsi
- inqilabi nəzəriyyə
- təkamül nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

134 Dövlətin mövcudluğunun izah edən kontrakt nəzəriyyəsi hansı alimin adı ilə bağlıdır :

- Şarl Sui Monteskye
- Fransua Mari Arue Volter
- Deni Didro
- Tomos Hobbs
- Con Lokk

135 Con Lokkun adı ilə bağlı olan və dövlətin mövcudluğu izah edən nəzəriyyə hansıdır:

- inqilabi nəzəriyyə
- ictimai müqavilə nəzəriyyəsi
- güc nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- istismar nəzəriyyəsi

136 "Biletsiz adam" probleminin ilk tədqiqatçısı kimdir?

- Harold Demsets
- Mansur Olson
- Oliver Uilyamson
- Con Kommons
- Frenk Nayt

137 Mansur Olson bunun və bununla bağlı kollektiv hərəkətlərin təşkili probleminin ilk tədqiqatçısı olmuşdur:

- qeyri-müəyyənliyin
- əlverişsiz seçimin
- "biletsiz adam" probleminin
- zorla pul qopartmağın

«prinsipial - agent» probleminin

138 Qarşılıqlı faydalı kollektiv fəaliyyətin həyata keçirilməsinin iqtisadi agentlərin ümumi xərclərdə iştirak etmədən fayda götürə bilmə imkanına görə çətinləşməsi:

- "biletsiz adam" problemi»
 mənəvi risk
 «prinsipial - agent» problemi
 «bazarın iflası»
 informasiyanın asimmetrikliliyi

139 Biletsiz adam " problemilə maraqlanmış ilk tədqiqatçılardan biri:

- R.Boyda
 M.Olson
 R.Patnem
 L.Quizo
 S.Henrix

140 Mansur Olsonun Kollektiv fəaliyyətlərin məntiqi kitabı necənci ildə işıq üzünə görmüşdür?

- 1933-cü il
 1960-cı il
 1900-cü il
 1964-cü il
 1965-ci il

141 Kollektiv fəaliyyətlərin məntiqi, ictimai nemət və qrup nəzəriyyəsi əsərinin müəllifi kimdir?

- K.Errou və R.Solou
 Tafta-Xartli
 C.M.Keyns
 M.Olson
 S.Henrix və Boydo

142 İyerarxiya nədir?

- qarşılıqlı təsirin komandalar vasitəsilə baş verdiyi fərdlərin tabeçilik strukturudur
 komandaları qəbul edəndir
 iqtisadi strukturudur
 quruluş ardıcılığı
 komanda verəndir

143 Mərkəzi agentin rolu neçə başlıca səlahiyyətlərin birləşdirilməsini nəzərdə tutur.

- 5
 4
 2
 8
 6

144 İyerarxik strukturun genişləndirilməsinin qiymətləndirilməsinin ümumi prinsipini kim təklif etmişdir?

- Artur Piqu
 Alçian

- Ronald Kouz
- Kuznets
- Uilyamson

145 İyerarxik struktur çərçivəsində işdən boyunqaçırma formasında opportunistlə mübarizə aparma metodları hansılardır?

- hüquqlarının məhdudlaşdırılması
- monitoring və stimullar sisteminin yaradılması
- sanksiyalar tətbiq etmək
- qadağa qoymaq
- stimullaşdırma

146 A.Alçian və H. Demsets iqtisadi təşkilatların (firmanın) neçə tipini ayırmışlar?

- yeddi
- iki
- bir
- doqquz
- beş

147 Hansı nemətlər qeyri-rəqabətlik və onlardan imtina edilə bilinməmə xüsusiyyətlərinə malikdir?

- istehlak əmtələri
- aşağı keyfiyyətli əmtəələr
- ictimai nemətlər
- xüsusi nemətlər
- xidmətlər

148 Sadalananlardan hansı ictimai nemət deyil?

- fundamental elm
- telefon şəbəkəsinin fəaliyyəti
- hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyəti
- ölkənin müdafiəsi
- güsələrin işıqlandırılması

149 Selektiv (seçmə) stimullar və sosial kapital hansı problemləri həll etməyə imkan verir?

- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyası problemini
- müsbət xarici effektlər problemini
- məhdud rasionallıq problemini
- kollektiv fəaliyyət problemini
- mənfi xarici effektlər problemini

150 Pul xarici effekti

- istehsal həcmnin, qiymət siyasətinin, reklamın və digər rəqabət üsullarının təsiri nəticəsində meydana gələn xarici effekt
- hər iki iqtisadi agentin fəaliyyətinə qiymət siyasətinin təsiri
- bir iqtisadi agentin gəlirinə reklamın təsiri
- valyutadan əldə olunan gəlir
- hər iki iqtisadi agentin fəaliyyətinə qiymət siyasətinin təsir etməməsi

151 Həm müsbət, həm mənfi xarici effektlər nəyə gətirib çıxardır?

- resursların bölgüsündə qeyri-səmərəliliyə
- mülkiyyət hüququnun pozulmasına
- transaksiya xərclərinə
- istehlakçıların rifahının azalmasına
- istehlakçıların rifahının artmasına

152 Müsbət xarici effektlərin qeyri-səmərəliliyi özünü nədə göstərir?

- iqtisadi subyektlərin opportunist davranışında
- pisləşdirici seçimdə
- müsbət effekt verən nemətlərin ifrat istehsalında
- müsbət xarici effektlər həmişə effektivlidir
- müsbət effekt verən nemətlərin yetərinə istehsal olunmamasında

153 Xarici effekt dedikdə – bu:

- müsbət xarici effektlərdir
- xüsusi və sosial xərclərin məcmusudur
- xüsusi və sosial xərclər və faydalar arasında ayrılımadır
- dəyişən və sabit xərclərlə xüsusi faydalar arasında ayrılımadır
- mənfi xarici effektlərdir

154 Xarici effektlər meydana çıxması sferasına görə hansı növlərə ayrılır?

- istehsal, texnoloji, şəbəkə, istehlak
- istehlak, texnoloji, pul, şəbəkə
- istehlak, texnoloji, texniki, istehsal
- bütün cavablar səhvdir
- istehlak, texnoloji, pul, sosial

155 Mənfi xarici effekt nədir?

- heç biri əlavə xərc çəkmir
- iqtisadi agentlərin hər ikisi əlavə xərc çəkir
- bir qisim agentlərin fəaliyyəti digərlərinin əlavə xərclərinə səbəb olur
- iqtisadi subyektə dəyən ziyan
- iqtisadi agentlərin hər ikisi əlavə gəlir götürür

156 Müsbət xarici effekt nədir?

- İqtisadi agentlərin biri- birinə təsir etməməsi
- iqtisadi agentlərin hər ikisinin gəlirinin artması
- iqtisadi agentlərdən birinin gəlirinin artması
- kənardan cəlb olunan gəlir
- bir qisim agentlərin digərlərinin fəaliyyətindən pulsuz fayda əldə etməsi

157 İstehlak xarici effekti.

- iqtisadi agentlər qarşılıqlı fayda əldə etmir
- bir iqtisadi agentin fəaliyyəti digərinin faydalılığına təsir etmir
- bir iqtisadi agentin fəaliyyəti digərinin faydalılığına təsir edir
- istehsaldan əldə olunan effekt
- iqtisadi agentlər qarşılıqlı fayda əldə edir

158 Şəbəkə xarici effekti

- iqtisadi agentlər arasında iqtisadi əlaqələrin səviyyəsindən asılı deyil
- istehlakçı üçün nemətin faydalılığı bu nemətlərin istehlakçılarının sayından asılı deyil
- istehlakçı üçün nemətin faydalılığı bu nemətlərin istehlakçılarının sayından asılıdır
- istehlakçının əldə etdiyi effekt
- iqtisadi agentlər arasında iqtisadi əlaqələrin səviyyəsindən asılıdır

159 Xarici effekt probleminə Piqu yanaşması.

- bu problemləri özəl qurumları həll edir
- dövlət müdaxiləsinə zərurət yoxdur
- yalnız dövlət müdaxiləsi ilə həll edilə bilər
- bazarın yaratdığı xarici effekt
- dövlət digər iqtisadi qurumlarla birgə fəaliyyət göstərir

160 1909-cu ilədək ABŞ- da federal sahələrə mülkiyyət hüquqları verilərəkən nəyə görə problem yaranmışdı?

- Dənizə yaxın yerləşməsinə görə verilirdi
- Neft yataqlarının sahəsinə görə mülkiyyət hüququ verilirdi
- Sahibkara görə mülkiyyət hüququ verilirdi
- Düzgün cavab yoxdur
- Torpağa nəzərən mülkiyyət hüququ verilirdi

161 Dövlət mülkiyyət rejimində istifadə etməkdən gəlir almaq hüququ aiddir –

- Bütün fərdlərə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Heç kimə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;

162 Fildin modelində mərkəzi rolu nə oynayır?

- Mülkiyyət hüquqları;
- Mülkiyyət rejimi;
- Transaksiya xərcələri;
- Müstəsnalıq dərəcəsi;
- Konsensus ideologiyası;

163 Gəlirin kəmiyyətinə təsir göstərir:

- Resursdan həddən artıq istifadə olunması;
- Büdcə kəsirinin azaldılması;
- İnvestisiyaların həcmi;
- Sabitləşdirici siyasət;
- Pul kütləsinin artımına nəzarət;

164 Hansı mülkiyyət rejimində hüquqların verilməsinə ciddi məhdudiyyətlər mövcud olur?

- Heç biri;
- Dövlət;
- Xüsusi;
- Kommunal;
- Transaksiya;

165 Xüsusi mülkiyyət rejimində digərlərinə istisna etmək hüququ aiddir –

- Fərdə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
- Fərdlər qrupuna;
- Heç kimə;
- Kollektivə;

166 Kommunal mülkiyyət rejimində istifadə etməkdən gəlir almaq hüququ aiddir –

- Fərdə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
- Fərdlər qrupuna;
- Heç kimə;
- Bütün fərdlərə;

167 Mülkiyyət rejiminə aid olmayanını göstərin:

- Resursa sərbəst çatmaq rejimi;
- Kommunal mülkiyyət rejimi;
- Xüsusi mülkiyyət rejimi;
- Özgəninkiləşdirmə rejimi;
- Dövlət mülkiyyət rejimi;

168 Resursa sərbəst çatmaq rejimində istifadə etməkdən gəlir almaq hüququ aiddir –

- Fərdə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;
- Fərdlər qrupuna;
- Heç kimə;
- Bütün fərdlərə;

169 Resursa sərbəst çatmaq rejimi nə üzündən saxlanıla bilər?

- Nemətin faydalı xassələrini aşkar etməyə maneə törədən yüksək ölçülü xərclərin olması
- Müstəsna hüquqların meydana çıxması
- Formal və qeyri-formal qaydaları dəstəkləyən konsensus ideologiyasının işlənilib-hazırlanması
- İnformasiya axtarışı
- Mülkiyyət hüquqlarının spesifikasişdirilməsi

170 Səhmdar cəmiyyətinin işinin strategiya və taktikasını hazırlayır:

- Hər hansı bir fərd;
- Firmanın işçiləri;
- Dövlət;
- Qalıq gəlirindən pay götürən insanlar;
- Səhmdar cəmiyyətin sahibkarı;

171 Müsbət eksternalizasiyalar nə vaxt meydana çıxır.

- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün əlavə xərclər yaradır
- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün son hədd xərclərinin artmasına səbəb olur
- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün son hədd xərclərinin artmasına səbəb olur
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti onların rentabelliyinin artmasına səbəb olur
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti bazarda hökmran mövqeyin əldə olunmasına gətirib çıxarır

172 Mənfə xarici effektlər nə zaman meydana çıxır.

- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün əlavə xərclər yaradır
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti bazarda hökmran mövqeyin əldə edilməsinə səbəb olur
- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri əlavə gəlirlərin artmasına səbəb olur
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyətinin xarakteri onlarda son hədd məsrəflərinin rentabelliyyənin artımına səbəb olur
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti onların rentabelliyyənin artmasına səbəb olur

173 Mənfə eksternalizasiyalar nə zaman meydana çıxır.

- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti bazarda hökmran mövqeyin əldə olunmasına gətirib çıxarır
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyətinin xarakteri onlarda son hədd məsrəflərinin artmasına səbəb olur
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti onların rentabelliyyənin artmasına səbəb olur
- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərlərin də əlavə gəlirlərin artımına səbəb olur
- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün əlavə xərclər yaradır

174 Xarici effektlərin meydana çıxmasının hamıya məlum olanlarına aid olmayan halı göstərin.

- ətraf mühitin çirklənməsi
- Pareto üzrə sabit səmərəliliyin təmin olunması
- ucuz resursun istifadə olunması
- narahatlıqlara səbəb olma
- bədbəxt hadisə riskilə nəticələnən təhlükəli davranış

175 Eksternalizasiyaların meydana çıxmasının hamıya məlum olanlarına aid olmayan halı göstərin.

- ətraf mühitin çirklənməsi
- Pareto üzrə sabit səmərəliliyin təmin olunması
- ucuz resursun istifadə olunması
- narahatlıqlara səbəb olma
- bədbəxt hadisə riskilə nəticələnən təhlükəli davranış

176 Neoklassik nəzəriyyədə xarici effektlər problemi ənənəvi olaraq əlaqələndirilmişdir.

- “dövlət uğursuzluğu”
- işsizlik
- “bazarın uğursuzluğu”
- sabit bazar tarazlığı
- inflyasiya

177 Neoklassik nəzəriyyədə bazarın uğursuzluğu nun əmələ gəlməsinə bəraət qazandırır.

- dövlət müdaxiləsi
- ucuz resursun istifadə olunması
- ətraf mühitin çirklənməsi
- kortəbii bazar mexanizmi
- opportunist davranış

178 Neoklassik nəzəriyyədə xarici effektlər problemi nəyin köməkliliylə həll edilmişdir.

- ”A.Marşalın xacı”
- “qənaət paradoksu”
- ”A.Piqu vergisi”
- “D.Rikardonun ekvivalentlik paradoksu”
- “V.Leontyev paradoksu”

179 Kim ilk dəfə olaraq mübahisələrin xüsusi tənzimlənməsinin köməyi ilə xarici effektlər probleminin həllini təklif etmişdir:

- Armen Alçian
- Duqlas Nort
- Herbert Saymon
- Ronald Kouz
- Oliver Yilyamson

180 Ronald Kouz birinci dəfə olaraq xarici effektlər probleminin hansı həlli üsulunu təklif etmişdir:

- dövlət zəmanətlərinin tətbiqi
- sərt dövlət antiinhisar siyasəti əsasında
- xarici effektlərin olması zamanı bonusların və mükafat ödənişlərinin tətbiqi
- mübahisələrin xüsusi tənzimlənməsinin köməyi ilə
- əhatəli inzibati dövlət nəzarəti və tənzimlənməsinin köməyi ilə

181 Mənfi xarici effektlərin internalizasiyası imkanları haqqında Ronald Kouzun hipotezası hansı adı almışdır:

- tələbatların yüksəlməsi qanunu
- azalmaqda olan son hədd faydalılıq qanunu
- nadirlik qanunu
- rifah iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi
- mülkiyyət teoremi

182 Mülkiyyət teoremi hansı alimlərin adı ilə bağlıdır:

- Stolper-Samuelson
- Kouz-Stiqler
- Porter-Louler
- Hekşer-Olin
- Kobb-Duqlas

183 Neoinstitusionalizmdə sazişlər iqtisadiyyatı cərəyanlarla biri kimi hansı illərin hüdudunda meydana çıxmışdır.

- 1950-1960-cı illər
- 1970-1980- ci illər
- 1960-1970-ci illər
- 1990-2000- ci illər
- 1980-1990- ci illər

184 Hansı ölkədə neoinstitusional sazişlər iqtisadiyyatı cərəyanlarından biri kimi meydana çıxdı

- Avstriya
- Almaniya
- Böyük Britaniya
- Fransa
- ABŞ

185 Fransada neoinstitusionalizmdə hansı cərəyan əmələ gəlmişdir.

- ictimai seçim
- iqtisadi təşkilatlar nəzəriyyəsi

- mülkiyyət hüquqları nəzəriyyəsi
- sazişlər iqtisadiyyatı
- transaksiya xərcləri

186 Sazişlər iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi nümayəndələri tərəfindən bazar iqtisadiyyatı necə baxılır.

- öz-özünə tənzimlənən sistem kimi
- qeyri –tarazlı sistem kimi
- instisional dəyişikliklər prizması vasitəsilə
- tarazlı sistem kimi
- cəmiyyətin yarım sistemi kimi

187 İnstitut adi altında ümumi halda nəyin başa düşülməsi qəbul olunmuşdur.

- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- hal – hazırda qəbul olunmuş ictimai həyat sistemi
- fərdi fəaliyyətin nəzarəti azad olunması genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hüquq və vəzifələrə, hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə və mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistem

188 Müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu instisional iqtisadiyyatın hansı kateqoriyalarını əks etdirir.

- institut
- qeyri –formal qaydalar
- kontrakt
- formal qaydalar
- mülkiyyət hüquqları

189 İnstitusional iqtisadiyyat öyrənir.

- Oyun qaydalarının səmərəli həllin tapılmasına təsirini
- dövlətin iqtisadi siyasətinin makroiqtisadi səviyyədə həyata keçirilməsi istiqamətləri və mexanizmini
- məhdud iqtisadi ehtiyatlarla məqsədlərin uyğunluğu baxımından insanların davranışını
- dayanıqlı iqtisadi inkişafın təmin edilməsi problemlərini
- makroiqtisadiyyatda məhdud ehtiyatlar şəraitində səmərəliliyin yüksəldilməsi

190 Neoinstitusionalizmin (yeni institusionalizmin) tərifini göstərən cavab.

- sərvət haqqında elmin, ictimai təsərrüfatın təşkilinin səmərəli formasının axtarışı haqqında
- sosial agentlərin stereotipləri baxımından iqtisadi davranışların öyrənilməsi
- institutların rolunun və onların rəşional prinsipləri və individualizm (fərdiyyəçilik) metodologiyası əsasında təsərrüfata təsirinin iqtisadi təhlili
- düzgün cavab yoxdur
- nemətlərin istehsalı, bölgüsü, mübadiləsi və istehlak prosesində siniflər arasında obyektiv iqtisadi münasibətlər sistemi haqqında

191 Müasir köhnə və yeni institusionalizmin əsas fərqləri.

- iqtisadi təhlildə “transaksiya xərcləri” kateqoriyasını “institut” kateqoriyası ilə bərabər istifadə etməsi
- institutların həlledici rolu və onların cəmiyyətin inkişafına təsiri
- cəmiyyətə vahid tam halında baxılması
- bütün cavablar düzdür
- amerika institusionalizmlərinə əsaslarında formalaşan əsas müddəlar

192 Davranışın sabit stereotipləri nəyi əks etdirir?

- qeyri-formal qaydalar
- köhnəliklər
- qeyri-formal qaydalar
- formal qaydalar
- ənənələr

193 Köhnəliklərin sabitliyi səbəbləri nədən ibarətdir:

- opportunist davranış nəticəsində
- onların əvəz edilməsi üçün böyük məsrəflər tələb olunur
- qanunvericilik baryerlərində
- firmanın struktur ierarxiyasında
- qəbul edilmiş qərarların mexanizmlərində

194 Sazişlər iqtisadiyyatı nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələri kimi aşağıdakı iqtisadçıları hesab etmək qəbul olunmuşdur.

- Harold Demsets
- Ceyms Byukenen
- Herbert Saymon
- Riçard Nelson
- Loran Tevenoe

195 Hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biri Loran Tevenodur.

- ictimai seçim
- transaksiya xərcləri
- mülkiyyət hüquqları
- iqtisadi təşkilatları
- sazişlər iqtisadiyyatı

196 Con Roulz institut dedikdə nəyi başa düşmüşdür.

- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- hal-hazırda qəbul olunmuş ictimai həyat sistemi
- fərdi fəaliyyətin nəzarət olunması, azad edilməsi və genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hüquq və vəzifələrə hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə və mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistemin

197 Torsteyn Veblen görə, institut anlayışlarından biri belədir.

- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- hal- hazırda qəbul edilmiş ictimai həyat sistemi
- fərdi fəaliyyətin nəzarət edilməsi, azad olunması və genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hüquq və vəzifələrə , hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə və mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistemi

198 İnstitusionalizmi nəzərdən keçirdikdə onun inkişafında iki mərhələni fərqləndirirlər.

- köhnə və yeni
- ənənəvi və müasir
- əvvəlki və sonrakı

- radikal və liberal
- klassik və liberal

199 "Köhnə" institusionalizmin ən tanınmış üzvünə aiddir.

- Qerbert Saymon
- Torsteyn Beblen
- Armen Alçian
- Duqlas Nort
- Ronald Kouz

200 Neoinstitusionalizm bu istiqamətin aşağıdakı nümayəndəsinin əsərində öz başlanğıcını tapır.

- Con Kennet Qelbreyt
- Ronald Kouz
- Con Kommons
- Fridrix fon Xayek
- Uesli Mitçell

201 Neoinstitualizmin ən görkəmli nümayəndələrinə aiddir.

- Con Kennet Qelbreyt
- Uesli Mitçell
- Con Kommons
- Fridrix fon Xayek
- Oliver Uilyamson

202 İqtisadi nəzəriyyədə institusionalizm nə zaman yaranmışdır?

- XV – XVI əsrlərdə;
- XVIII əsrin sonunda;
- XVII əsrdə
- XXI əsrin əvvəllərində
- XIX əsrin axırı və XX əsrin əvvəllərində;

203 İntitusionalizm bir iqtisadi istiqamət kimi ilk dəfə harada formalaşmışdır?

- ABŞ-da;
- Keçmiş SSRİ-də;
- Rusiyada;
- Böyük Britaniyada.
- ÇXR-da;

204 İntitusional iqtisadiyyatın müasir axınına aiddir.

- marksizm və merkantilizm
- merkantilizm və ya yeni institusional iqtisadiyyat
- marjionalizm və neoinstitusionalizm
- bütün deyilənlərə aiddir
- neoinstitusionalizm və yeni institusional iqtisadiyyat

205 Aşağıdakı nəzəriyyələrdən hansılar institusionalizmin istiqamətinə aid olmayanını göstərin.

- mülkiyyət hüququ nəzəriyyəsi
- ictimai seçim nəzəriyyəsi
- natamam rasionallıq nəzəriyyəsi

- optimal möqaviləsi
- transaksion xərclər nəzəriyyəsi

206 Hansı elmi istiqamət insanın davranışını həm istehsalda, həm də istehlakda fasiləsiz proses kimi nəzərdən keçirir?

- neoinstitusionalizm;
- marksizm;
- ənənəvi institusionalizm;
- sadalanan istiqamətlərin hamısı;
- neoklassik;

207 İqtisad elminin budət adlanan istiqamətlərini nə birləşdirir?

- onların neoklassik istiqamətə qarşıdurması;
- elmi-texniki tərəqqinin öyrənilməsi;
- tarixi yanaşma;
- bu istiqamətləri heç nə birləşdirmir;
- onların hamısı marksizmdən törəmədir;

208 İnsanın məhdud resurslar şəraitində seçim anında davranışını öyrənən elmi istiqamət necə adlanır?

- neoinstitusionalizm;
- marksizm;
- ənənəvi institusionalizm;
- sadalanan istiqamətlərin heç biri;
- sadalanan istiqamətlərin hamısı;

209 İnstitusionalizmdəki institut anlayışı marksizmdəki hansı anlayışa yaxındır?

- məhsuldar qüvvələr;
- əmək dəyəri;
- istehsal münasibətləri;
- ictimai-iqtisadi formasiya.
- izafi dəyər;

210 İnstitusionalizmin yaranmasının ilkin şərti nə olmuşdur?

- birinci dünya müharibəsi;
- iqtisadi böhran və 1929-1932-ci illərin depressiyası;
- ikinci dünya müharibəsi;
- XX əsrdəki sürətli texniki və iqtisadi tərəqqi.
- XX əsrdə sosialist təsərrüfat sisteminin meydana gəlməsi;

211 Qeyri-institusional istiqamətli iqtisadi ədəbiyyatda özünə yer almış yalançı alternativlərə nə aid deyil?

- iqtisad elminin pozitiv və normativə bölünməsi;
- institutların formal və qeyri-formala bölünməsi;
- idrak metodları kimi induksiya və deduksiyanın qarşı-qarşıya qoyulması;
- sadalananların hamısı aiddir;
- iqtisadiyyatda statika və dinamikanın qarşı-qarşıya qoyulması;

212 Nə ictimai və iqtisadi elmlərdə yeni nəzəriyyələrin yaranması üçün mühüm şərt deyil?

- yaranmış ictimai-iqtisadi vəziyyət;
- yeni nəzəriyyənin əvvəlki nəzəriyyələrə və ictimai-iqtisadi vəziyyətə münasibəti;
- mövcud nəzəri konsepsiyalar;
- sadalananların heç biri aid deyil;
- sadalananların hamısı aiddir;

213 Con Kommons institut dedikdə nəyi başa düşmüşdür.

- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- hal- hazırda qəbul olunmuş ictimai həyat sistemi
- fərdi fəaliyyətin nəzarət olunması, azad edilməsi və genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hüquq və vəzifələrə, hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistemi

214 Uesli Mitçel institut anlayışını belə başa düşmüşdür

- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- hal-hazırda qəbul edilmiş ictimai həyat sistemi
- fərdi fəaliyyətin nəzarət olunması, azad edilməsi və genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- hüquq və vəzifələrə, hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə və mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistemi

215 İnstituta klassik tərfi kim vermişdir

- Armen Alçian
- Herbert Saymon
- Harold Demsets
- Ronald Kouz
- Duqlas Nort

216 İnstitusional təhlilin predmeti nədən ibarətdir?

- institutların təhlili əsasında davranışdakı müntəzəmliyi şərtləndirən institutlar və fərdlər və təşkilatlar üçün onların fəaliyyətinin nəticələridir
- resurslardan istifadə səmərəliliyi, institutun toxunduğu fərdlər və təşkilatlar qrupunun aşkarlanması
- qruplar üçün itkilərə aparan dəyişikliklərə müqavimət imkanları, kompensasiyaların hesablanması
- institusional dəyişikliklərin statik və dinamik təhlili
- iqtisadi proseslərin institusional mikro və makrotəhlili

217 Kompensasiya tiplərini təsvir etmək üçün istifadə olunan əlamətlər bunlardır.

- qazanc və itkilərin səviyyəsi, müqayisə edilən tərəflərin səciyyəvi xüsusiyyətləri
- institusional dəyişiklik variantının seçilməsi, müvafiq informasiyanın toplanıb işlənməsi səviyyəsi
- həyata keçirilmiş dəyişikliklərin nəticələri, konkret tədbirlərin formalaşdırılması imkanları, davranışın səmərəlilik dərəcəsi
- fərd qruplarının rifah səviyyəsində pisləşmənin kompensasiya edilmə imkanları, gözlənilən qazanc artımı, benefisiarın maddi vəziyyəti
- kompensasiyanın subyekt, xarakteri və üsulu

218 Tənzimləmə sisteminin əlaqələndirmə funksiyası nədən ibarətdir?

- qrup üzvlərinin xüsusi qaydada implisit razılığa gətirilməsi
- tənzimləmə iştirakçılarının ümumi maraqlar üzrə birləşdirilməsi
- müxtəlif iqtisadi subyektlərin hərəkətlərinin tənzimlənməsi, onların davranışlarının və resursdan istifadə etmələrinin çoxsaylı əlyətər alternativlərinin məhdudlaşdırılması

- iqtimai sərvəti ayrı-ayrı qrupların xeyrinə təkrar bölmək
- iqtisadi agentlərin təsərrüfat fəaliyyətini tənzimləyən leqal qaydalar yaratmaq

219 Statik institusional təhlilin məqsədi nədir?

- müxtəlif fərdlər və təşkilatların müəyyən zaman kəsiyində aldıkları və çəkdiqləri qazanc və xərclərin nisbətinin müəyyənəşdirilməsi
- qazanc əldə edən və xərc çəkən qrupların aşkarlanması
- institusional dəyişikliklər nəticəsində yaxşılaşdırma imkanının qiymətləndirilməsi
- deskriptiv institusional təhlil çərçivəsində mövcud və mövcud olmuş institutların tədqiqi
- hər hansı institutun bir anlıq “en kəsiyi”, cari (və ya keçmiş) vəziyyəti, fərdlərin davranışına təsirinin qiymətləndirilməsi və başqa nəticələrin aşkarlanması

220 İqtisadi tənzimləmənin növləri hansılardır?

- həmtənzimləmə, bazar tənzimləməsi, alternativ diskret tənzimlənməsi, özünütənzimləmə
- hüquqi- iqtisadi tənzimləmə, iqtisadi agentlərin alternativ diskret tənzimlənməsi, özünütənzimləmə, bazar tənzimlənməsi
- dövlət tənzimlənməsi, özünütənzimləmə, bazar tənzimləməsi, həmtənzimləmə
- normativ-iqtisadi tənzimləmə, sosial-iqtisadi tənzimləmə, alternativ diskret tənzimlənməsi
- özünütənzimləmə, dövlət tənzimlənməsi, institusional-iqtisadi tənzimləmə, bazar tənzimləməsi

221 Deskriptiv institusional təhlil nədir?

- mikro və makro səviyyədə iqtisadi qaydaların araşdırılması
- fərd və qrupların davranışının motivlərinin tarixi və məntiqinin vəhdətində aşkara çıxarılması
- “statik- dinamik” və “daxili və xarici” əlamətlər üzrə institutların öyrənilməsi
- mövcud olan və mövcud olmuş institutların fəaliyyətinin təhlili
- bu və ya digər problemlərin həllinə təyinatlanmış institutların məqsədyönlü layihələşdirilməsi və yaradılması probleminin tədqiqi

222 İntellektual mülkiyyət institutlarının əsasında nə durur?

- intellektual aktivlərini mənimsəmək
- İFN müəllifinə müstəsna hüquqların verilməsi
- formal qaydaların qeyri-formal qaydalardan ayrılması
- İFN yaradıcısına özgəninkiləşdirmə və istifadə hüquqlarının verilməsi
- institutların formalaşdırılması

223 Rəqabətin məhdudlaşdırılmasına xidmət edən alətlər bunlardır?

- sahəyə, bazara, ölkəyə girişə məhdudiyətlər, rəqabət mübarizəsinə məhdudiyətlər, fəaliyyət lisenziyalarına verilən məhdudiyətlər
- xaricə çıxışa, lisenziyalaşdırmağa, sərbəst məhsul layihələşdirilməsinə, tərəfdaşların seçilməsinə, qiymət qoyuluşuna məhdudiyətlər
- sərbəst satış tərəfdaşının müəyyənəşdirilməsi, resurs mənbələri və işçilərin seçilməsi, məhsula qiymət qoyuluşuna inhisarçı məhdudiyətlər
- məhsulun dizaynına, onun layihələşdirmə və texnoloji imkanlarına, texniki təkmilləşdirmələrə məhdudiyətlər
- bazar iştirakçılarının sayına məhdudiyətlər və ya potensial iştirakçılara tələblər, ayrı-ayrı təchizatçıların reklamlarına və məhsulun irəliləməsi üçün digər vasitələrinə, qiymətlərə, məhsulun səviyyəsinə məhdudiyətlər

224 Tənzimləmə təsirinin qiymətləndirilməsi üsulu nədir?

- tənzimləmənin əsas problemləri və məqsədlərinin müəyyənəşdirilməsi, məqsədə çatmağın bir neçə mümkün variantının identifikasiyası
- həllinin tənzimlənməsinə yönəldilmiş problemin seçilməsi və onun səmərəliliyinin müəyyən edilməsi

- tənzipləmə təsirinin hüquqi normalara adekvatlığının müəyyənləşdirilməsi, onun səmərəlilik dərəcəsinin ölçülməsi, reallaşdırılması üsullarının optimallığının təyin edilməsi
- onun obyektiv reallığa uyğunluğunun müəyyən edilməsi, inkişaf perspektivinin seçilməsi, alternativ istiqamətlərin təyin edilməsi
- seçilmiş variantın realizə olunması və sonrakı monitorinqinin təyin edilməsi

225 İnstitusional alternativlərin təhlili zamanı qeyri-müəyyənlik səviyyəsilə bağlı hansı məsələlər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir?

- hadisələrin gedişi dinamikasını müəyyən edən amillər, statik proseslərin qeyri-müəyyənlik meyarları, qaydaları, institusional dəyişiklikləri
- gözlənilməyən hadisələrə qabaqcadan uyğunlaşma üsullarına malik olmaq, mövcud olmuş və mövcud olan vəziyyətin müqayisə olunması, gələcək vəziyyətin proqnozlaşdırılması
- qeyri-müəyyənliyin yaranma səbəbləri və onun səviyyəsinə təsir edən amillərin rəqiblət arasında bölgüsü ilə bağlı problemlər, qeyri-müəyyənlik səviyyəsinin azaldılması imkanları
- qeyri-müəyyənliyi törədən informasiya assimetrikliyi, informasiya şəbəkələrinin müasir modernləşmə səviyyəsi, fərdlər və qrupların davranış qeyri-müəyyənliyi
- müəyyənlik meyarının seçilməsi, müvafiq göstəricilər sisteminin təyin edilməsi, institusional dəyişikliklərin optimallıq dərəcəsi

226 İnstitusional alternativ seçimində opportunist davranışın növləri hansılardır?

- işdən yayınma, aldatma, hədə-qorxu, malik olduğu üstünlüklərdən sui-istifadə
- hədə-qorxu, aldatma, informasiya qeyri-müəyyənliyi, mövcud imkan üstünlüklərindən sui-istifadə
- relevant informasiyanın gizlədilməsi, zorla pul qopartmaq, hədə-qorxu, yayınma
- zorla pul qopartmaq, aldatma, hədə-qorxu, yayınma
- informasiya assimetrikliyi, işdən yayınma, zorla pul qopartmaq, üstünlüklərdən sui-istifadə

227 Tənzipləmə sisteminin əlaqələndirmə funksiyası nədən ibarətdir?

- ictimai sərəvəti ayrı-ayrı qrupların xeyrinə təkrar bölmək
- müxtəlif iqtisadi subyektlərin hərəkətlərinin tənziplənməsi, onların davranışlarının və resursdan istifadə etmələrinin çoxsaylı alternativlərinin məhdudlaşdırılması
- iqtisadi agentlərin təsərrüfat fəaliyyətini tənzipləyən leqal qaydalar yaratmaq
- qrup üzvlərinin xüsusi qaydada implisit razılığa gətirilməsi
- tənzipləmə iştirakçılarının ümumi maraqlar üzrə bölüşdürülməsi

228 Tənzipləmə sisteminin bölgü funksiyası nədən ibarətdir.

- rəqabət mübarizəsi üsullarının optimal tətbiqi
- resursların və rəqabət imkanlarının iqtisadi subyektlər arasında paylanması
- bazarın oyun qaydalarına riayət edilməsi imkanlarının təkrar bölgüsü
- qazanc və xərclərin iqtisadi agentlər arasında təkrar bölgüsü
- bazar informasiyaları və nüfuzlarının rəqiblər arasında bölüşdürülməsi

229 İqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun xərclərinə aid deyil?

- cəzadan yayınmaq xərcləri
- gəlirlərin transferti xərcləri
- əməkhaqqında qanunların pozulması
- sadalananların hamısı aiddir
- vergidən yayınma xərcləri

230 Tanışınızdan 100 man. həcmində borc alıb növbəti ayın axırınadək onu qaytarmağı vəd edərək şifahi razılıq əsasında siz müəyyən sazişə girişirsinizsə və sonra bu sazişə əməl etməkdən imtina edirsinizsə bu fəaliyyət necə qiymətləndirilə bilər?

- leqal
- qeyri-leqal
- kriminal
- qeyri-rəsmi
- gizli

231 Kölgə iqtisadiyyatının miqyaslarının artmasının institusional səbəblərinə aid deyil:

- mülkiyyətin müstəsnaqlıq rejiminin yaradılması
- dövlət institutları sisteminin mənafeələrinin müəyyən qrupuna tabe olması
- leqal biznesin yüksək transaksiya xərcləri
- yüksək istehsal xərcləri
- mülkiyyət hüquqlarının səmərəli müdafiə sisteminin olmaması

232 İnstitusional yanaşmaya uyğun olaraq iqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunda iştirak etmək üçün meyar budur:

- yüksək istehsal xərcləri
- aşağı son hədd xərcləri
- aşağı transformasiya xərcləri
- leqal biznesin aşağı transaksion xərcləri
- leqal fəaliyyət aparılmasının yüksək xərcləri

233 Qeyri-formal iqtisadiyyat özünə daxil edir:

- ev təsərrüfatlarının fəaliyyətini
- iri sənaye istehsalını
- "boz" və "qara" bazarları
- nəzərə alınmayan və qeyri- rəsmi fəaliyyəti
- qeyri-leqal biznes və kriminal iqtisadiyyatı

234 E.Fayqanın uyğun olaraq gizlin (kölgə) iqtisadiyyatı aşağıdakılara bölünür:

- qeyri-formal, qeyri-qanuni, nəzərə alınmayan, kölgə
- kölgə, qeyri-formal, qeyri-leqal, kriminal
- qeyri-leqal, nəzərə alınmayan, qeyri- rəsmi, qeyri-formal
- kriminal, qeyri-formal, kölgə, qeyri-qanuni
- qeyri- rəsmi, qeyri-leqal, kölgə, qeyri-formal

235 Mənfi xarici effektlərin tənzimlənməsi qarşısında duran məsələ nədən ibarətdir?

- belə effekt yaradan nemətlərin istehsalı və istehlakı həcmi artırmaqdan
- transaksiya xərclərini artırmaqdan
- transaksiya xərclərini azaltmaqdan
- mənfi xarici effekti aradan qaldırmaqdan
- belə effekt yaradan nemətlərin istehsalı və istehlakı həcmi azaltmaqdan

236 Nemət istehsalı müsbət xarici effekt yaradırsa, onda A.Piqu konsepsiyasına görə:

- dövlət bu nemətin istehsalını subsidiyalaşdırmalıdır
- dövlət effektin xüsusi şəxslər tərəfində mənimsənilməsinə yol verməməlidir
- dövlət bu nemətin xüsusi istehsalına yol verməməlidir
- dövlət bu nemətin istehlakına nəzarət etməlidir
- dövlət bu nemətin istehsal və istehlak prosesinə qarışmamalıdır

237 Sadalanmış şərtlərin hansı Kouz teoreminin realizə edilməsi üçün vacib deyil?

- mülkiyyət hüquqları dəqiq müəyyənləşdirilməlidir
- mülkiyyət hüquqları mübadiləsinin transaksiya xərcləri sıfıra yaxın olmalıdır
- gəlir effektinin olmaması
- sadalanmış şərtlərin hamısı vacibdir
- dövlət xarici effektləri tənzimləməlidir

238 Mənfi xarici effektlər zamanı səmərəliliyin itirilməsi bağlıdır:

- belə effekt yaradan nemətin ifrat istehsalı ilə
- müqavilə bağlanması xərcləri artır
- mülkiyyət hüquqlarının aşınması baş verir
- belə effekt yaradan nemət istehsalının az olması ilə
- informasiya axtarışı xərcləri artır

239 İstehsalı mənfi xarici effektlərlə bağlı olan məhsula dövlət korrektəedici vergi tətbiq edərsə, onda:

- mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsi baş verər
- məhsulun qiyməti azalar və həmin məhsulun təklifi artar
- məhsulun qiyməti artar və həmin məhsulun təklifi azalar
- heç nə dəyişməz
- firmalar zərərli istehsalları bağlayarlar

240 Xarici effektlər yaranır, çünki:

- bazar qiymətləri xarici xərcləri və faydaları əks etdirmirlər
- onları məhsul istehsalçıları yaradır, xərcini isə dövlət çəkməli olur
- onlar heç kim tərəfindən yaradılan faydalar və xərclərlə bağlıdırlar
- mülkiyyət hüquqları spesifikasiyalanıb
- onlar inhisarlarla bağlıdır

241 Kouz teoreminin mahiyyəti bundadır:

- xarici effektlərin tənzimlənməsi üçün vergilər və subsidiyalar tətbiq edilməlidir
- xarici effektlər problemi maraqlı tərəflər arasında razılaşma yolu ilə həll oluna bilər
- xarici effektlər dövlət tərəfindən tənzimlənməlidir
- xarici effektlərin mənfi nəticələri olmur
- xarici effektlərin tənzimlənməsi üçün birbişə dövlət müdaxiləsi metodları tətbiq edilməlidir

242 Mənfi xarici effekt dedikdə – bu:

- iqtisadi proses və hadisələrdə müşahidə olunmayan effektdir
- bir qisim iqtisadi agentlərin fəaliyyətindən digərləri üçün əlavə mənfəətin meydana gəlməsidir
- bir qisim iqtisadi agentlərin fəaliyyətindən digərləri üçün əlavə xərclərin meydana gəlməsidir
- yalnız istehlakla müşahidə olunan prosesdir
- bir qisim iqtisadi agentlərin fəaliyyətindən digərləri üçün əlavə xərclərin və mənfəətin meydana gəlməməsidir

243 Müsbət xarici effekt dedikdə – bu:

- bir qisim iqtisadi agentlərin fəaliyyətindən digərləri üçün əlavə xərclərin meydana gəlməsidir
- bir qisim iqtisadi agentlər üçün digərlərinin fəaliyyətindən böyük ziyanın meydana gəlməsidir
- bir qisim iqtisadi agentlər üçün digərlərinin fəaliyyətindən pulsuz əlavə faydaların meydana gəlməsidir
- iqtisadi proses və hadisələrdə müşahidə olunmayan effektdir
- bütün cavablar səhvdir

244 Variantlardan hansı Kouz teoreminin mahiyyətini düzgün əks etdirir?

- transaksiya xərclərinin 0 (sıfır) – səviyyəsində olduğu və mülkiyyət hüquqlarının dəqiq spesifikləşdirildiyi zaman gəlir effektini təcrid etsək mülkiyyət hüquqlarının ilkin bölgüsündən asılı olmayaraq resursların yekun bölgüsü səmərəli olur
- transaksiya xərclərinin bütün səviyyələrində resursların yekun bölgüsü səmərəli olur
- transaksiya xərclərinin maksimum – səviyyəsində olduğu və mülkiyyət hüquqlarının dəqiq spesifikləşdirildiyi zaman gəlir effektini təcrid etsək mülkiyyət hüquqlarının ilkin bölgüsündən asılı olmayaraq resursların yekun bölgüsü tamamilə səmərəsiz olur
- Pareto – optimallığının əks ifadəsidir
- transaksiya xərclərinin maksimum səviyyəsində və mülkiyyət hüquqlarının tətbiqindən asılı olaraq resursların yekun bölgüsü qeyri-səmərəli olur

245 Variantlardan hansı Kouz teoremindən alınan nəticəni əks etdirir?

- xarici effektlər – qarşılıqlı öhdəlikli hadisədir, onlar birtərəfli deyil, ikitərəfli xarakter daşıyır
- Kouz teoremi mülkiyyət hüquqlarının istehsalın strukturunun səmərəliliyinə təsirini uçota almaq üçün müsbət transaksiya xərclərinin başlıca əhəmiyyətini aşkara çıxarır
- Kouz teoremi mülkiyyət hüquqlarının əhəmiyyətini aşkara çıxarır
- bütün cavablar doğrudur
- mülkiyyət hüquqlarının çox da uğurlu olmayan spesifikləşdirilməsi onun tamamilə olmaması ilə müqayisədə yaxşıdır

246 Poznerin yanaşmasını düzgün əks etdirən variantı seçin.

- bütün cavablar səhvdir
- əgər transaksiya xərcləri mənfidirsə, onda mülkiyyət hüquqlarının bölgüsünün müxtəlif variantları cəmiyyətin maraqları nöqtəyi-nəzərindən eyni əhəmiyyətə malik deyil
- transaksiya xərcləri müsbətdirsə, onda mülkiyyət hüquqlarının bölgüsünün müxtəlif variantları cəmiyyətin maraqları nöqtəyi-nəzərindən eyni əhəmiyyətə malik deyil
- hüquqlar o subyektə verilməlidir ki, o məsələnin həlli zamanı öz xeyri üçün daha çox zərər çəkir
- hüquqi orqanların istənilən qərarları iqtisadi səmərəlilik meyarına uyğunluğunun olmamasıdır

247 Daxili eksternaliyalar anlayışı hansı variantda düzgün əks olunur?

- elə effektlərdir ki, onlar nəinki təkcə bu kontrakt münasibətinə nəzərən daxildir, həmçinin kontraktda iştirak edən subyektlər qrupuna nəzərən də xaricidir
- elə effektlərdir ki, onlar mövcud kontrakt münasibətinə nəzərən xaricidir, həm də kontraktda iştirak edənə nəzərən də xaricidir
- elə effektdir ki, onlar mövcud kontrakt münasibətinə nəzərən xaricidir, ancaq kontraktda iştirak edən qrup daxildir
- cavabların hamısı səhvdir
- elə bir effektdir ki, bu zaman istehlakçı üçün nemətin faydalılığı bu nemətin istehlakçılarının sayından asılıdır

248 1909-cu ilədək ABŞ- da federal sahələrə mülkiyyət hüquqları verilməsi nəyə səbəb oldu?

1. Resursun qeyri-səmərəli istifadəsinə; 2. Torpaq sahələrinin azalmasına; 3. Neft itkilərinin artmasına; 4. Neft quyularının daha dərin qazılmasına.

- 1,3
- 1,2
- 2,3
- 2,4
- 1,4

249 D.Bromli Demdjetsin müddəalarına hansı əlavəni etmişdir?

- Mülkiyyət rejimlərindən başqa «qeyri-mülkiyyət rejimi», yaxud resurs sərbəst çatmaq rejimi də vardır;
- İdarəetmə hüququ;

- Resursun istifadə olunması səmərəliliyinə səlahiyyətlərin məcmusu, habelə bu səlahiyyətlərin arasında bölüşdürüldüyü fərdlərin miqdarı və tərkibi də təsir edir;
- İstisna hüququ;
- Çatmaq hüququ;

250 Dövlət mülkiyyəti –

- bu və ya digər resursa çatmağın şərtlərini, onun istifadəsinin seçilməsi və istifadədən gələn gəlirin əldə olunması üsulunu müəyyən edən qaydaların məcmusudur;
- yalnız bir fərdin müstəsna hüquqlara malik olduğu vəziyyətdir;
- elə rejimdir ki, bu zaman fərdlərdən hər biri məlum resursa münasibətdə səlahiyyətlərə malik olmur;
- bu zaman “dövlət” təşkilatının üzvləri digərlərini resursun istifadəsindən kənarlaşdırmaq, resursun istifadəsinə dair rəqlamentləşdirilmiş qərarlar qəbul etmək hüququna malikdirlər, amma gəlir hüququna malik olmayan vəziyyətdir;
- müstəsna hüquqlara insanlar qrupunun malik olduğu vəziyyətdir;

251 Fild hansı nəticələri alır?

- Mülkiyyət hüquqlarının mənasını açır
- Sıfır transaksiya xərcləri zamanı fərqlər yaranır
- Bütün fərdlərin resursa çatmaq səlahiyyətinə malik olmasına baxmayaraq onların bu hüquqları de-fakto reallaşdırmaq imkanları məhduddur
- Tədqiq olunan resursun istifadə edilməsi ilə istehsal olunan nemətlərin dəyərliliyi artan zaman daxili idarəetmə problemi kəskinləşir
- Mülkiyyət hüquqları o subyektə verilməlidir ki, o, öz nöqsanlarını daha az zərərlə aradan qaldıra bilər

252 Xüsusi mülkiyyət -

- bu və ya digər resursa çatmağın şərtlərini, onun istifadəsinin seçilməsi və istifadədən gələn gəlirin əldə olunması üsulunu müəyyən edən qaydaların məcmusudur;
- yalnız bir fərdin müstəsna hüquqlara malik olduğu vəziyyətdir;
- elə rejimdir ki, bu zaman fərdlərdən hər biri məlum resursa münasibətdə səlahiyyətlərə malik olmur;
- bu zaman “dövlət” təşkilatının üzvləri digərlərini resursun istifadəsindən kənarlaşdırmaq, resursun istifadəsinə dair rəqlamentləşdirilmiş qərarlar qəbul etmək hüququna malikdirlər, amma gəlir hüququna malik olmayan vəziyyətdir;
- müstəsna hüquqlara insanlar qrupunun malik olduğu vəziyyətdir;

253 Xüsusi mülkiyyət rejimi-

- bu və ya digər resursa çatmağın şərtlərini, onun istifadəsinin seçilməsi və istifadədən gələn gəlirin əldə olunması üsulunu müəyyən edən qaydaların məcmusudur;
- yalnız bir fərdin müstəsna hüquqlara malik olduğu vəziyyətdir;
- elə rejimdir ki, bu zaman fərdlərdən hər biri məlum resursa münasibətdə səlahiyyətlərə malik olmur;
- bu zaman “dövlət” təşkilatının üzvləri digərlərini resursun istifadəsindən kənarlaşdırmaq, resursun istifadəsinə dair rəqlamentləşdirilmiş qərarlar qəbul etmək hüququna malikdirlər, amma gəlir hüququna malik olmayan vəziyyətdir;
- müstəsna hüquqlara insanlar qrupunun malik olduğu vəziyyətdir;

254 Kommunal mülkiyyət rejimi –

- bu və ya digər resursa çatmağın şərtlərini, onun istifadəsinin seçilməsi və istifadədən gələn gəlirin əldə olunması üsulunu müəyyən edən qaydaların məcmusudur;
- yalnız bir fərdin müstəsna hüquqlara malik olduğu vəziyyətdir;
- elə rejimdir ki, bu zaman fərdlərdən hər biri məlum resursa münasibətdə səlahiyyətlərə malik olmur;
- bu zaman “dövlət” təşkilatının üzvləri digərlərini resursun istifadəsindən kənarlaşdırmaq, resursun istifadəsinə dair rəqlamentləşdirilmiş qərarlar qəbul etmək hüququna malikdir, amma gəlir hüququna malik olmayan vəziyyətdir;
- müstəsna hüquqlara insanlar qrupunun malik olduğu vəziyyətdir;

255 Mülkiyyət rejimi.

- bu və ya digər resursa çatmağın şərtlərini, onun istifadəsinin seçilməsi və istifadədən gələn gəlirin əldə olunması üsulunu müəyyən edən qaydaların məcmusudur;
- yalnız bir fərdin müstəsna hüquqlara malik olduğu vəziyyətdir;
- elə rejimdir ki, bu zaman fərdlərdən hər biri məlum resursa münasibətdə səlahiyyətlərə malik olmur;
- bu zaman “dövlət” təşkilatının üzvləri digərlərini resursun istifadəsindən kənarlaşdırmaq, resursun istifadəsinə dair reqlamentləşdirilmiş qərarlar qəbul etmək hüququna malikdirlər, amma gəlir hüququna malik olmayan vəziyyətdir;
- müstəsna hüquqlara insanlar qrupunun malik olduğu vəziyyətdir;

256 Ostroma görə mülkiyyət rejimi necə müəyyən olunur?

- İlk 2 qaydanın əməliyyat səviyyəsi,sonuncu üçü isə kollektiv seçim qaydaları səviyyəsinə məxsus olduğu 5 qaydadan irəli gələn hüquqlar məcmusu ilə
- İlk 3 qaydanın əməliyyat səviyyəsi ilə
- İlk 2 qaydanın kollektiv seçim səviyyəsi,sonuncu üçü isə əməliyyat səviyyəsinə məxsus olduğu 5 qaydadan irəli gələn hüquqlar məcmusu ilə
- Düzgün cavab yoxdur
- Bütün cavablar düzdür

257 Mülkiyyət teoremində transaksiya xərcləri hansı kəmiyyəti təşkil edir:

- sonsuz böyük
- vahid
- sonsuz kiçik
- son hədd
- sıfır

258 Kouz-Stiqler teoremində transaksiya xərcləri hansı kəmiyyəti təşkil edir.

- son hədd
- sıfır
- vahid
- sonsuz kiçik
- sonsuz böyük

259 İnstitusional iqtisadiyyat çərçivəsində neçə alternativ mülkiyyət rejimini fərqləndirmək qəbul olunmuşdur.

- 2
- 4
- 3
- 6
- 5

260 İnstitusional iqtisadiyyat aşağıdakı sadalanan alternativ mülkiyyət rejimindən hansını ayırmır:

- dövlət mülkiyyəti
- kommunal mülkiyyət
- fərdi mülkiyyət
- xüsusi mülkiyyət
- ümumi mülkiyyət

261 İnstitusional iqtisadiyyat çərçivəsində mülkiyyət hüquqlarının meydana gəlməsinin neçə alternativ nəzəriyyəsini fərqləndirmək qəbul olunmuşdur.

- 2
- 4
- 3
- 6
- 5

262 Mülkiyyət hüquqlarının meydana gəlməsinin aşağıda sadalanan alternativ nəzəriyyələrindən hansı optimist hesab edilir:

- sadələşmə nəzəriyyə
- rentayönümlü davranış nəzəriyyəsi
- təziq qrupları nəzəriyyəsi
- təkamül nəzəriyyəsi
- kollektiv fəaliyyətlər nəzəriyyəsi

263 Biletsiz adam problemi nədən ibarətdir:

- “qaymağını yığmaq” siyasətinin nəticəsi kimi çıxış edir
- içtimai nemət istehlakçısı onun ödənişindən yayınmağa çalışır
- içtimai nemət istehlakçısı monopsonist kimi çıxış edir
- içtimai nemət satıcısı onun satışından dövlətin götürdüyü gəliri almır
- içtimai nemət satıcısı ona inhisarcasına yüksək qiymət təyin edir

264 Kollektiv fəaliyyətin həyata keçirilməsi hansı şəraitdə mümkün olur:

- Ümumi mənafe qrupda seçici stimulları tətbiq etmək imkanına malik iştirakçıların böyük sayı
- ümumi mənafe qrupda seçici stimulları tətbiq etmək imkanına malik iştirakçıların kiçik sayı
- ümumi mənafe qrupda seçici stimulları tətbiq etmək imkanına malik olmayan iştirakçıların böyük sayı
- müxtəlif mənafe qrupda seçici stimulları tətbiq etmək imkanı olmayan iştirakçıların kiçik sayı
- ümumi mənafe qrupda seçici stimulları tətbiq etmək imkanına malik olmayan iştirakçıların kiçik sayı

265 Rentayönümlü davranış nədən ibarətdir:

- resursların cəmiyyətin sərvətinin ixtisar olunmasına qətib çıxaran qryri – məhsuldar istifadəsini həyata keçirərək fərdlərin öz sərvətini artırmaq cəhdi
- differensial torpaq rentasının alınması
- mütləq torpaq rentasının alınması
- fərdlərin multiplikativ effekt hesabına öz sərvətini inflyasiya templərinin yüksəlməsi fonunda artırmaq cəhdi
- iqtisadi rentanın alınması

266 Rentayönümlü davranış zamanı cəmiyyət nə əldə edir:

- resursların qeyri-məhsuldar sərfi üzündən mülkiyyətin qeyri- səmərəli hüquqlarının və istehsalın ixtisarından irəli qələn itkilər
- resursların səmərəli sərfi zamanı mülkiyyətin səmərəli hüquqları və istehsal həcmnin artmasından irəli gələn inhisar rentası
- iqtisadi renta şəklində renta
- əhalinin həyata sıviyyəsi və kefiyyətinin artmasını əks etdirən istehlakçıların məcmu rentasının artması
- milli gəlirin multiplikativ artımı

267 Rentayönümlü davranış terminini ilk dəfə kimi işlətməmişdir:

- Q.Tallok
- P.Milqrom
- C.Stiqler
- Eni Osborn Kryuqer

R.D.Kuter

268 Kim ilk dəfə rentayönümlü davranış nəzəriyyəsinə işləyib hazırlamışdır:

- Q.Tallok
 P.Milqrom
 C.Stiqler
 Eni Osborn Kryuqer
 R.D.Kuter

269 Ex post transaksiya xərclərinə xərclərin aşağıdakı növü aid deyildir.

- qabaqcadan gözlənilməyən vəziyyətlərə pis adaptasiya ilə bağlı məsrəflər
 münaqişələrin nizamlanması üçün idarəetmə strukturlarının istifadə olunmasına məsrəflər
 kontrakt öhdəliklərinin dəqiq yerinə yetirilməməsilə bağlı məsrəflər
 kontrakt münasibətlərində arakəsmələrlə bağlı çətinliklərə məsrəflər
 razılaşmaların reallaşması zamanətlərinin təmin olunmasına məsrəflər

270 "Ex ante" transaksiya xərclərinə xərclərin aşağıdakı növü aid deyildir:

- kontrakt öhdəliklərinin dəqiq yerinə yetirilməməsinin ilə əlaqədar məsrəflər
 informasiyanın axtarışına məsrəflər
 razılaşmaların yerinə yetirilməsi zamanətlərin təmin edilməsinə məsrəflər
 kontraktın layihəsinin tərtib olunmasına məsrəflər
 danışıqların aparılmasına məsrəflər

271 Oliver Uilyamson transaksiya xərclərinin aşağıdakı təsnifatını təqdim etmişdir:

- ex ante u ex post
 davranış, informasiyanın axtarışı, ehtiyat mövqələrinin aşkar edilməsi
 hissələrinə bölünmə, informasiya, miqyas
 kontraktların tərtibi, nəzarət, məcbur etmə
 sövdələr, idarəetmə, rasionlaşdırma

272 Pol Milqrom və Con Roberts transaksiya xərclərinin bu növünü ayırmamışlar:

- transaksiyaların səciyyələrinə dair informasiyanın tapılması və çatdırılması
 kontraktların yerinə yetirilməsinə məcbur etmə
 tərəfdaşların tapılması
 informasiyanın natamamlığı və assimetriyası ilə əlaqədar olan
 öhdəliklərin etibarsızlığı ilə əlaqədar olan

273 D.Nort və S.Uollisin apardığı transaksiya xərclərinin hesablanması cəhdləri, aiddir.

- ABŞ iqtisadiyyatına
 1990-cı illərin Rusiya iqtisadiyyatına
 Böyük Britaniya iqtisadiyyatına
 Yaponiya iqtisadiyyatına
 Avropa Britaniya üzv olan ölkələrin iqtisadiyyatına

274 İnstitutların bağlanması xərcləri.

- aşağı transaksiya xərcləri
 aşağı istehsal xərcləri
 yüksək transaksiya xərcləri
 aşağı transformasiya xərcləri

- yüksək transformasiya xərcləri

275 Sadalananlardan nə opportunist davranış nüvlərinə aid deyil?

- gizli informasiya
 gizli nailiyyətlər
 gizli fəaliyyətlər
 sadalananlardan heç biri aid deyil
 bütün sadalananlar aiddir

276 Sadalananlardan nə mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyalaşdırılması və müdafiəsi xərclərinə aid deyil?

- hüquq-mühafizə orqanlarının saxlanması xərcləri
 marketinq xərcləri
 yanğın əleyhinə siqnallaşdırma xərcləri
 dövlət sərhədinin müdafiəsinə xərclər
 torpaq sahələrinin dövlət qeydiyyatına xərclər

277 Hansı transaksiya xərcləri tipli müqavilələrdən istifadənin köməyilə azaldıla bilər?

- opportunist davranış xərcləri
 ölçmə xərcləri
 kontraktların bağlanması xərcləri
 mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi xərcləri
 informasiya axtarışı xərcləri

278 Qarşılıqlı faydalı mübadilənin təmin olması ilə əlaqədar xərclər necə adlanır?

- ölçmə xərcləri
 mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi xərcləri
 informasiya axtarışı xərcləri
 opportunist davranış xərcləri
 alternativlərin aşkar edilməsi xərcləri

279 İnformasiya axtarışı xərclərinin azaldılması alətlərinə nə aid deyil?

- keyfiyyət sertifikatları və standartları
 marketinq şöbələri və ixtisaslaşdırılmış marketinq agentlikləri.
 nəzarətin göcləndirilməsi
 əmtəə birjalrı və yarmarkalar
 istehsalçı zəmanətinin olması

280 Transaksiya xərcərinə nə aid deyil?

- kontraktların bağlanması xərcləri
 investisiyalara xərclər
 informasiya
 mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi xərcləri
 ölçmə xərcləri

281 Nemətlərin hüquqi xüsusiyyətlərinin dəyişdirilməsilə bağlı xərclər necə adlanır?

- istehsal
 alternativ
 son hədd

- mühasibat
- transaksion

282 Bu cür transaksiyalar mövcud olmur.

- sövdələşmə transaksiyası
- rasionallaşdırma transaksiyası
- idarəetmə transaksiyası
- sadalananlardan heç biri transaksiya növləri deyil
- bütün sadalananlar transaksiya növləridir.

283 Mülkiyyət hüquqları və cəmiyyətdə qəbul edilmiş azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi, mənimsənilməsi belə adlanır.

- spesifikləşdirmə
- opportunist davranış
- institut
- transaksiya
- məhdud səmərəlilik

284 Klassik kontrakt neçə tərəfi nəzərdə tutur:

- iki
- dörd
- üç
- qeyri – məhdud sayda
- çox

285 Klassik kontrakt da bütün mümkün qələcək hadisələr hansı vaxt- məqamına müncər olunur:

- gələcəyə
- vaxta bağlanmır, belə ki, çevik xarakter daşıyır
- hal –hazırkı dövr
- hal –hazırda uzun müddətli dövrə
- gələcəkdə müəyyən uzun müddətli dövrə

286 Nəyin olması klassik kontraktın fərqləndirici cəhətidir:

- dəqiq şərtləşdirilmiş “əqər..... onda” bəndlərinin olmaması
- dəqiq şərtləşdirilmiş “ əqər.... onda “ bəndləri
- dəqiq şərtləşdirilmiş “ bütün , nə yazılmışdırsa çox kicikdir” bəndləri
- dəqiq şərtləşdirilmiş “ üçüncü tərəfin öz mülahizəsinə” bəndləri
- dəqiq şərtləşdirilmiş “kontrakt tərəflərinin öz mülahizəsinə” bəndləri

287 Klassik kontrakt hansı xarakter daşıyır

- konkret
- simasızlaşdırılmış
- qeyri –təkmil
- təkmiləşdirilmiş
- şəxsləndirilmiş

288 Klassik kontrakt üzrə tərəflərin münasibətlərində zəmin kimi kim çıxış edir:

- hakim
- kontragentlər

- dövlət
- mal göndərən
- vasitəçi

289 Klassik kontrakt üzrə tərəflərin münasibət tezliyi necədir :

- müvəqqəti
- birdəfəlik
- daimi
- təsadüfi
- müntəzəm

290 Klassik kontraktın əsas səciyyələrinə nə aid deyil :

- dövlət , tərəflərin öz üzərinə götürdükləri öhdəliklərinə icra etməsinin zamini kimi çıxış edir
- tərəflərin münasibətlərinin birdəfəlik xarakteri
- münasibətlərin xarakterinin , onların mümkün dəyişiklikləri və ya dayanıdırılmasının təsbit edilməsinin tamlığı
- kontraktın tərəflərin bütün şərtlər, xərclər və faydalarının aşkar təsbit edilməsi
- üçüncü tərəf, tərəflərin öz üzərinə götürdüğü öhdəliklərin icrasına zamin kimi çıxış edir

291 İnstitusional iqtisadiyyat kontraktın hansı tipini fərqləndirmir:

- hibrid
- neklassik
- klassik
- münasibət
- iltizamla bağlı olan

292 Təsərrüfat praktikası kontraktların neçə əsas tipini işləyib hazırlanmışdır:

- 5
- 4
- 3
- 2
- 6

293 Herbert Saymon kontraktın qeyri- tamlığının səbəblərini necə müəyyən etmişdir:

- iqtisadi səmərəlilik
- Neşuya görə tarazlıq
- məhdud səmərəlilik
- Paretoya görə səmərəlilik
- iqtisadi rasionallıq

294 Qeyri- tam kontraktlar tərəflərə hansı problemi yaradır :

- kontraktın sonrakı opportunitmə görə öhdəlik və sanksiyaların təkmil olması
- kontraktın verqi tətbiq olunan bazasının arması
- qarşısızalmaz qüvvəyə görə vəziyyətlərinin meydana gəlməsi mümkünlüüyü
- qarşılıqlı hesablaşmalar mexanizmlərinin mürəkkəbləşməsi
- öhdəliklərin qeyri- təkmilliyi və kontraktın sonrakı opportunitmin təhlükəsi

295 Qeyri- tam kontraktlar tərəflərə imkan verir:

- onun fəaliyyəti dövründə kontraktın bütün mühüm şərtlərini formal sürətdə təsbit etmək

- mümkün opportunist davranışa görə tərəflərin məsuliyyətini dəqiq təyin etmək
- qarşısının qüvvəyə görə vəziyyətlərin meydana gəlməsi imkanını aradan qaldırmaq
- kontrakt üzrə bütün mümkün xərc və faydaların bölqüsünü eyni mənalı təsbit etmək
- qabaqcadan görünməyən vəziyyətlərə çevik reaksiya vermək

296 Firmanın institusional təhlilində xərclərin aşağıdakı üç qrupunu ayırmaq qəbul edilmişdir:

- transformasiya, təşkilati, transaksiya
- birbaşa, dolayısı, qeyri-aşkar
- sabit, dəyişən, orta
- dəyişən, orta, son hədd
- mühasibat, alternativ, aşkar

297 Dinamik təhlil nəyi öyrənir?

- institusional dəyişikliklər, onların səbəbləri, hərəkətverici qüvvələri, formaları və həyata keçirilməsinin gedişi, iqtisadi və sosial proseslərə təsiri
- danışıqların aparılması və müqavilələrin bağlanması, transaksiya xərclərinin ölçülməsi
- transaksiya xərclərinin minimumlaşdırılması səbəbləri, mülkiyyət hüquqlarının spesifikasikləşdirilməsi, mülkiyyət rejimlərinin müstəsnalığının təmin edilməsi
- xarici effektlər, Kouz teoremi, Pozner qaydası
- opportunist davranışın aradan qaldırılması yolları, spesifik aktivlərin müəyyənləşdirilməsi, internalizasiya prosesləri

298 İntellektual mülkiyyət nədir?

- konkret sifarişçi üçün bir nüsxədə istehsal edilən xidmət olub tirajlaşdırılmayan və öz istehsalı üçün yüksək peşəkar və zehni-fiziki əmək tələb edən xidmətdir
- müəllifin İFN-in istehsalında həmin nemətin xüsusi kefiyyətlərindən irəli gələn gəlirləri əldə edə bilməsi hüququ
- satıcıya İFN haqqında informasiyanı açıqlamağa, bu zaman informasiyanın açıqlanmasından sonra qazanc əldə etmək imkanını saxlamaqla, imkan verən mexanizmlərdir
- İFN-ə müstəsna hüquqların müəllifə verilməsinə əsaslanan institutdur
- diversifikasiya edilmiş tələb şəraitində ön plana öz şaxələnməmiş məhsulunu konkret istehlakçının tələblərinə uyğunlaşdırmaq hüququ

299 S.Maurer və S.Skotçmer yanaşmasına görə ümumi biliklər istehsalına ictimai dəstəyin əsas formaları hansılardır?

- ailə təsərrüfatında ümumi biliyin yaradılması, müvafiq təminat, səmərəli reallaşdırma üsulları
- ümumi biliyin ictimai sektor çərçivəsində istehsalı, mükafatlar, qrantlar, konkurs alışı
- ümumi biliyin formalaşdırılması, ümumi biliyin qiymətləndirilməsi, ümumi biliyin sistemləşdirilməsi
- ölkə daxilində və xaricdə ümumi biliyin formalaşdırılması, biliyin mənimsənilməsində gənclərə dövlət dəstəyi, özəl yardımlar
- özəl və ümumi sektor çərçivəsində ümumi biliyin mənimsənilməsi, subsidiyalar, güzəştlər

300 İFN-ə müstəsna hüquqların verilməsi nəticəsində müəllif hansı imkanları əldə edir?

- İFN-dən istifadəni məhdudlaşdırmaq, onlara inhisarçı qiymət müəyyənləşdirmək və nəticədə birinci vahidin istehsalına xərcləri kompensasiya etmək
- xarici rezidentlərlə sərbəst bazar əlaqələrinə girmək
- əldə olunmuş gəlirləri istənilən bankların depozitlərində yerləşdirmək
- elmi-konstruktor büroları yaratmaq və elmi sınaq təcübələri aparmaq
- innovasiya fəaliyyətilə məşğul olmaq

301 Təbii inhisarların tənzipləmə metodları hansılardır?

- təbii inhisar məhsullarına qiymətin müəyyənləşdirilməsi, kapital aktivlərinin rentabelliği normativlərinin təyin edilməsi, qiymət tavanının müəyyən edilməsi
- təbii inhisarlarda opportunist davranışın qarşısının alınması imkanlarının təhlili, təbii inhisar subyektinin təqdim etdiyi xidmətlərə tariflərin müəyyənləşdirilməsi
- dövlət və təbii inhisar subyektini arasında müqavilə münasibətlərinin araşdırılması, informasiya asimetriyasının azaldılması mümkünlüyünün müəyyən edilməsi, təbii inhisarların fəaliyyətinin optimallaşdırılması yollarını aşkar etmək
- təbii inhisarın fəaliyyətini dayandırmaq vəziyyətinin araşdırılması, təbii inhisarın digər təbii inhisarla əməkdaşlıq imkanını aşkar etmək
- monitorinq funksiyasının həyata keçirilməsi xərclərini ölçmək , müqavilə alternativliyi şəraitində tənzimləmə orqanlarının yaradılması xərclərinin təyin edilməsi

302 Konkurs alışı sistemi üstünlükləri hansılardır?

- tədqiqatçının nüfuzunun yüksəldilməsi və təklif olunan ideyanın keyfiyyətinin artırılması
- İFN istehsalının həvəsləndirilməsi
- irəli sürülmüş ideyanı innovasiya səviyyəsinə çatdırmaq
- risklərin minimumlaşdırılması, maliyyələşdirilmənin alınmış nəticələrlə daha yaxşı əlaqələndirilməsi, opportunist davranışdan qorunmanın təmin edilməsi.
- tədqiqatçıların ex-ante-seçiminə səbəb səylərin təkrarlanma xərclərinin minimumlaşdırılması

303 Qiymətin təbii inhisar şəraitində, orta xərclər səviyyəsində müəyyənləşdirilməsinə keçid informasiya asimetrikliyi probleminə necə təsir edir?

- gəlirlik səviyyəsi üzərində nəzarət məhsulu təbii inhisar şəraitində qiymətinin birbaşa tənzimlənməsini əvəz edir
- bir tərəfdən orta məcmu və dəyişən xərclərin səviyyəsini hesablaşdırmaq asanlaşdırır, digər tərəfdən kapitalın alternativ dəyərində müvafiq gəlir əldə edə bilər
- ya mənfəəti azaldır, ya da əsaslı aktivləri artırır
- texnologiyanın və ya istehsalın təkmilləşdirilməsi nəticəsində yaranan iqtisadi mənfəətin hissəsinin təbii inhisar tərəfindən mənimsənilməsinə səbəb olur.
- sığortalanan inhisar firmalarına yatırımlar az çirklidir və buna görə o, tariflərin hesabların hesablanması sahələrin gəlirlilik az faizinin götürülməsinə səbəb olur

304 İnstitusional alternativlərin seçiminin genişliyi hansı amillərdən asılıdır?

- diskret institusional alternativlər, relevant verilənlərin gizlədilməsi şəklində opportunist davranış
- müqavilə münasibətlərinin islahatı, təbii inhisar subyektinin üstünlükləri
- əlyətər alternativlər dairəsi ,opportunist davranış formaları
- spesifik aktivlərə investisiya səviyyəsi , zorla pul qopartma şəklində opportunist davranış
- kommertiya və siyasi riskin səviyyəsi

305 Təbii inhisar şəraitində müqavilə münasibətlərinin islahatının uğurla aparılması üçün nə edilməlidir?

- təbii inhisar obyektindən spesifik aktivlərə investisiyaların həyata keçirilməsi zamanı kvazirentlərin zorla qoparılmasının qarşısı alınmalıdır.
- qurğuların , azadlıqların texniki vəziyyəti və maliyyə vəsaitlərinin dəqiq kəmiyyəti haqqında daha yaxşı təsəvvürə malik olmağa imkan verən müstəqil audit ararılmalıdır
- lazımi qaydada tərtib olunmuş müsabiqə qaydaları və böyük məbləğdə seçimönu ödəniş tələbi olmalıdır
- sistemin vəziyyəti haqqında yalan və ya yetərli olmayan məlumatların verilməsi ehtimalını aradan götürmək
- seçilmiş alternativ çərçivəsində ən çox ehtimal olunan opportunist davranış formalarının qarşısının alınması və aradan qaldırılması mexanizmi yaradılmalıdır

306 İnstitusional alternativlərin seçiminin genişliyi hansı amillərdən asılıdır?

- kommertiya və siyasi riskin səviyyəsi
- əlyətər alternativlər dairəsi, opportunist davranış formaları

- müqavilə münasibətlərinin islahatı, təbii inhisar subyektinin üstünlükləri
- spesifik aktivlərə investisiya səviyyəsi, zorla pul qoparmaq şəklində opportunist davranış
- diskret institusional alternativlər, relevant verilənlərin gizlədilməsi şəklində opportunist davranış

307 Klub nemətinin maliyyələşdirilməsi zamanı:

- şəbəkə iştirakçılarında heç biri klub nemətinin istehlakından imtina edə bilməz
- şəbəkə iştirakçılarının hər biri öz payını ödəməlidir
- ödənişlərin həcmi nüfuzu ən çox olan şəbəkə iştirakçısı müəyyənləşdirir
- şəbəkə iştirakçılarının ödənişləri bərabərdir
- cavablar doğru deyil

308 Klub nemətinə misal:

- əməkdaşları evlərinə çatdıran korporativ avtobusdur
- tədris qrupu tələbələrə tərəfindən yaradılmış elektron poçt yeşiyidir
- firmanın baş ofisinin hollunda quraşdırılmış fontandır
- cavabların hamısı doğrudur
- bina daxilində siqaret çəkməyə icazədir

309 "Biletsiz sərnəşin" problemi çətin ki yarana bilsin:

- qeyri-formal qaydaların formal qaydalardan üstün olduğu və onlarla ziddiyyətə girdiyi cəmiyyətdə vergilərin ödənilməsində
- sıx sosial əlaqələr olmayan qrupda
- bir biri ilə yaxşı tanış olan və uzunmüddətli əmək münasibətlərinə cəlb edilmiş insanlar qrupunda
- cavabların hamısı doğrudur
- böyük sosial qruplarda

310 Sosial kapital dedikdə birlikdə aşağıdakının yayılma dərəcəsi başa düşülür:

- səmimilik, etibar və vətəndaş kooperasiyasının qeyri-formal normaları
- kredit verilən xidmətlərdən ifrat istifadə
- agentin daha sərfəli şərtlərlə müqavilə bağlamaq cəhdi
- cavabların hamısı doğrudur
- doğru cavab yoxdur

311 Bonding sosial kapital tipi:

- kollektiv fəaliyyətlərin təşkilinə qrupüstü səviyyədə maneə
- agentin könüllü daha sərt şərtləri qəbul etməsi
- kollektiv hərəkətlərin qrupüstü səviyyədə təşkilinə kömək edir
- cavabların hamısı doğrudur
- gözlənilməyən vəziyyətlərə çevik reaksiya verməyə qabil olmaq

312 İyerarxiyanın artması nə vaxt dayanır?

- həyata keçirilən transaksiyalar artdıqda
- iyerarxiya daxilində həyata keçirilən əlavə transaksiyaların rentabelliği bazar rentabelliğindən aşağı olduqda
- transaksiyalar azaldıqda
- faydalıq sona çatanda
- iyerarxiya daxilində həyata keçirilən əlavə transaksiyaların rentabelliği bazar rentabelliğindən yuxarı olduqda

313 Xüsusi sahibkarlıq firmasının əsas müsbət cəhəti nədən ibarətdir?

- mənfəət stimulumun olması

- mülkiyyətçi –idarə başçısının güclü motivasiyası
- yüksək gəlir götürmək imkanı
- mənfəətin yalnız ona məxsus olması
- qənaətcillik rejimi

314 Prinsipial-agent problemi nədir?

- kontrakt iştirakçılarının mənafeələrinə üstünlük verilməsi
- iqtisadi agentlər arasında problem
- agent prinsipialın mənafeyinə deyil öz mənafeyinə üstünlük verir
- tərəfmüqabillərinin problemləri
- kontraktların iştirakçıları arasında olan problemlər

315 Prinsipial-agent problemi hansı şəraitdə meydana çıxır?

- rəqabət mühitində
- zəmin “prinsipial” və icraçının iqtisadi mənafeələrinin ziddiyyətlərinin mövcud olması və informasiya asimetriyasının olması zamanı
- iqtisadi fəaliyyət zamanı
- mənfəətin bölüşdürülməsi zamanı
- iqtisadi fəaliyyətə başlamazdan öncə

316 Hansı nemətlər xalis xüsusi nemətlərə aid edilir?

- istehlakdan çıxarılması qeyri-mümkün və rəqabətli olanlar
- ictimai mülkiyyət formasında olan müəssisələrdə istehsal edilən nemətlər
- istehlakdan çıxarılması mümkün və rəqabətli olanlar
- istehlakdan çıxarılması mümkün olan, lakin qeyri-rəqabətli olanlar
- istehlakdan çıxarılması qeyri-mümkün və qeyri- rəqabətli olanlar

317 Biletsiz probleminin yaranma şərti nədir?

- qeyri-rəqabətlik xüsusiyyətinə malik əmtələrin olması
- pulsuz istehlak edilə bilən əmtələrin olması
- doğru cavab yoxdur
- cavabların hamısı doğrudur
- ondan imtina edilə bilməmə xüsusiyyətinə malik nemələrin olması

318 Xalis ictimai məhsulun xüsusiyyəti bundadır:

- onun bir istehlakçı tərəfindən istehlakı başqalarının ondan istehlakını məhdudlaşdırmır
- istehlakçıların sayının artması onun ayrılıqda götürülmüş hər bir istehlakçı üçün faydalılığını azaltmır
- sadalanmış cavabların hamısı doğrudur
- sadalanmış cavabların heç biri doğru deyil
- o yalnız birgə istehlak edilə bilər

319 Variantlardan hansı D.Nort tərəfindən tətbiq olunmuş institusional dəyişikliklərin baza sxeminin müddəələrindən birinə ziddir?

- Qiymətlərin yeni səviyyələri həm də bu kimi hüquqlardan istifadənin dəyərini maksimallaşdırmağa imkan verən qaydaların yaranmasına aparır.
- Yeni texnologiyalar resursların nisbi qiymət səviyyələrini dəyişmir.
- Bilik səviyyəsində dəyişiklik yeni texnologiyaların meydana gəlməsinə aparır.
- Variantların heç biri D.Nortun “baza”sxeminin müddəaları ilə ziddiyyət təşkil etmir.
- Qiymətlərin yeni səviyyələri dəyərləri potensial artan resursların sahiblərində onlara mülkiyyət hüququnu dəyişməyə həvəs yaradır.

320 Variantlardan hansı institut un tərkib elementini əks etdirir?

- Normanın tətbiqi şərtlərini səciyyələndirən şəraitin təsviri.
- Tapşırılan hərəkətin müəyyənləşdirilməsi və ya normanın məzmunu.
- Fərdin və ya normanın adresatının xarakteristikası.
- Bütün cavablar doğrudur.
- Tapşırılanların yerinə yetirilməsinə görə sanksiyaların təsviri və normanın qarantının (zaminin) xarakteristikası.

321 Variantlardan hansı institusional dəyişikliklərə nümunəni əks etdirir?

- Ali məktəblərə vahid dövlət imtahanının nəticələrinə görə qəbula keçid.
- Valyuta alqı-satqısının leqallaşdırılması.
- Cəzaların sərtləşdirilməsi ilə bağlı inzibati qanun pozuntuları haqqında məcəllədə düzəlişlərin edilməsi.
- Bütün cavablar doğrudur.
- Dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsinə icazə verilməsi.

322 İnstitusional dəyişikliklər mexanizmlərinin tiplərini hansı variant düzgün əks etdirir?

- İnstitutun və ya institusional dəyişiklik ideyasının yaranma mexanizmləri və dəyişikliklərin yayılma mexanizmləri.
- Yaranma mexanizmləri
- Yayılma mexanizmləri
- Bütün cavablar doğrudur
- Siyasi mexanizmlər

323 İnstitutun məqsəd yönü yaranması və ya dəyişməsi necə baş verir?

- Müəyyən hazırlanmış plana müvafiq olaraq baş verir.
- Bütün qrup iştirakçılarının maraqlarının realizəsi üçün qrup daxilində fərdlərin razılığı olmadan baş verir.
- Kimsənin öncədən niyyəti və planı olmadan baş verir.
- Bütün cavablar səhvdir.
- Yekdil qərar (konsepsas) qəbul etmədən baş verir.

324 Könüllü razılaşmalar vasitəsilə effektiv institutların hazırlana bildiyi vəziyyətləri ardıcıl əks etdirən variantı seçin.

- yekdil qərar
- xüsusi ikitərəfli razılaşma və yekdil qərar
- səs çoxluğu ilə qərar
- bütün cavablar doğrudur
- yekdil qərar, səs çoxluğu ilə qərar və xüsusi ikitərəfli razılaşma

325 Variantlardan hansı inkrement dəyişikliklər trayektoriyasına şərti misalı əks etdirir?

- Müəyyən qanunun bir neçə il ərzində ona düzəlişlər edilməsi yolu ilə həyata keçirilən ardıcıl dəyişdirilməsi
- Hər hansı adətin tədricən birdəfəlik yoxa çıxarılması deyil
- Müəyyən qanundan birdəfəlik imtina edilməsi və tamamilə yenisinin qəbul edilməsi
- Bütün cavablar səhvdir
- Hər hansı adətin ənənənin dövlət tərəfindən uzun müddət toxunulmaz tətbiqi prosesidir

326 Dəyişikliyin yayılması, yəni dəyişdirilən institutun ünvanlandığı bütün adresatların institusional dəyişikliklə əhatələnməsi hansı yolla həyata keçirilir? Düzgün variantı seçin.

- Dövlətin müdaxiləsi olmadan mərkəzləşdirmə
- Təbii diffuziya yolu ilə mərkəzləşdirilmə

- Dövlətin məcburetə potensialından istifadə etməklə əksmərkəzləşdirilmə
- Bütün cavablar doğrudur
- Dövlətin məcburetə potensialından istifadə etməklə mərkəzləşdirilmə və təbii diffuziya yolu ilə əksmərkəzləşdirmə

327 İnstitusional dəyişikliklərin kumulyativliyi prinsipi nəyi bildirir.

- ümumi iqtisadi qanunlardan asılılıq
- inkişafın, dəyişikliklərin hansısa bir istiqamətində başlayıb tədricən gələcəkdə sönən keçmiş trayektoriyasından asılılığı
- xüsusi iqtisadi qanunlardan asılılıq
- dövlətin iqtisadi siyasət istiqamətindən asılılığı
- inkişafın, dəyişikliklərin hansısa bir istiqamətdə başlayıb tədricən gələcəkdə davam edərək artacağı keçmiş trayektoriyasından asılılığı

328 Duqlas Nort öz modelində instisional dəyişikliklərin neçə əsas mənbəyini fərqləndirmişdir:

- 1
- 3
- 2
- 5
- 4

329 Alimlərdən kim instisional dəyişikliklərin sadə modelini təklif etmişdir

- Harold Demsets
- Duqlas Nort
- Con Kommons
- Uesli Mitçell
- Ronald Kouz

330 İqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun ölçülməsinin dolayısı qiymətləndirmə metodları hansılardır?

- seçmə müşahidələr metodu, vergi yoxlamaları metodu
- milli statistika sisteminin təhlili, əməliyyatların sayılması metodu, iş qüvvəsi statistikasına, nağd pula tələbin qiymətləndirilməsi metodu, istehsal resurslarına tələbatın qiymətləndirilməsi metodu
- mühasibat və maliyyə sənədlərinin yoxlanılması, statistik və mühasibat döstəricilərinin müəyyənəşdirilməsi
- milli gəlirin istehsalında iştirak göstəricisinin hesablanması metodu, fəaliyyətinin sosial ədalətlik dərəcəsinin müəyyən edilməsi metodu
- dövlət hakimiyyətinin korrupsiyalaşması səviyyəsinin təyin edilməsi, iqtisadiyyatın kriminallaşması dərəcəsinin müəyyən edilməsi

331 Nə formal qaydaların müəyyənəşdirilməsi zamanı dövlətin üzleşdiyi məhdudiyətlərə aid deyil?

- formal qaydaların təminatçıları qaydanı pozanlara sanksiyaları heç də həmişə tətbiq etmirlər
- qaydalara əməl olunmasına məcburetəyə xərclərin çoxluğu
- bölgü effektinin mövcudluğu
- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyasının qeyri-mümkünlüyü
- bütün variant və vəziyyətlərin nəzərə alınmasının qeyri-mümkünlüyü

332 Dövlətin təsərrüfat fəaliyyətini tənzimləməyə cəhd etməsi və qaydalara əməl edilməsinə real məcburetə imkanları arasında uyğunsuzluq nəyə səbəb olur?

- «biletsiz» probleminin yaranmasına
- konstitusiya müqavilələrinin bağlanılmasına
- qeyri-formal iqtisadiyyatın yaranmasına

- koordinasiya mexanizmlərinin yaradılmasına
- xarici effektlərə

333 Sadalananlardan hansı kriminal iqtisadiyyata aiddir?

- işə götürdükdə əmək müqaviləsinin olmaması
- narkotiklərin istehsalı və satışı
- əməkhaqqının «paket»də verilməsi
- qeydiyyatda alınmamış məhsulun istehsalı və satışı
- verginin ödənilməsindən yayınma

334 E.De Sotonun fikrincə, qeyri-formal iqtisadiyyatın meydana gəlmə səbəbi nədədir?

- məhdud rasionallığın mövcudluğunda
- iqtisadiyyatda xarici effektlərin olmasında
- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyasının mürəkkəbliyində
- kollektiv fəaliyyət problemini həll etməyin qeyri-mümkünlüyündə
- xüsusi maraq qruplarının öz inhisarçı vəziyyətlərini saxlamaq cəhdində

335 Sadalananların hansı qeyri-formal iqtisadiyyatda qaydaların təminatçısı deyildir?

- sadalananların hamısı qeyri-formal iqtisadiyyatda qaydaların təminatçısıdır
- mütəşəkkil cinayətkarlıq
- qeyri-formal şəbəkələr
- sadalananlardan heç biri qeyri-formal iqtisadiyyatda qaydaların təminatçısı deyil
- dövlət hakimiyyətinin korrupsiyalaşmış nümayəndələri

336 Nə iqtisadiyyatın qeyri-formal sektorunun mövcudluğunun müsbət cəhətlərinə aid deyil?

- dövlətə etimadın azalması
- rəsmi firmalar üçün əlavə rəqabət
- qeyri-səmərəli leqal mühitin fəaliyyətinin yumşaldılması
- sadalananların hamısı aiddir
- qeyri-formal sektorun gəlirləri hesabına məcmu gəlirin artması

337 Məhbuslar dilemmasını səciyyələndirən doğru deyimi seçin:

- qeyri-korporativ nəticə qarşılıqlı əlaqə iştirakçılarının anonimliyi ilə şərtlənir
- bir dəfəlik Məhbuslar dilemmasında müvazinət üstün strategiyalarda müvazinətdir
- sonsuz təkrarlanan Məhbuslar dilemmasında qeyri-korporativ müvazinət korporativ müvazinət tərəfindən sıxışdırılır
- cavablar doğru deyil
- qeyri-korporativ nəticə seçilən strategiyalar haqqında ilkin razılaşmanın olmaması ilə şərtlənir

338 Variantlardan hansı "biletsiz adam" problemini düzgün əks etdirir?

- institusional sazişlər səviyyəsində kollektiv fəaliyyətlər problemdir
- iqtisadi agentlərin ümumi xərclərdə iştirak etməklə faydaları əldə etmək imkəninin olması
- iqtisadi agentlərin ümumi xərclərdə iştirak etmədən faydaları əldə etmək imkanının olması üzündən qarşılıqlı faydalı kollektiv fəaliyyətlərin həyata keçirilməsi çətinliyidir
- bütün cavablar doğrudur
- iqtisadi agentlərin ümumi xərclərdə iştirak etmədən qarşılıqlı faydalı kollektiv fəaliyyətlərin həyata keçirilməsinin mümkünlüyü

339 Variantlardan hansı ümumi şəkildə ardıcıl olaraq nemətlərin tipologiyasını əks etdirir?

- maddi nemətlər, qeyri-maddi nemətlər, klub nemətləri, ictimai nemətlər
- mənəvi nemətlər, ictimai nemətlər
- maddi nemətlər, qeyri-maddi nemətlər
- sosial nemətləri, klub nemətlər, xüsusi nemətlər
- xüsusi nemətlər, klub nemətləri, sosial nemətlər, ictimai nemətlər

340 İctimai nemətlər kategoriyasını düzgün əks etdirən variantı seçin:

- nemətlərin qəbul edilmiş tipologiyasında ardıcıl əks etdirilən nemətlərdir
- əldə edilməsi baxımından kəskin rəqabətlə müşayiət olunan nemətlərdir
- fərdin malik olduğu bütün maddi və mənəvi nemətlərin məcmusu
- müstəsna qəssasınə malik olan bütün maddi və mənəvi nemətlərdir
- həm əl çatmağın müstəsna lılığın, həm də istehlakda rəqabətin olmadığı nemətlərdir

341 Variantlardan hansı selektiv stimullar kateqoriyasını düzgün əks etdirir?

- bütün mənfi stimulların məcmusudur
- fərdlərə onların ictimai və kollektiv nemətlərin təmin olunmasına töhfə verib-verməməsindən asılı olaraq seçmə yolu ilə tətbiq olunan stimullardır
- bütün cavablar səhvdir
- fərdlərə onların ictimai və kollektiv nemətlərin təmin olunmasına töhfə verib-verməməsindən asılı olmayaraq tətbiq olunan stimullardır
- bütün müsbət stimulların məcmusudur

342 Sosial kapital anlayışının mahiyyətini düzgün əks etdirən variantı seçin:

- "bonding" və "briding" tiplərinə aid olmayan kapitalar
- "bonding" tipli kapitallardır
- birlikdə (cəmiyyətdə) səmimilik, etibar və vətəndaş kooperasiyasının qeyri-formal normalarının yayılması dərəcəsi
- birlikdə (cəmiyyətdə) səmimilik, etibar və beynəlxalq kooperasiyanın formal normalarının yayılması dərəcəsi
- "bridging" tipli kapitaldır

343 Variantlardan hansı sosial kapitalın səviyyəsini səciyyələndirən 3 göstəricini ardıcıl olaraq düzgün əks etdirir:

- etibar, sosial kapitalın kəmiyyəti, sosial kapitalın keyfiyyəti
- etibar və vətəndaş assosiasiyalarında əhalinin iştirak dərəcəsi, sosial kapitalın kəmiyyəti
- etibar, vətəndaş kooperasiyası normaları, vətəndaş assosiasiyalarında əhalinin iştirak dərəcəsi
- cavabların hamısı doğrudur
- etibar, vətəndaş kooperasiyası normaları, sosial kapitalın keyfiyyəti

344 İnstitusional sazişlər səviyyəsində biletsiz adam" probleminin əksi olan problemi düzgün əks etdirən variantı seçin:

- mülkiyyətin transformasiyası problemi
- kollektiv fəaliyyətlər problemi
- rəqabət mühitinin formalaşması problemi
- iqtisadiyyatın dövlətsizləşdirilməsi problemi
- bazarın dövlət tənzimlənməsi problemi

345 əmtənin istehlakta qeyri-rəqabətli olması xüsusiyyəti nədən ibarətdir?

- haqqının ödənilib-ödənilməməsindən asılı olmayaraq neməti hamı əldə edə bilər
- bu nemətlər inhisar şəraitində istehsal olunurlar
- nemətin bu həcmində onun bir nəfər tərəfindən istehlakı onun digər adamlar tərəfindən istehlakını azaltmır

- nemətlər qeyri-təkmil rəqabət şəraitində istehsal olunur
- əgər nemət istehsal edilibdirsə, heç kim başqa fərdləri bu nemətdən istifadə etmək imkanından məhrum edə bilməz

346 Nemətin ondan imtina edilə bilinməmə xüsusiyyəti nədən ibarətdir?

- bu nemətlər inhisar şəraitində istehsal edilir
- əgər nemət istehsal edilibdirsə, heç kim başqa fərdləri bu nemətdən istifadə etmək imkanından məhrum edə bilməz
- nemətin bu həcmində onun bir nəfər tərəfindən istehlakı onun digər adamlar tərəfindən istehlakını azaltmır
- bu nemətlər ilkin tələbat əmtəələridir
- bu kimi nemətlərin istehsalı dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir

347 İyerarxiyanın çatışmazlıqlarının əsasında nələr durur.

- iqtisadi agentlərin tərəfdaşlığının mədud xarakter daşması
- bazarın güclü təsir mexanizminin olması
- məhdud səmərəlilik və işdən boyunqaçırma formasında opportunizmə meyillilik
- aşağı mənfəət səviyyəsi
- rəqabətdən qorunmaq imkanının məhdudluğu

348 Yeni institusional bazar iqtisadiyyatı nəzəriyyəsinə görə bu:

- nisbətləri qiymətlər mexanizmi ilə müəyyənləşdirilən çoxsaylı qeyri-simmetrik qeyri-seçimli mübadilələrdir
- nisbətləri danışıqlar prosesində müəyyənləşdirilən çoxsaylı qeyri-simmetrik seçimli mübadilələrdir
- nisbətləri danışıqlar prosesində müəyyənləşdirilən çoxsaylı simmetrik qeyri-seçimli mübadilələrdir
- sadalananların hamısı doğrudur
- nisbətləri qiymətlər mexanizmi ilə müəyyənləşdirilən çoxsaylı simmetrik seçimli mübadilələrdir

349 Yeni institusional bazar iqtisadiyyatı nəzəriyyəsinə görə iyerarxiya:

- zorakılığın həyata keçirilməsində nisbi üstünlüklərə malik olan təşkilatdır
- istənilən institusional razılaşmadır
- sövdə transaksiyası prosesində müdir və tabelikdə olan qarşılıqlı əlaqəsidir
- sadalananların heç biri doğru deyil
- fərdlərin qarşılıqlı əlaqələri əmrlər vasitəsilə baş verən qarşılıqlı əlaqə strukturudur

350 Yeni institusional bazar iqtisadiyyatı nəzəriyyəsinə görə şəbəkə:

- qarşılıqlı əlaqələri danışıqlar əsasında baş verən qeyri-muxtar iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasıdır
- qarşılıqlı əlaqələri qiymətlər mexanizmi vasitəsilə müəyyənləşən muxtar iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasıdır
- muxtar iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasıdır
- sadalananların hamısı doğrudur
- qarşılıqlı əlaqələri danışıqlar əsasında baş verən muxtar iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasıdır

351 Koordinasiya mexanizmləri nədir ?

- fərdlərin qərar qəbul etməsidir
- mübadilənin etibarlılığını təmin edən kontraktların məcmusudur
- mübadilənin etibarlılığını təmin edən kontraktların bağlanması və istifadə edilməsi proseslərinin tənzimlənməsi mexanizmidir
- təsərrüfat subyektlərinin arasında əlaqə
- mübadilədə iştirak edən subyektlər arasında əlaqədir

352 Bazar koordinasiyası nədir?

- fərdin fəaliyyətinin rəqabətlə koordinasiyasıdır
- fərdin fəaliyyətinin təkliflə koordinasiyasıdır
- fərdin fəaliyyətinin əsasən qiymət vasitəsilə koordinasiyasıdır
- istehsalçı və istehlakçı arasında əlaqə
- fərdin fəaliyyətinin tələblə koordinasiyasıdır

353 Şəbəkə nədir?

- kontrakt münasibətlərinin geniş spektridir
- müxtəlif iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyasını nəzərdə tutan qarşılıqlı fəaliyyətin tipidir
- firma və bazarın hibrididir
- istehlakçı münasibətləri sistemi
- iqtisadi əlaqələrin formasıdır

354 Bazarın institusional məzmunu nədən ibarətdir?

- alqı- satqı məkanıdır
- iqtisadiyyatı tənzimləmə mexanizmidir
- mübadilənin simmetrikliliyini təmin edən ilkin həlqədir
- bazarın hüquqi əsasları
- proporsiyaların qiymət mexanizmi ilə tənzimlənən simmetrik seçici mübadilələr çoxluğudur

355 Sadalananlardan hansı təşkilatlararası şəbəkənin əsas əlamətlərinə aid deyil?

- şəbəkələrin çoxsəviyyəli xarakteri
- vahid məqsəd
- bir neçə liderin olması
- komandalar vasitəsilə qarşılıqlı əlaqədə olmaq
- partnyorların könüllü bağlılığı

356 Neşu üzrə tarazlıq situasiyası nəyi bildirir.

- bütün mövcud istehsal güclərinin tam yüklənməsinin təmin olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- digər şəxsin və ya şəxslər qrupunun vəziyyətini pisləşdirilmədən bir şəxsin və ya şəxslər qrupunun xeyrinə hər hansı dəyişiklikləri həyata keçirməyin mümkün olmadığı iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün əmək qabiliyyətli əhalinin tam məşğulluğunun təmin olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün mövcud olan resursların səmərəli və tam istifadə olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün yerdə qalan subyektlərin heç nəyi dəyişdirməməsi şərtilə birtərəfli qaydada heç kimin öz gəlirini artırma bilmədiyi iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi

357 Paretoya görə səmərəlilik situasiyası nəyi bildirir

- bütün mövcud istehsal güclərinin tam yüklənməsinin təmin olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- digər şəxsin və ya şəxslər qrupunun vəziyyətini pisləşdirmədən bir şəxsin və ya şəxslər qrupunun xeyrinə hər hansı dəyişiklikləri həyata keçirməyin mümkün olmadığı iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün əmək qabiliyyətli əhalinin tam məşğulluğunun təmin olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün mövcud olan resursların səmərəli və tam istifadə olunduğu iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi
- bütün yerdə qalan subyektlərin heç nəyi dəyişdirməməsi şərtilə birtərəfli qaydada heç kimin öz gəlirini artırma bilmədiyi iqtisadiyyatın təşkili səviyyəsi

358 Kordinasiya situasiyası nə vaxt meydana gəlir.

- istənilən fiziki və hüquqi şəxsin qarşılıqlı təsiri zamanı
- Paretoya görə eyniqiymətli tarazlıqların olması zamanı
- ümumi iqtisadi tarazlıq vəziyyətinin olması zamanı
- istənilən subyektin və hakimiyyət institutu kimi dövlətin qarşılıqlı təsiri zamanı

Neşuya görə iki eyniqiymətli tarazlıqların olması zamanı

359 Nəşuya görə iki eyniqiymətli tarazlıqlarla səciyələnen situasiya nəyi bildirir.

- opportunizm təzahür edir
- bərabərsizlik situasiyası əmələ gəlir
- koordinasiya situasiyası meydana çıxır
- “dustaqların dilemması” vəziyyəti yaranır
- “institutların konqruentnostluqları” prinsipi yerinə yetirilir

360 Koordinasiya mexanizmlərinə nə aid deyil?

- sadalananların hamısı aiddir
- iyerarxiya
- şəbəkələr
- sadalananların heç biri aid deyil
- bazar

361 İnstitusal strukturlar çərçivəsində fərdlərin qarşılıqlı əlaqəsi tipləri necə adlanır?

- transaksiya xərcləri
- xarici effektlər
- koordinasiya mexanizmləri
- mülkiyyət hüquqları
- ictimai nemətlər

362 İyerarxiyada mərkəzi agentin səlahiyyətlərinə nə aid deyil?

- iyerarxiyanın başqa üzvlərinin işinə nəzarət etmək hüququ
- resurs mülkiyyətçiləri ilə müqavilə bağlamaq hüququ
- qalıq gəlirə hüquq
- sadalananların hamısı aiddir
- resurslardan istifadə istiqamətlərini müəyyənləşdirmək hüququ

363 İyerarxiyada fərdlərin qarşılıqlı əlaqəsi nə əsasında baş verir?

- uzunmüddətli müqavilə münasibətləri əsasında
- komandalar əsasında
- qiymət mexanizmi əsasında
- mülkiyyət hüququ əsasında
- danışıqlar əsasında

364 Qarşılıqlı münasibətləri danışıqlar əsasında baş verən müstəqil iştirakçıların uzunmüddətli kooperasiyası necə adlanır?

- institut
- iyerarxiya
- bazar
- müqavilə
- şəbəkə

365 Təşkilatlararası şəbəkələrə nə aid deyil?

- dövlət strukturları
- virtual şəbəkələr
- firmalararası strateji alyans

- dəyər yaradılması şəbəkələri
- fokal şəbəkələr

366 Təşkilatlararası şəbəkələrə nə aid deyil?

- könüllülük
- bir neçə liderin olması
- vahid məqsəd
- şəbəkə iştirakçılarının asılılığı
- çoxsəviyyəlilik

367 Mərkəzi agentin bütün səlahiyyətlərinin bir əldə cəmlənməsi hansı tip firmalar üçün səciyyəvidir?

- açıq kooperasiyalar
- xüsusi sahibkarlıq firmaları
- dövlət firmaları
- kooperativlər
- partnyorluq

368 Şəbəkədə informasiya brokerinə misal budur:

- cavabların hamısı doğrudur
- üçüncü (kənar) hakim
- kredit bürosu
- cavablar doğru deyil
- özəl axtarış bürosu

369 Agentlik nəzəriyyəsində agent:

- bazardakı hər bir fərddir
- sifarişçidir
- müqavilənin müqavilə haqqında ən az informasiyaya malik tərəfidir
- cavablar doğru deyil
- icraçıdır

370 Agentlik nəzəriyyəsində prinsipial:

- müqavilənin istənilən tərəfidir
- sifarişçidir
- müqavilənin müqavilə haqqında ən az informasiyaya malik tərəfidir
- cavablar doğru deyil
- icraçıdır

371 Münasibət müqaviləsində müqavilənin bu icra mexanizmlərindən istifadə olunur:

- sadalananların hamısı doğrudur
- qeyri-formal şərtlər
- biznes-mühit normaları
- sadalananların heç biri doğru deyil
- reputasiyanı itirmək təhlükəsi

372 Sadalananlardan hansı koordinasiya mexanizmi deyil?

- institut
- şəbəkə
- bazar

- sadalananların hamısı koordinasiya mexanizmidir
- iyerarxiya

373 Bazarı iş münasibətlərinə girən və hər hansı bir əmtəyə görə sövdələşən bir qrup adam kimi kim müəyyənləşdirmişdi?

- R.Kouz
- L.fon Mizes
- U.Cevons
- O.Uilyamson
- C.Xocson

374 Tarixən hansı bazar növü birinci olmuşdur?

- universal mağaza
- kütləvi bazar
- yarmarka
- sənətkar dükanı
- birja

375 Xüsusi və ictimai (sosial) xərclər və fayda arasında faydalar necə adlanır?

- məhdud rasionallıq
- pisləşdirici seçim
- informasiyanın asimmetrikliliyi
- transaksiyalar
- xarici effektlər

376 Bir iqtisadi agentlər üçün başqa iqtisadi agentlərin fəaliyyəti nəticəsində yaranan pulsuz fayda necə adlanır?

- müsbət xarici effekt
- ictimai fayda
- xüsusi fayda
- mənfi xarici effekt
- xarici fayda

377 Mülkiyyət hüquqlarının dəqiq spesifikasiyası və sıfır transaksiya xərcləri zamanı resurslar üzərində mülkiyyət hüquqlarının azad mübadiləsi, ilkin olaraq necə bölünmələrindən asılı olmayaraq, onların səmərəli bölgüsünü təmin edir . Bu deyim adlanır:

- Uilyamson sxemi
- Pozner qaydası
- Kouz teoremi
- Pareto optimumu
- Onore sadalanması

378 Mənfi xarici effektləri tənzimləmək üçün korrektədicilərin tətbiqini kim təklif etmişdir?

- C.Helbreyt
- R.Pozner
- R.Kouz
- A.Piqu
- V.Pareto

379 İstehsal tullantılarının müəssisə tərəfindən çaya atılması xarici effektlərin hansı növünə aiddir?

- daxili
- şəbəkə
- pul
- istehlakçı
- texnoloji

380 Xarici effektlər problemi ilk dəfə 1920-ci ildə kimin klassik əsərində qoyulmuşdur?

- M.Olson
- D.Rikardo
- A.Smit
- A.Piqu
- R.Kouz

381 Eksternaliyalar dedikdə – bu:

- mənfi xarici effektləri
- daxili effektləri
- xarici effektləri
- müsbət xarici effektləri
- xarici və daxili effektləri

382 Variantlardan hansı xarici effektlərin təsnifat meyarını düzgün əks etdirir?

- işarəsi və sferası
- sferası
- işarəsi
- bütün cavablar düzgür
- kəmiyyət və keyfiyyəti

383 Xarici effekt nədir?

- xüsusi və sosial xərclər və faydalar arasında ayrılımadır
- iqtisadi agentin kənardan əldə etdiyi səmərədir
- xüsusi xərclərdən gələn gəlirlərdir
- xaricdən gələn gəlir
- biri-birindən götürdükləri gəlirdir

384 Xarici effektlərin birinci meyarı nədir?

- kontraktların faydalılığıdır
- onların kəmiyyət miqdarı
- əldə olunan səmərə
- səmərəlilik dərəcəsi
- xarici effektlərin “işarəsidir”

385 Xarici effektlərin işarəsidir .

- xərclərin kəmiyyəti
- daxili və xarici effektlər
- mənfi və müsbət xarici effektlər
- keyfiyyət dərəcəsi
- səmərəli fəaliyyət

386 Texnoloji xarici effekt

- əsas kapital və avadanlıqların yeniləşməsi effekti
- bir iqtisadi agentin məhsul buraxılışının digərinin məhsul buraxılışının texnoloji asılılığından meydana gələn xarici effekt
- texnologiyadan əldə olunan effekt
- maşın və qurğulardan əldə olunan gəlir
- əsas kapitaldan əldə olunan effekt

387 Bu mülkiyyət rejimlərindən hansı transaksiya xərclərinin səviyyəsi ilə şərtlənən nisbi üstünlüklərə malik deyil?

- Kommuna;
- Xüsusi;
- Dövlət;
- Heç biri.
- Resursa sərbəst çatmaq;

388 Dövlət mülkiyyət rejimində digərlərinə istisna etmək hüquqi aiddir

- Kollektivə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Heç kimə;
- "Dövlət" təşkilatının üzvlərinə;

389 Hansı rejimdə resursdan ifrat istifadə meydana gəlir?

- Xüsusi;
- Kommunal;
- Resursa sərbəst çatmaq;
- Hamısı;
- Dövlət;

390 Xüsusi mülkiyyət rejimində istifadə etməkdən gəlir almaq hüququ aiddir

- Bütün fərdlərə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Heç kimə;
- "Dövlət" təşkilatının üzvlərinə;

391 Xüsusi mülkiyyət rejimində digərlərinə istisna etmək hüquqi aiddir

- Kollektivə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Heç kimə;
- "Dövlət" təşkilatının üzvlərinə;

392 İstehsal sferasında daha çox yayılmış mülkiyyət rejimi:

- Dövlət;
- İcmal.
- Kooperativ;
- Kommunal;

Xüsusi;

393 Kommunal mülkiyyət rejimində digərlərinə istisna etmək hüquqi aiddir

- Bütün fərdlərə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Heç kimə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;

394 Kommunal mülkiyyət rejimində digərlərinə istisna etmək hüququ aiddir

- Məmərlərə ;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Heç kimə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;

395 Nort-Tomas modelində dəyişikliklərin hərəkətverici qüvvəsi:

- Mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi
- Demografik təzyiq
- Monitorinq
- Kontraktların bağlanması
- Transaksiya

396 Ostroma görə mülkiyyət rejimini əmələ gətirən hüquqlara daxil deyil?

- İdarə etmək;
- Çıxartmaq;
- Çatmaq;
- İstisna.
- Qoparmaq;

397 Resursa sərbəst çatmaq rejimində digərlərinə istisna etmək hüququ aiddir-

- Kollektivə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Heç kimə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;

398 Resursa sərbəst çatmaq rejimində istifadə etməyə dair qərar qəbul etmə hüquqi aiddir

- Bütün fərdlərə;
- Fərdlər qrupuna;
- Fərdə;
- Heç kimə;
- “Dövlət” təşkilatının üzvlərinə;

399 Mülkiyyət hüquqları ümumi şəkildə ifadə edir.

- mülkiyyətçinin ona məxsus mülkiyyət obyektinə sahib olma, istifadə etmə və sərəncam verməsi üzrə münasibətlərini tənzimləyən hüquqi normalar sistemi
- istehsal vasitələri və nəticələr, sərbəst sərəncam vermək şərtilə fərd və kollektivin onlara özününkü kimi münasibəti

- mülkiyyətçi üzərində təsbit olunmuş öz mülahisəsi və öz mənafeləri üzrə bu əmlaka nəzərən istənilən hərəkətin baş verməsi yolu ilə ona məxsus əmlaka hüquqi cəhətdən təmin olunmuş sərəncam vermək imkanı
- insanların məhdud resurslara nəzərən davranışın formal və qeyri- formal normaları, bu normalara əməl olunmadığı halda cəza şəklində məsuliyyət əmələ gəlir
- resursların istifadəsinə nəzarət və bu zaman meydana çıxan məsrəf və faydaları bölmək hüququ

400 İqtisadçılar adətən səlahiyyətlərin aşağıdakı siyahısını istifadə edirlər.

- istifadə etmə,gəlir əldə etmə, fiziki formanı dəyişdirmə, özgəninkiləşdirmə hüququ
- sahib olma və sərəncam vermə hüququ
- sahib olma və istifadə etmə hüququ, yaxud icarə
- səlahiyyətə malik olma hüququ, işləmək bacarığı, nəzakətli olmaq bacarığı
- istifadə etmə və sərəncam vermə hüququ

401 Mülkiyyət hüququnun dağılması necə şərh olunur.

- mülkiyyət hüququnun parçalanması
- mülkiyyət hüququnun differensiasiyası
- mütləq sresifikləşdirmə
- iqtisadi münasibətlərin bütün növlərinə qəbul edilən universal spesifikləşdirmə
- natamam spesifikləşdirmə

402 Mülkiyyət hüququnun dağılması aşağıdakı səbəbin mövcud olması nəticəsində baş verir:

- transaksiya xərcləri
- təkml rəqabət
- mülkiyyət hüququnun qeyri-dəqiq təyin edilməsi və pis müdafiə olunması, dövlət tərəfindən məhdudiyətlərin olması
- xüsusi mülkiyyət
- tam kontraktın bağlanmasına cəhd

403 Mülkiyyət hüququnun dağılma həddi hansıdır:

- interspesifik resursa tam kontrakt formalaşdırılarkən
- Pareto üzrə səmərəlilik əldə olunarkən
- mülkiyyət hüququnun dağınıqlığının aradan qaldırılmasından əldə olunan gələcək uduş bununla əlaqədar xərcləri öləyərəkən
- bu, iqtisadi münasibətlərin xarakterinə daha dəqiq cavab verərəkən
- Neşu üzrə tarazlıq əldə olunarkən

404 İnstitusional iqtisadiyyatda xarici effektləri belə adlandırmaq qəbul olunmuşdur:

- eksplisit
- implisit
- "limonlar"
- eksternaliya
- internalizasiya

405 İnstitusional iqtisadiyyatda aşağıdakını eksternaliya adlandırmaq qəbul olunmuşdur:

- Neşin eyni zamanda bir neçə tarazlığı
- informasiyanın asimmetriyası
- resursların müəyyən nadir tipi
- qeyri-formal qaydalar
- xarici effektlər

406 Xarici effektlər dedikdə başa düşmək qəbul olunmuşdur:

- düzgün olmayaraq seçilmiş marketing strategiyasının zərərləri
- saxta xərclər
- qiymətlərdə öz əksini tapmamış əlavə xərclər və ya faydalar
- fəaliyyətin qeyri-profil növünün xalis zərərləri
- reklam xərcləri

407 Eksternaliyalar necə olur:

- profesionalist və icazəli
- ümumi və xüsusi
- kompensasiyaedici və stimullaşdırıcı
- birbaşa və dolayi
- müsbət və mənfi

408 Eksternaliya dedikdə başa düşmək qəbul olunmuşdur:

- düzgün olmayaraq seçilmiş marketing strategiyasının xərcləri
- saxta xərclər
- qiymətlərdə öz əksini tapmamış əlavə xərclər və ya faydalar
- fəaliyyətin qeyri-profil növünün xalis zərərləri
- reklam xərcləri

409 Xarici effektlər necə olur:

- profesionalist və icazəli
- ümumi və xüsusi
- kompensasiyaedici və stimullaşdırıcı
- birbaşa və dolayısı
- müsbət və mənfi

410 Müsbət xarici effektlər nə zaman meydana çıxır.

- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti onların rentabelliyyətinin artmasına gətirib çıxarır
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti bazarda hökmran mövqeyin əldə olunmasına gətirib çıxarır
- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digər subyektlər üçün əlavə faydaların meydana çıxmasına gətirib çıxarır
- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digərləri üçün son hədd xərclərinin artmasına səbəb olur
- bir qisim iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti digər qisim insanlar üçün əlavə xərclər doğurur

411 Mülkiyyət hüquqlarının pozulması yayındırılması, dağıdılması nə deməkdir?

- mülkiyyət səlahiyyətlərinin bir neçə subyekt arasında bölgüsü
- mülkiyyət hüquqları müstəsnağının pozulması
- mülkiyyət hüquqlarının dəqiq müəyyən edilməsi
- mülkiyyət hüquqlarının olmaması
- mülkiyyət hüquqlarının parçalanması

412 Mülkiyyət hüququ hansı norma və qaydaların yerinə yetirilməsini təxmin edir?

- formal qaydalar və qeyri-formal sosial normaları
- ancaq neformal sosial normaları
- beynəlxalq səviyyəli resurslar üzərində mülkiyyət hüququnu
- hüquq subyektinin məsuliyyəti
- ancaq formal qaydaları

413 Mülkiyyət hüququnun müəyyənləşdirilməsində institusional iqtisadiyyatın nəyə yaxın olduğunu göstərin.

- dini-ənənəvi hüquq sistemində
- kontinental hüquq sistemində
- anqloamerikan hüquq sistemində
- roman-alman hüquq sistemində
- adi hüquq sistemində

414 Nə mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyalaşdırılmasının nəticəsi deyil?

- mənfi xarici effektlərin meydana gəlməsi
- qeyri-müəyyənliyin azaldılması
- sabit iqtisadi mühitin yaradılması
- bütün sadalananlardır
- mübadilələrin asanlaşdırılması

415 Path determinacy təxmin edir.

- köhnə institutların yenilərindən güclü asılılığı
- yeni institutların köhnələrindən nisbətən az asılılığı
- yeni institutların köhnələrindən güclü asılılığı
- yeni və köhnə institutların bərabər olması
- yeni və köhnə institutların asılı olmaması

416 Qeyri-formal institutlaşma.

- opportunist davranış
- formal qaydanın və qeyri- formal normanın uyğunsuzluğu
- qeyri- formal normanın formal qaydada təsiri
- qeyri-formal normalar qanuna ziddir
- qeyri- formal normanın qanunvericilikdə möhkəmlənməsi

417 İnstitusional konflikt, bu:

- alıcının məqsədləri və fəaliyyətinin uyğunsuzluğudur
- qəza sistemi ilə məcburet mə sistemi arasındakı konfliktidir
- istehsalçılar və istehlakçılar arasındakı konfliktidir
- satıcılar arasında olan konfliktidir
- formal qaydanın və qeyri- formal normanın uyğunsuzluğudur

418 Fəaliyyət –

- fərdin vəziyyətinin daha az üstün tutulandan daha çox üstün tutulana şüurlu surətdə dəyişdirilməsidir
- fərdin məqsədyönlü davranışı, onun vəziyyətinin daha az üstün tutulandan daha çox üstün tutulana şüurlu surətdə dəyişdirilməsidir
- fərdin məqsədyönlü davranışdır
- fərdin məqsədyönsüz davranışdır
- fərdin daha çox üstün tutulana şüurlu surətdə dəyişdirilməsidir

419 Deyin görə bilərsiniz institusional iqtisadiyyatın mülkiyyət hüququnun tərifinə yanaşması nəyə yaxındır:

- ingilis-amerikan hüquq sistemində
- adi hüquq sistemində
- kontinental hüquq sistemində
- roman-german hüquq sistemində

dini-ənənəvi hüquq sisteminə

420 Mülkiyyət hüququnun spesifikasiyasının olmaması nəyə gətirib çıxara bilər?

- resurslardan rasional istifadəyə
- xarici effektlərin yaranmasına
- resursların optimal bölgüsünə
- iqtisadi agentlərin rasionallığının məhdudlaşdırılmasına
- mülkiyyət hüququnun parçalanmasına

421 Mülkiyyət hüququ anlayışına kontinental hüquq sisteminin yanaşması nədən ibarətdir.

- mülkiyyət hüququ qeyri məhdud və bölünməzdir
- hüquq qabiliyyəti və işləmə qabiliyyətindən ibarətdir
- ayrı-ayrı şəxslərin qismən hüququna parçalanmaya imkan verir
- qədim roma üçlüyü olub özündə malik olmaq, istifadə etmək və sərəncan verməyi birləşdirir
- belə hüquqları almaq və öz istədiyi kimi ondan istifadə etməkdən ibarətdir

422 Mülkiyyət hüququ anlayışına anqlosakson hüquq sisteminin yanaşması nədən ibarətdir.

- mülkiyyət hüququ qeyri məhdud və bölünməzdir
- hüquq qabiliyyəti və işləmə qabiliyyətindən ibarətdir
- ayrı-ayrı şəxslərin qismən hüququna parçalanmaya imkan verir
- qədim roma üçlüyü olub özündə malik olmaq, istifadə etmək və sərəncan verməyi birləşdirir
- belə hüquqları almaq və öz istədiyi kimi ondan istifadə etməkdən ibarətdir

423 İnstitutların səmərəlilik meyarında nə çıxış edir?

- əldə edilən mənfəətin həcmi
- əldə edilən kefiyyətin həcmi
- əldə edilən xərclərin minimumlaşdırılması həcmi
- milli gəlirin həcmi
- istehsalın miqyasından qənaətin həcmi

424 Oyun qaydaları məcmusu, yəni insanlar arasında qarşılıqlı əlaqələrin siyasi, sosial və hüquqi hədlərinin qaydaları, normaları və sanksiyaları nəyi əks etdirir?

- institusional mühiti və ya dar mənada institutları
- qeyri-formal qaydaları
- müqavilə münasibətlərini
- formal qaydaları
- mülkiyyət hüququnu

425 Cjeyms Byükenen hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biridir?

- ictimai seçim
- transaksion xərclər
- mülkiyyət hüququ
- iqtisadi təşkilatlar
- iqtisadi hüquq

426 İctimai seçim nəzəriyyəsinin tədqiqat obyektini nə hesab edilir?

- qeyri-formal qaydalar
- siyasi bazarlar
- firmanın optimal ölçüsü

- formal qaydalar
- mülkiyyət hüququ

427 Siyasi bazarlar institusional iqtisadiyyat daxilində hansı nəzəriyyənin tədqiqat obyektı kimi çıxış edir.

- mülkiyyət hüququ
- ictimai seçim nəzəriyyəsi
- transaksion xərclər
- iqtisadi hüquq
- iqtisadi təşkilatlar

428 Məhdud səmərəlilik anlayışının tətbiqi kimin adı ilə bağlıdır?

- P. Samuelson
- H. Saymon
- C.Kommons
- T. Veblen
- U. Mitçel

429 İnstitusional mühitə fərdlərin təsiri aşağıdakı şəkildə həyata keçirilir.

- kontraktların bağlanması
- təsərrüfat fəaliyyəti
- sanksiyaların tətbiqi
- qərarların qəbulu
- qanunvericilik orqanlarına seçkilərdə iştirak

430 Kontraktların səciyyəvi cəhətlərinə nə aid deyil?

- onların işlənilib hazırlanmasının məqsədyönlülüüyü
- könüllülük və qarşılıqlı faydalılıq
- onların fəaliyyətini bu kontraktı bağlayan tərəflərin məhdudlaşdırılması
- kontraktın mübadilə ilə bilavasitə əlaqəsi
- bütün sadalananlar aiddir

431 Opportunist davranışın 4 əsas formasına aid olmayanı seçin:

- gizli səciyyələr;
- gizli informasiya;
- gizli niyyətlər.
- gizli reklam;
- gizli fəaliyyətlər;

432 Passiv formada opportunizm – nədir ?

- qəsdən yalan informasiyanın verilməsini nəzərdə tutur
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsini nəzərdə tutur;
- fəaliyyət platformasında kiçik düzəlişlərdir;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- kontragent vacib olan informasiyanın gizlədilməsini nəzərdə tutur;

433 Fəal formada opportunizm - nədir?

- kontragent vacib olan informasiyanın gizlədilməsini nəzərdə tutur;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsini nəzərdə tutur;

- qəsdən yalan informasiyanın yayılmasını nəzərdə tutur;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- fəaliyyət platnında kiçik düzəlişlərdir;

434 Kontraktlar iqtisadi nəzəriyyəsində əlverişsiz seçim probleminin həllinin hansı strategiyasını fərqləndirirlər.

- zor, aldatmaq, şantaj yolu ilə pul qopartma və işdən boyun qaçırma
- lobbiləşdirmə və opportunizm
- informasiyanın təhrif olunması və çaşdırılma
- öz maraqlarının dalınca getmək və sabotaj
- siqnalın verilməsi və ələkdən keçirilmə

435 Mənəvi risk nəyin nəticəsində meydana çıxır.

- kontraktların qeyri-müəyyənliyi və natamamlığı
- transaksiya xərclərindəki fərqlər
- mülkiyyət hüquqları rejimlərindəki fərqlər
- kontraktların müxtəlif tiplərinin mövcud olması
- resursların spesifikliyi

436 Sadalananlardan nəyin mənəvi riskin meydana gəlməsi şərti olmadığını göstərin.

- sifarişçi icraçının fəaliyyətinin əlverişsiz nəticələrindən sığortalanmışdırlar
- icraçılar öz fəaliyyətlərinin əlverişsiz nəticələrindən sığortalanmışdır
- icraçı və sifarişçinin maraqlar üst-üstə düşmür
- icraçı sifarişçinin mənafeyi ziddinə olaraq öz xüsusi maraqlarını güdür
- sifarişçi tam nəzarəti və təkmil məcbur etməni həyata keçirmək iqtidarında deyildir

437 Harada (hansı sferalarda) mənəvi riskə rast gəlinir.

- bütün bazarlarda və iqtisadiyyatın bütün sferalarında
- ictimai nemətlər bazarında
- daşınmaz əmlak bazarında
- maliyyə bazarında
- əmtəə və xidmətlər

438 Hansı resurslar plastik adını daşıyır.

- onların məqsədli tətbiqinə nəzarətin çətinliyi zamanı istifadəsinin böyük miqdarda üsullarına malik
- qeyri-spesifik üsullar
- interspesifik üsullar
- ümumi təyinatlı resurslar
- orta dərəcəli spesifikliyə malik resurs

439 Məqsədli tətbiqinə nəzarətin çətinliyi zamanı istifadəsinin böyük miqdarda üsullarına malik olan resurslar necə adlanır.

- interspesifik resurs
- plastik resurs
- qeyri-spesifik resurs
- orta dərəcəli spesifikliyə malik resurs
- ümumi təyinatlı resurs

440 Sadalanan resurslardan hansı daha plastiktir.

- dövriyyə kapitalı və yeraltı sərvətlər
- fiziki kapital və biliklər
- əsas kapital və əmək
- insan kapitalı və pul
- maliyyə və intellektual kapital

441 İnsan kapitalı və pul hansı tip resursa nümunədir.

- interspesifik
- ümumi təyinətli
- qeyri-spesifik
- orta dərəcəli spesfik
- plastik

442 Mənəvi riskin xüsusi bir halı olan problem necə adlanır.

- "prinsipal - agent"
- "bazarın uğursuzluğu"
- "dövlətin uğursuzluğu"
- opportunist davranış
- xarici effektlər

443 Hansı iqtisadi fenomenin xüsusi halı prinsipial agent problemidir.

- zor, şantaj və aldatmaq yolu ilə pul qopartma
- mənəvi risk
- lobbiləşdirmə
- öz maraqlarının dalınca getmək
- əlverişsiz risk

444 Hansı iqtisadi fenomenin xüsusi halı agent münasibətləri problemidir.

- zor, şantaj və aldatmaq yolu ilə pul qopartma
- mənəvi risk
- lobbiləşdirmə
- öz maraqlarının dalınca getmək
- əlverişsiz seçim

445 Prinsipial- agent probleminin sinonimini göstərin.

- "dövlətin uğursuzluğu"
- xarici effektlər
- "bazarın uğursuzluğu"
- agent münasibətləri problemi
- opportunist davranış

446 Agent münasibətləri probleminin sinonimini göstərin.

- "dövlətin uğursuzluğu"
- xarici effektlər
- "bazarın uğursuzluğu"
- "prinsipal - agent" problemi
- opportunist davranış

447 Dərk edilməyən təfəkkür nəzəriyyəsi"nin yaradıcısı:

- Duqlas Nort;
- Al Deyksterquuys;
- Robert Kuter;
- Entoni Onber.
- Robert Foqel;

448 İnstitutların funksiyalarına aid olmayanını göstəin –

- koordinasiya ;
- informasiya;
- bölüşdürücü;
- fiasko;
- motivasiya;

449 İnstitutların neçə funksiyası mövcuddur:

- 5;
- 4;
- 3;
- 6.
- 0;

450 Mülkiyyət hüquqları iqtisadi subyektlər arasındakı hansı münasibətlərlə əlaqədardır?

- firmadaxili münasibətlərlə
- məhdud resursların istifadəsi üzrə münasibətlərlə
- beynəlxalq iqtisadi münasibətlərlə
- sadalananlardan heç biri
- gəlirlərin bölgüsü üzrə münasibətlərlə

451 Mülkiyyət hüquqları obyektinə və subyektinə, səlahiyyətlər və onlara riayət olunması mexanizminin dəqiq müəyyən edilməsi belə adlanır.

- mülkiyyət hüquqlarının dağılması
- mülkiyyət hüquqlarının parçalanması
- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi
- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiləşdirilməsi
- mülkiyyət hüquqlarının formalaşması

452 Mülkiyyət hüquqlarının ayrı-ayrı səlahiyyətlərə bölgüsü necə adlanır?

- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiləşdirilməsi
- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi
- mülkiyyət hüquqlarının dağılması
- mülkiyyət hüquqlarının formalaşması
- mülkiyyət hüquqlarının parçalanması

453 Köhnə instituzionalizm aşağıdakı əsrlərin hüdudunda yaranmışdır.

- XVI - XVII
- XVIII - XIX
- XVII - XVIII
- XX - XXI
- XIX - XX

454 İnstituzializmin meydana gəlməsi aşağıdakı iqtisadi məktəblə (istiqlamətlə) əlaqədardır.

- avstriya
- keynsçi
- tarixi
- merkantilist
- klassik

455 İnstitusal iqtisadiyyat nəyi öyrənir?

- ali təhsil sahəsini
- milli iqtisadiyyatın inkişaf yollarını
- iqtisadi dövranın qaydalarını
- beynəlxalq iqtisadi əlaqələri
- istehsal xərclərini

456 İqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqaməti ilə institusional iqtisadiyyat daha az əlaqəlidir?

- marksizmlə
- tarixi məktəblə
- merkantilizmlə
- marjinalizmlə
- riyazi məktəblə

457 İqtisad elminin institusional istiqamətinin ilk elmi əsəri aşağıdakı kitab hesab edilir

- D.Qelbreyetin “Yeni institusional cəmiyyət”
- T.Bebenin “Tüfeyli sinfin nəzəriyyəsi”
- D.Kommonsun “İnstitusal iqtisadiyyat”
- U.Mitçellin “İqtisadi nəzəriyyənin tipləri haqqında mühazirə”
- R.Kouzun “Firmanın təbiəti”

458 Göstərilən alimlərdən hansılar institusionalizmin I inkişaf mərhələsinə aid deyil.

- T.Beblen
- U.Mitçell
- C.Kommons
- R.Kouz
- B.Klark

459 Neoinstitusionalistlər tərəfindən mülkiyyət hüquqları aşağıdakı kimi başa düşülür:

- müəyyən sosial mühitdə (ailə, partiya, əmək kollektivi) qəbul olunmuş davranış münasibətlərinin qeyri-formal normaları
- bütün təsərrüfatçılıq subyektlərinin iqtisadi azadlıq və bərabər imkanları prinsipləri
- mütəşəkkil cinayətkar qrupların təyin etdiyi normalar və qaydaları
- Mayorat prinsipi üzrə ötürülən təyin olunmuş miras-varislik hüquqları
- insanlar arasında nemətlərin mövcudluğu ilə əlaqədar və onların istifadəsilə daxli olaraq meydana çıxan sanksiyalaşdırılmış davranış münasibətləri

460 Nemətlərin mövcud olması ilə əlaqədar meydana çıxan və onların istifadəsinə daxli olan insanlar arasındakı sanksiyalaşdırılmış davranış münasibətləri institusional iqtisadiyyatın hansı kateqoriyasını əks etdirir:

- xarici effektlər;
- mülkiyyət hüquqları;

- kontrakt münasibətləri;
- formal qaydalar;
- transaksiya xərcələri;

461 Mülkiyyət hüquqları cəmiyyət nöqtəyi-nəzərindən belə çıxış edir:

- bu və ya digər resurs üzrə qərarların qəbul edilməsi səlahiyyətlərinin dəsti;
- ayrı- ayrı agentlər arasındakı münasibətləri nizamlayan oyun qaydaları;
- dövlətin iqtisadi siyasətinin əsas istiqamətləri və prioritetləri;
- Q.Qossenin birinci və ikinci qanunları;
- ümumi nadirlik qanunu;

462 Ayrı- ayrı fərdlər arasındakı transaksiya xərcələrini azaldılmasına yönəldilmiş müqavilələr nəyi ifadə edir?

- xarici effektlər
- qeyri-formal qaydalar
- institusional sazişlər
- formal qaydalar
- mülkiyyət hüquqları

463 İnstitusional mühüt və ya sözün dar mənasında institutlar nəyi ifadə edir.

- iqtisadi subyektlər arasında şaquli təsərrüfat əlaqələri
- ayrı-ayrı fərdlər arasında transaksiya xərcələrinin azadılmasına yönəldilmiş müqavilələr
- iqtisadi subyektlər arasında üfiqi təsərrüfat əlaqələri
- Bazis iqtisadi qanunları
- insanlar arasında siyasi, sosial və hüquqi qarşılıqlı təsir çərçivələrinin yaradan "oyun qaydaları" məcmusu, yaxud qaydalar, normalar və sanksiyalar

464 Formal qaydalar ifadə edir:

- adətlər, ənənələr
- vərdişlər, qərarlaşmış davranış stereotipləri
- dini-etik normalar
- dövlətin konkret qanunları və normativ aktları
- insanın adamların müəyyən sosial qrupa məxsusluğunu əks etdirən kütləvi mədəniyyət qaydaları

465 Qeyri-formal qaydalar ifadə edir:

- AR-nin qanunları
- dövlətin qanunaltı normativ aktları
- AR-nin məcəllələri
- adətlər, ənənələr
- təsərrüfat fəaliyyətinin müxtəlif sferalarını tənzimləyən lokal təlimatlar, qaydalar, normalar və standartlar

466 İnstitutların konqruentliliyi prinsipi nəyi bildirir?

- formal və qeyri-formal institutların qarşılıqlı təsir prinsipi
- formal və qeyri-formal institutların bir-birini əvəz etməsi prinsipi
- formal və qeyri-formal institutların təcəviliyi prinsipi
- formal və qeyri-formal qaydaların o cümlədən həm də onların da dəyişikliklərinə dəxli olan uyğunluq prinsipi
- formal və qeyri-formal institutların bir-birini tamamlaması prinsipi

467 Mühafizəkarlıqlar (köhnəliklər) bunu bildirir:

- transaksiya xərclərinin müəyyən tipi
- firmanın nizamnaməsi, onun təlimatları və müddəaları
- daxili və xarici kontraktlar sistemi
- formalar, qaydalar
- davranışın sabit stereotipləri

468 Göstərilən alimlərdən hansılar institusionalizmin II inkişaf mərhələsinin nümayəndələrinə aiddir.

- C.Qelbreyt
- C.Byükenen
- R.Kouz
- D.Nort
- T.Beblen

469 Göstərilən alimlərdən kim yeni institusional iqtisadiyyat axınının nümayəndəsi hesab edilir.

- C.Qelbreyt
- Q.Saymon
- R.Kouz
- D.Nort
- T.Beblen

470 Kim ilk dəfə texnostruktur anlayışını istifadə edib.

- D.Nort
- U.Mitçell
- C.Kommons
- R.Kouz
- C.Qelbreyt

471 C.Qelbreytin Yeni institusional cəmiyyət kitabı hansı ildə çap edilib?

- 1899
- 1934
- 1927
- 1967
- 1951

472 İqtisadi nəzəriyyənin rekonstruksiyası ideyası nə vaxt yaranmışdır?

- XX əsrin 30-cu illərində;
- XX əsrin əvvəllərində;
- XX əsrin 50-60-cı illərində;
- XXI əsrdə;
- XX əsrin 70-80-ci illərində;

473 Neoinstitusionalizm terminini ilk dəfə kim işlətmişdir?

- C.Xodjson;
- C.Dyui;
- K.Eyres;
- A.Qraçi;
- U.Mitçell;

474 Hansı elmi istiqamət bütət adlananlara aid deyil?

- institusionalizm;
- marksizm;
- neoklassik;
- təkamül nəzəriyyəsi;
- postkeynsçilik;

475 İqtisadiyyatın institusional inkişafının əsasında hər şeydən öncə texnoloji dəyişikliklərin durması ideyası hansı müəlliflərə məxsusdur?

- Kommons, Veblen;
- Frimen, Dosi;
- Mitçell, Qelbreyt;
- Marks, Keyns;
- Nort, Alle;

476 İntitusalistlər nəyi resursların resursu adlandırırlar?

- enerji daşıyıcılarını;
- pulu;
- torpağı;
- texnologiyanı;
- əməyi;

477 İntitusalizm fəlsəfənin hansı istiqamətinə daha yaxındır?

- dialektika;
- empirizm;
- utopizm;
- materializm;
- praqmatizm;

478 İntitusalizmdə iqtisadiyyatda nəyin xüsusi rolunun öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilir?

- əməyin;
- təbii resursların;
- kapitalın;
- maliyyənin;
- texnologiyaların;

479 İntitusalizmin sırf Amerika elmi istiqaməti olması fikrini hansı alim təkzib etmişdir?

- K.Eyres;
- K.Marks;
- A.Marşall;
- C.Qobson;
- T.Veblen;

480 Kim institusionalizmi XXI əsrin iqtisad elmi adlandırmışdır?

- C.Xodjson;
- T.Veblen;
- C.Dyui;
- F.Mirovski;
- U.Mitçell;

481 Neoinstitusionalizm hansı elmə daha yaxındır?

- heç birinə;
- tarix;
- fəlsəfə;
- klassik iqtisadi nəzəriyyə;
- hüquqşünaslıq;

482 Praqmatizm fəlsəfəsinin əsas müddəalarını birinci kim vermişdir?

- C. Xodjson;
- Ç.Pirs;
- K.Eyres;
- U.Mitçell;
- F.Mirovski;

483 Sosial-iqtisadi inkişaf prosesini tədqiq etmək üçün DMD burulğan modelini kim təklif etmişdir?

- C. Xodjson;
- Ç.Pirs;
- K.Eyres;
- F.Mirovski;
- U.Ceyms;

484 Metodoloji fərdiyyəçilik (individualizm).

- təhlil olunan hər bir şey fərdin təsiri ilə baş verir, fikrinə əsaslanan, əməl
- pozulduğuna görə cəzalandırılan davranış modeli
- bir qrup adamın müstəsna hüququ olan mülkiyyət rejimi
- konstitusiya qaydalarının yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar gözlənilən mübadilələr
- məlumatların işlənməsi üzrə iqtisadi agentlərin imkanlarının məhdudluğu

485 İnstitusionalizm əsaslanır.

- cəmiyyətin insanların, idarəetmə institutlarının və hüquqların öyrənilməsi
- fəaliyyətlər baxımından hər hansı sosial hadisələrin öyrənilməsi
- iqtisadi kəmiyyətlər arasında asılılıqların yaranması baxımından iqtisadi hadisələrin öyrənilməsi
- bütün cavablar doğrudur
- iqtisadi davranışın ən yaxşı vasitəsi kimi ehtiyatlılığın öyrənilməsi

486 İnstitualizmin banisi ənənəvi olaraq hesab edilir.

- R.Kouz
- D.Nort
- T.Beblen
- U.Mitçell
- O.Ulyamson

487 Köhnə institualizmin əsas kateqoriyasına aiddir.

- institutlar
- son hədd faydalığı
- transaksion xərclər
- dövlət
- istehsal amilləri

488 T.Bebenin, C. Kommonsun, U.Mitçellin əsərlərində aşağıdakı ümumi cəhətləri göstərmək olar.

- «ali təbəqənin» tənqidi
- iqtisadi tsiklin öyrənilməsi
- adətlərə əsaslanan, davranış modeli
- dövlətin iqtisadi fəaliyyətinin araşdırılması
- tranmaksion xərclərin təhlil edilməsi

489 Yeni iqtisadi tarix nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələri kimi aşağıdakıları hesab etmək qəbul olunmuşdur:

- Harold Demsets
- Ceyms Byukenen
- Herbert Saymon
- Robert Foqel
- Riçard Pozner

490 Robert Foqel hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biridir?

- yeni iqtisadi tarix
- mülkiyyət hüquqları
- içtimai seçim
- iqtisadi təşkilatlar
- transaksiya xərcləri

491 İqtisadiyyat tarixinə yeni iqtisadi tarix nəzəriyyəsi nümayəndələri hansı mövqelərdən baxırdılar.

- ümumi tarixi proses
- milli-etnik xüsusiyyətlər
- institusional dəyişikliklər
- qeyri-formal qaydalarda təsbit olunmuş adət və ənənələr
- iqtisadi inkişaf templəri

492 Təkamül neoinstitusionalizm nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələri kimi aşağıdakı iqtisadçıları hesab etmək qəbul olunmuşdur:

- Harold Demsets
- Ceyms Byukenen
- Herbert Saymon
- Riçard Pozner
- Riçard Nelson

493 Riçard Nelson hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biridir?

- transaksiya xərcləri
- iqtisadi təşkilatlar
- təkamül neoinstitusionalizmi
- mülkiyyət hüquqları
- içtimai seçim

494 Təkamül neoinstitusionalizm nəzəriyyəsinin əsas müddəalarına aşağıdakı bəndlərdən biri aid deyil:

- iqtisadi dəyişikliklərin tədqiqini xüsusi vurğulamaq
- tarixi vaxtın rolunun nəzərə alınması

- məhz müəyyən tip firma üçün səciyyəvi olan kontrakt normaları
- firmanın təsərrüfat inkişafında mühafizəkarlıq anlayışı
- bioloji analogiyaların aparılması

495 Neoinstitusionalizm nöqteyi-nəzərindən iqtisadi agentlərin davranışına aşağıdakı cəhətlər xasdır:

- mütləq səmərəlilik;
- tam səmərəliliyə cəhd;
- məhdud səmərəlilik və opportunizm;
- məsrəflərin minimumlaşdırılması prinsipi;
- faydalılığın maksimumlaşdırılması prinsipi;

496 Dövlətin inkişafının ilkin mərhələlərində onun fəaliyyəti əsas iki tərəfdən səciyyələnir.

- Proteksionizm-gömrük
- Büdcə-vergi
- Pul-kredit
- Mülkiyyət hüququnun müdafiəsi və təmin edilməsi, iştirakçılar üçün böyük transaksiya xərcləri ilə funksiyanın yerinə yetirilməsi
- Sosial-iqtisadi

497 Dövlət hakimiyyəti nə ilə məhdudlaşır.

- Vətəndaşların maraqları ilə
- Qanunvericilik aktları ilə
- Agent münasibətləri xərcləri və rəqabət
- Beynəlxalq hüquqla
- Hakimiyyətin müxtəlif qanadları ilə

498 XVIII əsrdə dövlətin əsas öhdəliklərini iqtisadçılardan kim müəyyənləşdirmişdir.

- Davit Reardo
- Şarl Furiye
- Sen-Simon
- Uilyam Petti
- Adam Smit

499 A. Smit dövlətin neçə əsas vəzifəsini müəyyənləşdirmişdir.

- 5
- 3
- 2
- 6
- 4

500 Qaydanı pozan nə vaxt cəzalandırılır.

- Qaydanı pozan kimi
- Qaydanı pozandan sonra
- Qaydanı pozmamışdan
- İstənilən vaxt
- Qaydanı pozan vaxt

501 Formal qaydaların və qeyri - formal normaların gözlənilməsində nələr əsas rol oynayır?

- Qorxu hissəsinin olması

- Cəza mexanizminin və cəzalandırma təhlükəsinin olması
- Cəza mexanizminin olması
- Cəza funksiyalarının ağırlığı
- Cəzalandırma təhlükəsinin olması

502 Vətəndaş və dövlət arasında hüquq bölgüsü öz əksini hansı hüquqi sənətdə tapıb?

- Davranış qaydalarında
- Müəssisə haqqında qanunda
- Mülkiyyət haqqında qanunda
- Normativ aktlarda
- Konstitusiyada

503 Byukenə görə dövlətin ikili rolu nədən ibarətdir?

- Qayda-qanun yaratmaq
- Məcburetmə-islax
- islah-tərbiyə
- Müdafiə edən və istehsal edən
- Təhsili inkişaf etdirmə

504 Dövlət müdafiə edən nə deməkdir?

- insanları digərlərindən müdafiə etmək
- Vətəndaşlarını xaricilərdən qorumaq
- Vətəndaşlarını banditlərdən qorumaq
- Qanunvericiliyin təmin edilməsi
- Konstitusiyada öz əksini tapan hüququn təmin edilməsi

505 Dövlət- istehsalçı nə deməkdir?

- ictimai nemətləri istehsal edir
- iqtisadiyyatı tənzimləyir
- Xidmət göstərir
- Məhsul istehsal edir
- Təsərrüfat subyektlərini əlaqələndirir

506 İstismarçı dövlət konsepsiyası kimin tərəfindən işlənib hazırlanıb?

- Keyns
- M. Olson
- Hayek
- Smit
- Byuken

507 Olson hansı rejimli dövləti oturaq (stasionar) bandit adlandırır.

- Respublika
- Sosialist
- Demokratik
- Avtoritar
- Kapitalist

508 1990-cı illərin birinci yarısında Azərbaycanda islahatlar hansı ssenariyə uyğun aparılırdı:

- neoklassik;

- keynsçi;
- neoinstitusional;
- monetar;
- marjinalist;

509 Amirlik iqtisadiyyatında iqtisadi mexanizmlərdən hansı var?

- xüsusi mülkiyyət institutu;
- qiymət mexanizmi (tələb və təklif əsasında);
- müflisləşmə institutu;
- cavabların hamısı doğrudur.
- dövlət mülkiyyəti əsas mülkiyyət forması kimi;

510 Artan defisit şəraitində əhalinin yığım pullarının əmtəə və xidmətlər ehtiyatını üstələməsini bildirən termin hansıdır?

- «pul götürümü»;
- «pul aqreqatı»;
- «pul talvarı»;
- cavabların hamısı doğru deyil;
- «tərs bazar»;

511 Azərbaycanda keçid dövrü başa çatmışdır:

- 2012-ci ildə;
- 2009-cu ildə;
- 2010-cu ildə;
- 2005-ci ildə;
- 2007-ci ildə;

512 İnstitutların idxalının müsbət nəticəsinə misal ola bilər:

- ötürmə paradoksu;
- effektiv institutlar sistemi;
- insan kapitalı axını;
- cavabların hamısı doğrudur;
- qeyri-formal institutlar;

513 Kategoriyalardan hansı SSRİ amirlik iqtisadiyyatında rəsmi tanınırdı?

- xüsusi mülkiyyət;
- kölgə iqtisadiyyatı;
- planlaşdırma;
- işsizlik;
- informasiya;

514 Keçid iqtisadiyyatında mövcud olan qeyri-formal qaydalar sistemini neçə qrupa bölürlər?

- 2
- 4;
- 3;
- 6;
- 5;

515 M.Olsonun fikrincə, hansısa terminin tətbiqi praktik olaraq bütün iştirakçılarda qanunu pozmağa

motiv yaradır.

- «tərsinə bazar»;
- müvazinətli iqtisadiyyat;
- planlı iqtisadiyyat;
- institusional vakuum.
- defisit iqtisadiyyatı;

516 Ölkələrin hansında keçid dövrü daha qısa zaman ərzində başa çatmışdır?

- ADR, Macarıstan;
- Bolqarıstan;
- Azərbaycan;
- Ukrayna, Moldova;
- Rusiya, Macarıstan;

517 Yanoş Kornan amirlik iqtisadiyyatını necə səciyyələndirmişdi?

- «tərsinə bazar»;
- defisit iqtisadiyyatı;
- planlı iqtisadiyyat;
- institusional vakuum;
- müvazinətli iqtisadiyyat;

518 Kölgə iqtisadiyyatı dövlət qanunvericiliyinə nə ilə ziddir:

- istifadə edilən vəsaitlərin xarakteri
- fəaliyyətinin nəticələri
- fəaliyyətinin məqsədləri
- istehsal olunan məhsulun xarakteri
- əmtəə istehsalı üsulu

519 Qeyri-formal iqtisadiyyatda spesifik xərclərə nə aid deyil?

- vergidən yayınma xərcləri
- transaksiya xərcləri
- gəlirlərin transfert xərcləri
- əmək haqqında qanunun pozulması xərcləri
- cəzadan yayınma xərcləri

520 Kim qeyri-formal iqtisadiyyatda qaydaların qarantı deyil?

- qeyri-formal şəbəkə
- dövlət hakimiyyətinin korrupsiyalaşmış nümayəndələri
- mütəşəkkil cinayətkarlıq
- sadalananların hamısı qarantdır
- dövlətin məhkəmə sistemi

521 Muzes fəaliyyətin həyata keçirilməsinin üç zəminini ayırır. Həmin 3 zəmini seçin: 1) fərdin cari vəziyyətdən qeyri-məmnunluğu; 2) onda daha üstün tutulan vəziyyətin obrazının olması; 3) belə bir hal gözlənilir ki, onun fəaliyyətləri cari vəziyyəti dəyişə bilər. 4) onu əhatə edən dünyada obyektləri fərqləndirmək.

- 1,3,5;
- 1,2,3;

- 2,4,1;
- 2,3,4.
- 3,4,5;

522 Fəaliyyətləri həyata keçirmək vəziyyətində olmaq üçün iqtisadi insanın minimum dərəcədə qabiliyyətinə aid olmayanını göstərin:

- onu əhatə edən dünyada obyektləri fərqləndirmək
- obyektlər arasında, o cümlədən nəzərdə tutulmuş fəaliyyətlər və onların nəticələri arasındakı əlaqələri aşkara çıxartmaq
- qarşıya məqsəd qoymamaq
- üstünlüklər üzrə obyektləri və onların məcmusunu (situasiyaları) müqayisə etmək, yaxud onları qiymətləndirmək
- onları bir-birilə tutuşdurmaq, oxşarlıq və fərqləri görmək

523 Məhdud səmərəlilik (rəsonallıq) -nədir?

- informasiyanın işlənməsi üzrə iqtisadi agentlərin imkanlarının məhdudluğu;
- cəmiyyətin malik olduğu qıt sərvətlərdən maksimum dərəcədə faydalanmaq xüsusiyyətidir;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.

524 Qeyri-müəyyənlik –nədir?

- cəmiyyətin malik olduğu qıt sərvətlərdən maksimum dərəcədə faydalanmaq xüsusiyyətidir;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- fərdə münasibətdə informasiyanın alınması və onun qərarların işlənməsi və reallaşdırılması üçün istifadə edilməsi üzrə məhdud imkanlarla şərtlənən xarici və daxili mühitin vəziyyətidir;

525 Parametrik qeyri-müəyyənlik –nədir?

- fərdə münasibətdə informasiyanın alınması və onun qərarların işlənməsi və reallaşdırılması üçün istifadə edilməsi üzrə məhdud imkanlarla şərtlənən xarici və daxili mühitin vəziyyətidir;
- cəmiyyətin malik olduğu qıt sərvətlərdən maksimum dərəcədə faydalanmaq xüsusiyyətidir;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- qeyri-müəyyənliyin elə növüdür ki, burada hadisələrin inkişafının mümkün sonluqları çoxluğu məlumdur və mümkün sonluqların hər birinə müəyyən ehtimalın təhkim edilməsi yolveriləndir;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;

526 Struktur qeyri-müəyyənlik – nədir?

- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;
- fərdə münasibətdə informasiyanın alınması və onun qərarların işlənməsi və reallaşdırılması üçün istifadə edilməsi üzrə məhdud imkanlarla şərtlənən xarici və daxili mühitin vəziyyətidir;
- hadisələrin inkişafının mümkün sonluqları çoxluğunu açıq qoyan qeyri-müəyyənlik növüdür;
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir; qeyri-müəyyənliyin elə növüdür ki, burada hadisələrin inkişafının mümkün sonluqları çoxluğu məlumdur və mümkün sonluqların hər birinə müəyyən ehtimalın təhkim edilməsi yol veriləndir;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir

527 Evristiklər – bu:

- fərdə münasibətdə informasiyanın alınması və onun qərarların işlənməsi və reallaşdırılması üçün istifadə edilməsi üzrə məhdud imkanlarla şərtlənən xarici və daxili mühitin vəziyyətidir;

- hadisələrin inkişafının mümkün sonluqları çoxluğunu açıq qoyan qeyri-müəyyənlik növüdür;
- məqbul variantın aşkar edilməsi variantlarının tam seçilib ayrılması və müqayisə edilməsini əvəz edən seçimin intellektual əməliyyatlarının həyata keçirilməsinin dərk olunan və ya dərk olunmayan üsullarıdır;
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir; qeyri-müəyyənliyin elə növüdür ki, burada hadisələrin inkişafının mümkün sonluqları çoxluğu məlumdur və mümkün sonluqların hər birinə müəyyən ehtimalın təhkim edilməsi yolveriləndir;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.

528 Opportunizm – bu:

- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;
- öz faydasını yüksəltmək məqsədilə kontragentin aldadılmasına yönəldilmiş davranışdır;
- cəmiyyətin malik olduğu qıt sərvətlərdən maksimum dərəcədə faydalanmaq xüsusiyyətidir
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.

529 İstənilən qaydanın ümumi məntiqi modelinə (formulu) aid olmayanını göstərin:

- qaydanın aid olduğu fərd və ya qaydanın adresatı;
- adresat tərəfindən qaydaya icra olunmamasına görə verilən sanksiyalar;
- məqsədləri qarşıya qoymamaq;
- qayda ilə təyin edilən, qadağan olunan və icazə verilən fəaliyyət (qaydanın məzmunu);
- qaydanın fəaliyyət göstərdiyi şəraitləri müəyyən edən situasiya;

530 İnstitut –

- qəsdən yalan informasiyanın verilməsini nəzərdə tutur;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsini nəzərdə tutur;
- fəaliyyət planında kiçik düzəlişlərdir;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir;
- fərdlərin icraya məcburedilməsinin xarici mexanizmlərinə malik olan qayda və ya qaydalar məcmusudur.

531 Formal institutların tərifini göstərin:

- qaydanın zamini rolunda qaydanın yerinə yetirilməli olduğunu hesab edən istənilən fərd çıxış edir;
- tərəflər arasında könüllü bağlanan və onların fəaliyyətlərini qarşılıqlı hüquq, öhdəlik və onlara əmə edilməsi mexanizmlərinin müəyyən edilməsi yolu ilə koordinasiya edən sazişdir.
- İnsan davranışının çərçivələrini müəyyən edən başlıca sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi qaydaların məcmusudur;
- qaydanın icrasına məcburiyyət yalnız zaminin (və ya fərdlərin sabit qrupunun) həyata keçirdiyi ixtisaslaşdırılmış fəaliyyətdir;
- kooperasiya və rəqabətin üsullarını müəyyən edən fərdlər və (və ya) onların qrupları arasındakı razılaşmalardır;

532 Qeyri-formal institutlar:

- qaydanın icrasına məcburiyyət yalnız zaminin (və ya fərdlərin sabit qrupunun) həyata keçirdiyi ixtisaslaşdırılmış fəaliyyətdir;
- kooperasiya və rəqabətin üsullarını müəyyən edən fərdlər və (və ya) onların qrupları arasındakı razılaşmalardır;
- qaydanın zamini rolunda qaydanın yerinə yetirilməli olduğunu hesab edən istənilən fərd çıxış edir;
- tərəflər arasında könüllü bağlanan və onların fəaliyyətlərini qarşılıqlı hüquq, öhdəlik və onlara əməl edilməsi mexanizmlərinin müəyyən edilməsi yolu ilə koordinasiya edən sazişdir.
- İnsan davranışının çərçivələrini müəyyən edən başlıca sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi qaydaların məcmusudur;

533 Kontrakt – bu:

- qaydanın icrasına məcburiyyət yalnız zaminin (və ya fərdlərin sabit qrupunun) həyata keçirdiyi ixtisaslaşdırılmış fəaliyyətdir;
- kooperasiya və rəqabətin üsullarını müəyyən edən fərdlər və (və ya) onların qrupları arasındakı razılaşmalardır;
- qaydanın zamini rolunda qaydanın yerinə yetirilməli olduğunu hesab edən istənilən fərd çıxış edir
- tərəflər arasında könüllü bağlanan və onların fəaliyyətlərini qarşılıqlı hüquq, öhdəlik və onlara əməl edilməsi mexanizmlərinin müəyyən edilməsi yolu ilə koordinasiya edən sazişdir.
- İnsan davranışının çərçivələrini müəyyən edən başlıca sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi qaydaların məcmusudur;

534 İnstitusional mühit :

- qaydanın icrasına məcburiyyət yalnız zaminin (və ya fərdlərin sabit qrupunun) həyata keçirdiyi ixtisaslaşdırılmış fəaliyyətdir;
- kooperasiya və rəqabətin üsullarını müəyyən edən fərdlər və (və ya) onların qrupları arasındakı razılaşmalardır;
- qaydanın zamini rolunda qaydanın yerinə yetirilməli olduğunu hesab edən istənilən fərd çıxış edir;
- tərəflər arasında könüllü bağlanan və onların fəaliyyətlərini qarşılıqlı hüquq, öhdəlik və onlara əməl edilməsi mexanizmlərinin müəyyən edilməsi yolu ilə koordinasiya edən sazişdir.
- İnsan davranışının çərçivələrini müəyyən edən başlıca sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi qaydaların məcmusudur;

535 İnstitusional sazişlər –

- qaydanın icrasına məcburiyyət yalnız zaminin (və ya fərdlərin sabit qrupunun) həyata keçirdiyi ixtisaslaşdırılmış fəaliyyətdir;
- kooperasiya və rəqabətin üsullarını müəyyən edən fərdlər və (və ya) onların qrupları arasındakı razılaşmalardır;
- qaydanın zamini rolunda qaydanın yerinə yetirilməli olduğunu hesab edən istənilən fərd çıxış edir;
- tərəflər arasında könüllü bağlanan və onların fəaliyyətlərini qarşılıqlı hüquq, öhdəlik və onlara əməl edilməsi mexanizmlərinin müəyyən edilməsi yolu ilə koordinasiya edən sazişdir.
- İnsan davranışının çərçivələrini müəyyən edən başlıca sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi qaydaların məcmusudur;

536 Bazarda informasiya asimetriyası –

- tabe olan agentlərin müəyyən fəaliyyətləri dəstinin birtərəfli məhdudlaşdırılmasıdır;
- tərəflərdən biri digərinin əlinin çatmadığı xüsusi informasiyaya malik olmasıdır
- transaksiyaların həyata keçirilməsi zamanı meydana gələn xərclərdir;
- iqtisadi agentlər arasında məhdud resurslardan istifadəyə dəxli olan sanksiyalaşdırılmış münasibətlərdir.
- cəmiyyətdə qəbul edilmiş mülkiyyət hüquqları və azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsidir;

537 İntellekt –

- informasiyanın işlənməsi üzrə iqtisadi agentlərin imkanlarının məhdudluğu;
- iqtisadi rifahın cəmiyyət üzvləri arasında ədalətli surətdə bölüşdürülməsi xüsusiyyətidir;
- cəmiyyətin malik olduğu qıt sərvətlərdən maksimum dərəcədə faydalanmaq xüsusiyyətidir;
- bir şəxsin əməllərinin başqalarının maddi rifahına təsiridir.
- fərdlərin öz fəaliyyətlərini həyata keçirərək istifadə etdikləri praktiki olaraq bütün yerdə qalan resurslar – əmək, kapital, zaman və b. kimi məhdud resursdur;

538 Qarşılıqlı asılılıq –

- mübadilə edən tərəflər arasında könüllü razılaşmalar əsasında mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsindən ibarətdir;
- iddiaçılar tərəfindən hüquqlara və (və ya) resursa təşəbbüs göstərilən, amma üçüncü şəxs tərəfindən həyata keçirilən səlahiyyətlərin bölgüsüdür;

- iqtisadi agentlər arasında elə qarşılıqlı təsirdir ki, bu zaman qərarları qəbuletmə hüquq yalnız bir tərəfə məxsusdur, idarəetmə isə komanda vasitəsilə həyata keçirilir;
- qarşılıqlı təsir vasitəsilə rifahın yüksəldilməsi imkanlarının qarşılıqlı surətdə anlaşılmasını əks etdirən münasibətdir;
- hüquq obyektinin, hüquq subyektinin, bu subyektin malik olduğu hüquqlar dəstinin, habelə onlara riayət olunmasını təmin edən mexanizmin müəyyənləşdirilməsidir.

539 Qaydalar –

- yan təsirlərdir;
- alternativ dəyərlərdir;
- pozuntuya görə sanksiyaların tətbiq olunduğu davranış modelləridir;
- bazarın iflasıdır.
- marjinal dəyişmələrdir;

540 Mülkiyyət hüquqları –

- tabe olan agentlərin müəyyən fəaliyyətləri dəstinin birtərəfli məhdudlaşdırılmasıdır;
- tərəflərdən biri digərinin əlinin çatmadığı xüsusi informasiyaya malik olmasıdır;
- transaksiyaların həyata keçirilməsi zamanı meydana gələn xərclərdir;
- iqtisadi agentlər arasında məhdud resurslardan istifadəyə aid olan sanksiyalaşdırılmış münasibətlərdir.
- cəmiyyətdə qəbul edilmiş mülkiyyət hüquqları və azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsidir;

541 Mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyalaşdırılması –

- qarşılıqlı təsir vasitəsilə rifahın yüksəldilməsi imkanlarının qarşılıqlı surətdə anlaşılmasını əks etdirən münasibətdir;
- iqtisadi agentlər arasında elə qarşılıqlı təsirdir ki, bu zaman qərarları qəbuletmə hüquq yalnız bir tərəfə məxsusdur, idarəetmə isə komanda vasitəsilə həyata keçirilir;
- mübadilə edən tərəflər arasında könüllü razılaşmalar əsasında mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsindən ibarətdir;
- hüquq obyektinin, hüquq subyektinin, bu subyektin malik olduğu hüquqlar dəstinin, habelə onlara riayət olunmasını təmin edən mexanizmin müəyyənləşdirilməsidir.
- iddiaçılar tərəfindən hüquqlara və (və ya) resursa təşəbbüs göstərilən, amma üçüncü şəxs tərəfindən həyata keçirilən səlahiyyətlərin bölgüsüdür;

542 Mülkiyyətin hüququ nəzəriyyəsinin əsas məqsədi nədən ibarətdir?

- iqtisadi və hüquq sistemlər arasında qarşılıqlı əlaqələrin təhlil edilməsi
- insanların təsərrüfat fəaliyyətlərində dövlətin rolunun müəyyən edilməsi
- insanların təsərrüfat fəaliyyətləri nəticəsində meydana gələn eksternalilərin minimumlaşdırılması
- insanların konkret təsərrüfat münasibətlərində müqavilələrin növünün müəyyən edilməsi
- insanların təsərrüfat fəaliyyətlərində institutların rolunun müəyyən edilməsi

543 Mülkiyyət hüququ nəzəriyyəsində səmərəlilik meyarı aşağıdakına xidmət edir.

- mülkiyyət hüququnun differensiasiyasına
- mülkiyyət hüququnun dağılmasına
- mülkiyyət hüququnun təmin edilməsinə
- mülkiyyət hüququnun spesifikasiyasına
- mülkiyyət hüququnun parçalanmasına

544 Mülkiyyət hüququnun spesifikasiyası anlayışı altında nə başa düşülür:

- resurslara ümumi çıxış rejiminin tətbiqi
- üçüncü şəxslərin resursa çıxış hüququnun məhdudlaşdırılması

- resursa sərbəstçixişdan üçüncü şəxslərin kənarlaşdırılması
- üçüncü şəxslərə resurslara çıxış hüququnun verilməsi
- üçüncü şəxslərin resursaçixiş qaydalarının müəyyənləşdirilməsi

545 Mülkiyyət hüququnun spesifikasiyası nəyə rəvac verir:

- informasiya asimmetrikiyinin yaranmasına
- transaksiya xərclərinin artmasına
- opportunist davranışının meydana gəlməsinə
- natamam kontraktların formalaşmasına
- dayanıqlı iqtisadi mühitin yaranmasına, qeyri-müəyyənliyin azaldılmasına və sabit gözləmələrin formalaşmasına

546 Mülkiyyət hüququ ümumi şəkildə:

- məhdud nemətlərə nisbətdə insanların formal və qeyri-formal davranış normalarıdır ki, bunlara əməl edilmədikdə cəza şəklində məsuliyyət ortaya çıxır
- mülkiyyətçinin ona məxsus mülkiyyət obyektinə malik olmaq, ondan istifadə etmək və onun haqqında sərəncam vermək kimi münasibətləri tənzimləyən hüquq normaları sistemidir
- resurslardan istifadəyə nəzarət etmək və bu zaman yaranmış xərcləri və mənfəəti bölüşdürmək hüququdur
- fərdin və ya kollektivin istehsal vasitələrinə və istehsalın nəticələrinə onlar haqqında sərbəst sərəncam verə bilmək şərti ilə özünükü kimi münasibətdə olmaqdır
- mülkiyyətçinin ona məxsus əmlakdan hüquqi cəhətdən təmin edilmiş istədiyi kimi istifadə etmək imkanındır

547 Resursdan artıq istifadə ə effekti nə vaxt yarana bilər?

- resursa əlyetərliyin məhdudluğu zamanı
- resurslar kifayət qədər deyilsə
- resursa sərbəst əlyetərlik zamanı
- resurslar xüsusi mülkiyyətdədirsə
- əgər resurslar həddindən artıq çoxdursa

548 Mülkiyyət hüququnun tərifinə kontinental yanaşma nəyə əsaslanır?

- mülkiyyət hüququnun qeyri-məhdudluğu və bölünməzliyinə
- mülkiyyət hüququnu başqa şəxs verə bilmək imkanına
- mülkiyyət hüququndan gəlir əldə etmək imkanına
- mülkiyyət hüququnun müdafiə olunmasını
- mülkiyyət hüququnun müddətsizliyinə

549 Prinsipial- agent probleminin meydana gəlməsi səbəbi nədir.

- informasiya asimmetriyası
- mənəvi risk
- xarici effektlər
- opportunist davranış
- əlverişsiz seçim

550 Agent münasibətləri probleminin meydana çıxması səbəbi nədir.

- informasiya asimmetriyası
- mənəvi risk
- xarici effektlər
- opportunist davranış
- əlverişsiz seçim

551 Sadalananlardan nə agent münasibətləri xərclərinə aid deyil.

- daha sərt şərtlərin qəbulu ilə bağlı icraçının xərcləri
- prinsipal tərəfindən nəzarət xərcləri
- prinsipalın nəzarət xərcləri və onun tam məlumatlılığı şəraitində agentin fəaliyyətinin prinsipalın qərarlarından kənarlaşması ilə bağlı sonrakı itkilər
- qarşılıqlı təsirin təşkilinə ilkin məsrəflər
- qalıq itkiləri

552 Sadalananlardan nə mənəvi riskin səviyyəsinin azaldılması üsullarına aid deyil.

- agentin fəaliyyətlərinə nəzarət
- siqnalın verilməsi və ələkdən keçirilməsi
- fond bazarı və qovuşma və udma bazarı mexanizmi vasitəsilə nəzarət
- agentlər arasında rəqabətin yaranması
- agent haqqında informasiyanın əlavə mənbələrinin axtarışı

553 Sadalananlardan nə mənəvi risklə mübarizə üsullarına aid deyil.

- "özün et" prinsipi
- stimullaşdırıcı kontraktlar
- qarışıq kontraktlar
- eksplisit kontraktlar
- agentin fəaliyyətin nəticələrində iştirakı

554 Sadalananlardan nə mənəvi risklə mübarizə üsullarına aid deyil:

- agent təzəlidən daha sərt şərtlərin könüllü qəbul edilməsi
- implisit kontraktlar
- mülkiyyətin strukturunun dəyişdirilməsi
- "özün et" prinsipi
- təşkilatı yenidən qurma

555 Stimullaşdırıcı kontraktların bağlanması nə tələb edir

- qabaqcadan gözünməyən vəziyyətlərə çevik reaksiya vermək imkanı
- kontraktın sonrakı opportunitizmə görə öhdəliklərin və sanksiyaların mükəmməlliyi
- agent tərəfindən daha sərt şərtlərin könüllü qəbul edilməsi
- agentin öz fəaliyyətinin nəticələrində iştirakı
- agentə yaxşı işə görə əlverişsiz nəticədən sığorta verilməsi hesabına stimulların yaradılması

556 Prinsipal və agentin birləşdirmək üçün hansı kontraktın bağlanması zəruridir.

- implisit kontrakt
- qarışıq kontrakt
- münasibət kontraktı
- eksplisit kontrakt
- stimullaşdırıcı kontrakt

557 Agentin öz fəaliyyətinin nəticəsində iştirakı üçün hansı kontraktın bağlanması zəruridir.

- implisit kontrakt
- qarışıq kontrakt
- münasibət kontraktı
- eksplisit kontrakt
- stimullaşdırıcı kontrakt

558 Qarışıq kontraktların bağlanması nəyi nəzərdə tutur.

- qabaqcadan görünməyən vəziyyətlərə çevik reaksiya vermək imkanı
- kontraktan sonrakı opportunizmə görə öhdəlik və sanksiyaların mükəmməlliyi
- agent tərəfindən daha sərt şərtlərin könüllü qəbul edilməsi
- agentin öz fəaliyyətinin nəticələrində iştirakı
- agentə yaxşı işə görə əlverişsiz nəticədən sığorta verilməsi hesabına stimulların yaradılması

559 əlverişsiz nəticədən sığortanın təqdim olunması hesabına agentə yaxşı işə stimullar yaratmaq üçün hansı kontraktı bağlamaq zəruridir:

- eksplisit kontrakt
- stimullaşdırıcı kontrakt
- implisit kontrakt
- münasibət kontraktı
- qarışıq kontrakt

560 Opportunist davranış təhlükəsi buna gətirib çıxarır

- əlverişsiz secim
- xarici effekt
- “ bazrın uğursuzluğu”
- hər iki tərəf üçün transaksiya xərclərinin artımı
- mənəvi risk

561 Alimlərdən kim ilk dəfə olaraq elmi dövriyyəyə resursların spesifikliyi anlayışını daxil etmişdir:

- Con Kommons
- Qeri Bekker
- Armen Alçian
- Uesli Mitçell
- Harold Demsets

562 Neoinstitusionalizmin əsas konsepsiyasına aşağıdakı nəzəriyyə aid deyil.

- iqtisadi təşkil nəzəriyyəsi
- transaksiya xərclər nəzəriyyəsi
- mülkiyyət hüququ nəzəriyyəsi
- iqtisadi hüquq nəzəriyyəsi
- öz-özünə tənzimləyən bazar nəzəriyyəsi

563 Neoinstitualizmin əsas konsepsiyasına aşağıdakı nəzəriyyə aid deyil.

- təkamil neoinstitualizm nəzəriyyəsi
- yeni iqtisadi tarix nəzəriyyəsi
- ictimai seçim nəzəriyyəsi
- pəzlaşmalar iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi
- sahələrarası balans nəzəriyyəsi

564 ABŞ-da institusionalizmin əsas yaradıcısı :

- K.Marks
- T.Veblen
- A.Smit
- D.Rikardo

P.Samuelson

565 İnstitusalizmin daxilində onun ideoloqlarının baxdıqları məsələlər dairəsilə tamamilə fərqlənən neçə istiqamət mövcuddur:

- 6 istiqamət
 3 istiqamət
 4 istiqamət
 2 istiqamət
 5 istiqamət

566 İnstitusalizmin empirik və ya konyunktur-statistik istiqamətin yaradıcısını göstərin:

- P.Samuelson
 T.Veblen
 U. Mitçel
 J.B.Sey
 C. Kommons

567 İnstitusalizmin sosial-psixoloji istiqamətin yaradıcısını göstərin:

- P.Samuelson
 T.Veblen
 U. Mitçel
 J.B.Sey
 C. Kommons

568 İnstitusalizmin sosial- hüquqi istiqamətin yaradıcısını göstərin:

- P.Samuelson
 T.Veblen
 U. Mitçel
 J.B.Sey
 C. Kommons

569 Fərdin arzu və istəklərinin fərdin mövcud olduğu iqtisadi sistemin mədəni və sosial xüsusiyyətlərinin əksi olduğunu bildirən fikir hansı elmi istiqamət üçün səciyyəvidir?

- keynsçilik;
 yeni institusal iqtisadiyyat;
 neoinstitusalizm;
 sadalananların heç biri üçün;
 ənənəvi institusalizm;

570 F.Mirovski modelinin əsas ideyası nədən ibarətdir?

- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyasının zəruriliyində;
 pragmatik yanaşmanın üstünlüyündə;
 bundadır ki, insan və təbiət inkişaf prosesində bir-birinə təsir edirlər;
 xarici effektlərin dövlət tərəfindən tənzimləməsinin zəruriliyində;
 cəmiyyətin həyatında institutların xüsusi rolunda;

571 İnstitusalizm və marksizmin oxşar əlamətlərinə nə aiddir?

- sadalananların hamısı aiddir;
 insan, cəmiyyət onu necə edirsə, elədir;

- cəmiyyətin sosial-iqtisadi quruluşu tarixi səciyyə daşıyır;
- sadalananların heç biri aid deyil.
- cəmiyyətin sosial-iqtisadi quruluşu cəmiyyətdə nemətlərin müəyyən istehsal, bölgü, mübadilə və istehlakı formaları ilə bağlıdır;

572 İnstitusionalizmin marksizmdən fərqi nədədir?

- əmək dəyər nəzəriyyəsini qəbul etməmək;
- xalis kapitalizmin deyil, qarışıq iqtisadiyyatın öyrənilməsi;
- cəmiyyətin inkişafı təkamül yolu ilə gedir;
- sadalananların hamısında;
- kommunizm modelinə tənqidi yanaşma;

573 Neoinstitusionalizmdən fərqli olaraq ənənəvi institusionalizm:

- fərdlərin fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmasına yönümlənib;
- iqtisadiyyatı daha geniş və realistik nəzərdən keçirir;
- «institut anlayışından istifadə etmir;»
- ənənəvi institusionalizm və neoinstitusionalizm heç nə ilə fərqlənmirlər;
- iqtisadi münaqişələri nəzərdən keçirir;

574 Praqmatizm fəlsəfəsinin özəl əlamətlərinə nə aid deyil?

- inqilabi ideyaların təbliği;
- Hegl dialektikasının sonrakı inkişafı;
- insan fəaliyyətinin bütün şüur formalarının əsası kimi dərk;
- sadalananların hamısı aiddir.
- Dekart fəlsəfəsinin inkarı;

575 İnstitusional iqtisadiyyatın öyrənilmə predmeti nədir.

- iqtisadi inkişafın dayanıqlığının təmin edilməsi problemi, təsərrüfat subyektlərinin rentabelli inkişafına nail olunması
- dövlətin iqtisadi siyasətinin makrosəviyyədə mexanizmləri və reallaşması istiqamətləri
- resursların məhdudluğu şəraitində mikrosəviyyədə səmərəliliyin artırılması problemi
- makroiqtisadi tarazlığın təmin olunması problemi, iqtisadiyyatda kəskin tsikli tərəddüdlərin qarşısını alan, işsizliyin ləğv edilməsi və stabilləşmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi
- mikro və makrosəviyyədə iqtisadi siyasətin formalaşması və qərarların qəbul edilməsi sahəsində forma və qeyri-formal institutların rolu

576 Köhnə institusionalizm və neoinstitusionalizm arasında ümumi olanı göstərin.

- cəmiyyətdə davranış modellərinin təhlili və onların sistem əsasında formalaşması
- sosial agentlər baxımından iqtisadiyyatın öyrənilməsi
- adətlər əsasında fərdlərin davranışının təhlili, cəmiyyətdə baş verən hadisə və proseslərin tədqiqində “institut” kateqoriyasının istifadəsi
- doğru cavab yoxdur
- içtimai proseslərin iqtisadi nəticələrə təsiri

577 Kontraktlar nəzəriyyəsində formal və qeyri- formal qaydaların mövcud olmasını nə doğurur:

- kontraktların predmetinin spesifikliyi
- kontrakt tərəflərinin qeyri- bərabər vəziyyəti
- kontrakt formalarının çoxnövlü luyü
- kontrakt üzrə danışıqların xarakteri
- kontraktların tamlığı problemi

578 Mülkiyyət hüquqlarının strukturu və onların təmin olunması mexanizmləri mövqeyindən kontraktlar nəyi əks etdirir:

- tərəflərin qeyri - bərabər vəziyyəti
- kontrakt tərəflərinin transformasiya xərclərinin strukturu
- stimulyə və antistimulların strukturu
- münasibətlərin yarandığı səbəbə görə obyektin spesifikliyi
- işgüzar praktika ənənələri və adətləri

579 Kontraktların natamamlığı səbəblərinə nə aid deyil:

- yoxlanmağı mümkün olmayan müəyyən fəaliyyət və ya informasiya
- kontraktın dilinin qeyri – dəqiqliyi və mürəkkəbliyi
- hesablaşmalar və danışıqların həyata keçirilməsi xərcləri
- kontrakt tərəflərinin iqtisadi səmərəliliyi
- insanın bəzi vəziyyətləri qabaqcadan görməyinin məhdudluğu

580 Amerika institusionalistləri qəbul edirlər.

- iqtisadi tərəqqidə maliyyə kapitalının başlıca rolunu
- iqtisadi inkişafın əsas istiqamətlərinin müəyyən edilməsində inhisarların üstünlüyünü
- iqtisadi proseslərin idarə edilməsində dövlətin həlledici rolunu
- iqtisadiyyatın inkişafında dövlətin tədris edilməsini
- iqtisadiyyata dövlətin müdaxilə edilməsinin zəruriliyi

581 Duqlas Nortun institut anlayışına təklif etdiyi klassik tərif aşağıdakı kimi ifadə olunur.

- Hüquq və vəzifələrə, hakimiyyət və toxunulmazlığa uyğun olaraq vəzifə və mövqeyi müəyyən edən qaydaların ümumi sistemi
- fərdi fəaliyyətin nəzarət olunması, azad edilməsi və genişləndirilməsi üzrə kollektiv fəaliyyət
- hökmran və yüksək dərəcədə standartlaşdırılmış ictimai vərdişlər
- müəyyən tələbatın ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş rol və statusların məcmusu
- qaydalar, onların yerinə yetirilməsini təmin edən mexanizmlər , insanlar arasında təkrar olunan qarşılıqlı təsirləri strukturlaşdıran davranış normaları

582 İnstitusionalizmin yaranmasının ilkin şərti nə olmuşdur?

- XX əsrdə sosialist təsərrüfat sisteminin meydana gəlməsi;
- ikinci dünya müharibəsi;
- birinci dünya müharibəsi;
- XX əsrdəki sürətli texniki və iqtisadi tərəqqi.
- iqtisadi böhran və 1929-1932-ci illərin depressiyası;

583 Edna Ulman –Marqalit institutların meydana çıxmasına qətilib çıxaran sadalanan situasiyalarından birini ayırmışdır:

- resursdan asılılıq
- qeyri – formal kontraktasiya
- bərabərsizlik
- resurs təminatlılığı
- bərabər imkanlar

584 Hansı alim ilk dəfə olaraq institutların meydana gəlməsi səbəbi kimi bərabərsizlik anlayışını elmi dövriyyəyə daxil etmişdir

- Uilyam Meklinq

- Loran Teveno
- Karl Brunner
- Edna Ulman -Marqalit
- Siqvort- Lindenberq

585 İqtisadi nəzəriyyədə səmərəli davranışın hansı iki əsas modeli istifadə olunur.

- iqtisadi səmərəlilik və məhdud səmərəlilik
- elə belə səmərəlilik və özünün xüsusi mənafeyinə yönümlənmiş səmərəlik
- üzvi səmərəlilik və məhdud səmərəlilik
- iqtisadi fərdiyyətçilik və məhdud səmərəlilik
- lider arxasınca getmək və işdən boyun qaçırmaq

586 O.Ulyamsona görə səmərəliliyin neçə əsas forması mövcuddur

- 4
- 2
- 1
- 5
- 3

587 Öz xüsusi mənafeyinə yönümlənmə aşağıdakı formada reallaşdırıla bilər

- sobataj
- inadlılıq
- lobbiləşdirmə
- inandırmaq
- tabeçilik

588 Neoinstitusional iqtisadiyyatda opportunist anlayışı altında aşağıdakı davranış tipini başa düşmək qəbul olunmuşdur

- öz xüsusi maraqlarına öz nöqteyi- nəzərinə qalmaqla çatmaq
- öz xüsusi maraqlarına zəruri qərarlar lobbiləşdirmə yolu ilə çatmaq
- öz xüsusi maraqlarına yalançılıq yolu ilə , aldatma , oğurluq, dələduzluq , informasiyanı təhrif etmə, həqiqəti gizlətmə , rəqibini dolaşılığa salmaq hesabına çatmaq
- öz xüsusi maraqlarına rəqibini inandırmaq yolu ilə çatmaq
- öz xüsusi maraqlarına özünə qəbul etdiyi öhdəlikləri yerinə yetirməkdən imtina etmək yolu ilə çatmaq

589 Öz maraqlarına yönümlənməyin zəif formasını göstərin

- oppotunizm
- informasiyanı təhrif etmək
- rəqibini çaşdırma
- tabeçilik
- dələduzluq

590 Institusional iqtisadiyyatda hansı fəaliyyət kontraktları vasitəsilə həyata keçirilir:

- nemət üzərində mülkiyyətin verilməsi
- mülkiyyətçi əmlakının vakalətli idarə edilməsi
- informasiya –konsaltinq xidmətlərinin göstərilməsinə görə mükafatlandırma
- müxtəlif maliyyə sövdələşmələri
- işçilərin mizd tutulması /azad edilməsi

591 Hüquqi mənada kontrakt nəyi ifadə edir:

- tərəflər arasında müəyyən müddətə bağlanan və onların hüquqları vəzifələri və məsuliyyətini təyin edən sənəd, yazılı müqavilə
- tərəflərin onların münasibətlərinə, yaxud da bu münasibətlərin planlaşdırılmasına dair razılaşmaları
- müəyyən vaxt müddəti ərzində qarşılıqlı dəst maliyyə transaksiyalarının həyata keçirilməsi barəsində yazılı müqavilə
- oliqopolist firmalar arasında təsir sferalarının bölüşdürülməsi və satış bazarlarının ayrılması haqqında qeyri-formal müqavilə
- elə bir ikitərəfli (və ya coxtərəfli) qanuni transaksiyadır ki, bunda iki tərəf (və ya çox tərəf) müəyyən qarşılıqlı öhdəliklərə razılaşmışlar

592 İnstitusional iqtisadi nəzəriyyədə klassik anlamda kontrakt nəyi təmsil edir:

- onların tərəfindən icraya məruz qalan fəaliyyətlərin və onların yerinə yetirilməsinə görə məsuliyyətin müəyyənləşdirildiyi iki və bir neçə şəxs arasında məcburi razılaşma
- iki tərəfin (çox tərəflərin) müəyyən qarşılıqlı öhdəliklərə razılaşdığı iki tərəfli(çox tərəfli) qanuni transaksiya
- müqavilədən irəli qələn mülki hüquqi münasibət və yazılı formada bağlanmış müqavilənin məzmununun əks olunduğu sənəd
- iki və ya daha çox şəxsin mülki hüquqlarının və vəzifələrinin təyin edilməsi , dəyişdirilməsi və ya ixtisar olunması barədə razılaşması
- tərəflər arasında müəyyən müddətə bağlanan və onların hüquqları, vəzifələri və məsuliyyəti təyin edən sənəd, yazılı müqavilə

593 Neoinstitusionalizmin sələflərinə aşağıdakı məktəbin (istişamətin) iqtisadçıları aiddir.

- merkantilist
- keynsçi
- avstiya
- monetarist
- klassik

594 Neoinstitusionalizmlər iqtisad elmində aşağıdakı istiqamətin tədqiqatlarının bazis əsaslarını tənqid etmişlər.

- merkantilist
- neoklassik
- klassik
- monetarist
- keynsçi

595 Variantlardan hansı Harold Demsetsin konsepsiyasının (sxeminin) mahiyyətini düzgün əks etdirir?

- Mülkiyyət hüquqları kənar təsirləri internalizə etmək üçün və internalizədən isə qazanc ona çəkilən xərclərdən çox olanda inkişaf etdirilir.
- Yeni texnologiyalar resursların nisbi qiymət səviyyələrini dəyişir.
- Bilik səviyyəsində dəyişiklik yeni texnologiyaların meydana gəlməsinə aparır.
- Bütün cavablar doğrudur
- Qiymətlərin yeni səviyyələri dəyərləri potensial artan resursların sahiblərində onlara mülkiyyət hüququnu dəyişməyə həvəs yaradır.

596 D.Nort tərəfindən tərtib olunmuş institusional dəyişikliklərin sxeminin müddəaları hansı variantda öz əksini tapır?

- Bilik səviyyəsində dəyişiklik yeni texnologiyaların meydana gəlməsinə aparır.
- Qiymətlərin yeni səviyyələri dəyərləri potensial artan resursların sahiblərində onlara mülkiyyət hüququnu dəyişməyə həvəs yaradır.
- Yeni texnologiyalar resursların nisbi qiymət səviyyələrini dəyişir.
- Bütün cavablar doğrudur.

- Qiymətlərin yeni səviyyələri həm də bu kimi hüquqlardan istifadənin dəyərini maksimumlaşdırmağa imkan verən qaydaların yaranmasına aparır.

597 Variantlardan hansı institusional dəyişikliklərin baza sxeminə V.Ratten və Y.Hayami tərəfindən edilmiş, əlavəni əks etdirir?

- Bilik səviyyəsində dəyişiklik yeni texnologiyaların meydana gəlməsinə aparır.
- Xarici amillərin bir sahədə dəyişdiyi, institusional dəyişikliklərin isə başqa sahədə yarandığı induksiya edilmiş , institusional dəyişikliklərin yaranma imkanı.
- Qiymətlərin yeni səviyyələri dəyərləri potensial artan resursların sahiblərin onlara mülkiyyət hüququnu dəyişməyə həvəs yaradır.
- İxtiranın və ya yeni qaydaların formalaşdırılmasının xərclərini və bu qaydalara keçməyin məqsədyönlüliyinə insanları inandırmağın xərclərini çəkən institusional sahibkar fiqurunun fərqləndirilməsi.
- Yeni texnologiyalar resursların nisbi qiymət səviyyələrini dəyişir

598 Variantlardan hansı institusional dəyişikliklərin baza sxeminə D.Nayt tərəfindən edilmiş əlavəni əks etdirir?

- Bilik səviyyəsində dəyişiklik yeni texnologiyaların meydana gəlməsinə aparır.
- İnstitusional dəyişikliklərin həyata keçirilməsi ilə yanaşı institutların xeyli dərəcədə ictimai nemətlərlə oxşar olması ilə əlaqədar “biletsiz” effektinin yaranması imkanı.
- Xarici amillərin bir sahədə dəyişdiyi, institusional dəyişikliklərin isə başqa sahədə yarandığı induksiya edilmiş institusional dəyişikliklərin yaranma imkanı.
- D.Nayt tərəfindən “baza” sxeminə heç bir əlavə edilməmişdir.
- Dəyərin yaradılmasına müsbət təsir edən mümkün institusional dəyişikliklərdən qazancın bir iqtisadi agentlərin olması, onun həyata keçirilməsi xərclərini başqalarının çəkməsi ehtimalı mütləq nəzərə alınmalıdır ki, bu da onun təzahürünə mane ola bilər.

599 İnstitutların yaranması probleminin həllinə nəzəri –oyun yaranmasının səbəbini əks etdirən variantı seçin.

- Yekdil qərarın (konsensus) qrup qərarının qəbul edilməməsi
- Faktik olaraq metodoloji fərdilik prinsiplərini bölüşür və özünün quruluşuna görə oyunçuların çoxlu müxtəlif hərəkətlərini əks etdirir.
- Özünün quruluşuna görə oyunçuların sadə təkrarlanan hərəkətlərini əks etdirir.
- Faktik olaraq metodoloji kütləvilik prinsiplərini bölüşür
- Xüsusi ikitərəfli razılaşmanın vacib olmaması.

600 İnstitutun məcburi tətbiq edilməsinin əsasında nə durur?

- Onların şəxsi gəlirlərini (və ya oyunçuların siyasi arenada təmsil etdikləri xüsusi maraqlar qrupunun gəlirlərini) maksimumlaşdıran qaydaları tətbiq etməyə çalışan siyasi bazar oyunçularının xüsusi maraqları
- Onların xərclərinin orta mənfəət normasını təmin edən həddə saxlayan qaydalar tətbiq etməyə çalışan siyasi bazar oyunçularının maraqları.
- Onların şəxsi gəlirlərini minimum səviyyədə aşağı düşməyə imkan verməyən qaydalar tətbiq etməyə çalışan bazar oyunçularının maraqları
- Bütün cavablar doğrudur
- Onların şəxsi xərclərini maksimumlaşdıran qaydalar tətbiq etməyə çalışan siyasi bazar oyunçularının xüsusi maraqları

601 D.Nortun tərifinə görə institusional müvazinət anlayışının mahiyyəti hansı variantda öz əksini tapır?

- Elə vəziyyətdir ki, bu zaman oyunçuların həmin qüvvələr nisbəti və iqtisadi münasibətləri əmələ gətirən həmin müqavilə münasibətləri dəstində oyunçulardan heç biri müqavilələrin əks dəyişdirilməsinə resurs sərf etməyi özü üçün sərfəli saymır.
- Elə vəziyyətdir ki, bu zaman oyunçuların həmin qüvvələr nisbəti və iqtisadi münasibətləri əmələ gətirən həmin müqavilə münasibətləri dəstində oyunçulardan heç biri müqavilələrin əksdəyişdirilməsinə resurs sərf etməyi özü üçün və müqaviləni imzalayan digər tərəf üçün də sərfəli sayır.

- Elə vəziyyətdir ki, bu zaman oyunçuların həmin qüvvələr nisbəti və iqtisadi münasibətləri əmələ gətirən həmin müqavilə münasibətləri dəstində oyunçuların əksəriyyəti müqavilələrin əksdəyişdirilməsinə resurs sərf etməyi özü üçün sərfəli sayır.
- Bütün variantlar (yanaşmalar) D. Nortun tərifi tam əks etdirmir.
- Elə vəziyyətdir ki, bu zaman oyunçulardan heç birinin razılığını almadan qrupun lideri müqavilələrin əksdəyişdirilməsinə resurs sərf etməyi öz şəxsi maraqlar çərçivəsində həll edir.

602 İnstitusional dəyişikliklərin trayektoriyası – bu:

- Nəzərdən keçirilən müəyyən (baza) institutun məruz qaldığı dəyişikliklərin ardıcılığıdır.
- Nəzərdən keçirilən müəyyən (baza) institutun məruz qaldığı bəzi dəyişikliklərin təhlili metodudur.
- Nəzərdən keçirilən müəyyən (baza) institutun məruz qaldığı köklü dəyişikliklərin məcmusudur.
- Nəzərdən keçirilən müəyyən (baza) institutun yaranma səbəblərinin əsas xarakteristikalarının məcmusudur.
- Nəzərdən keçirilən hər hansı institutun inkişafının kəmiyyət dəyişmələrinin keyfiyyət dəyişməsinə keçməsi anıdır.

603 Variantlardan hansı XIX əsrdə İngiltərə iqtisadiyyatının artması və İspaniya iqtisadiyyatının staqnasiasının səbəbini əks etdirir?

- İqtisadiyyatın resurslarla təminatında kəskin fərqin mövcudluğu
- İspaniyanın İngiltərəyə nisbətən Amerika müstəmləkələrindən çox resurs olması
- Kral hakimiyyəti ilə iqtisadi fəal zadəganlığın qarşılıqlı münasibətlərinin xarakterində baş verən ciddi fərq
- İngiltərədə mütləq monarxiyanın hökmranlığını və zadəganlığı təmsil edən parlamentin olmaması
- İspaniyada müstəmləkələrdən gələn resursların istehlaka deyil, yığıma yönəldilməsi

604 Hansı variant D.Nort tərəfindən işlədilmiş Təcridmə effekti anlayışını düzgün əks etdirir.

- Qüvvədə olan qaydalardan istifadədən bölgü səmərəsi götürən təşkilatlar tərəfindən qaydaların dəyişdirilməsinə maneələr yaradılmasından ibarətdir
- Qüvvədə olan qaydalardan istifadədən bölgü səmərəsində marağı olmayan təşkilatların qaydaların dəyişdirilməsinə maneələrin tamamilə aradan qaldırılmasından ibarətdir
- Qüvvədə olan qaydalardan istifadədən bölgü səmərəsi götürən təşkilatlar tərəfindən qaydaların dəyişdirilməsinə şərait yaradılmasından ibarətdir
- Bütün cavablar yanlıştır
- Qüvvədə olan qaydalardan istifadədən bölgü səmərəsi götürən təşkilatların mövcud qaydaların dəyişdirilməsinə laqeyidliyindən ibarətdir

605 Hansı variant Brayan Artur və Rol Devidə görə, texnoloji inkişafda vəziyyət əvvəlki inkişaf trayektoriyasından asılılıqla səciyyələşdirilməsini əks etdirir?

- Gerçəklə müşahidə olunan kütləvi texnologiyanın seçimi öncədən deyilə bilməz
- Kütləvi yayılmış texnologiya çox böyük ehtimalla qeyrisəmərəlidir
- Koordinasiya edilmiş və eyni zamanda həyata keçirilməsi lazım olan xərclərin kəmiyyəti səbəbindən bu seçimi praktiki olaraq dəyişmək qeyri-mümkündür
- Bütün variantlar doğrudur
- Gerçəklə müşahidə olunan kütləvi texnologiyanın seçimi öncədən deyilə bilər

606 Erix Poznerin siqnalizasiya mexanizmi öz mahiyyətini hansı variantda tapır?

- Subyektin özü haqqında müəyyən informasiya yaratmaq məqsədi əsasında müşayiət olunan istənilən hərəkətdir.
- Obyektlər arasında qarşılıqlı informasiya mübadiləsi ilə bağlı birgə xərclərlə müşayiət olunan hərəkətdir.
- Subyektin rəqibləri haqqında müəyyən yalnız informasiya yaratmaq məqsədilə xərcləri ilə müşayiət olunan istənilən hərəkətdir.
- Bütün cavablar doğrudur.
- İki və daha artıq sosial mənşəli subyektlər arasında informasiya alqı-satqısı ilə müşayiət olunan hərəkətdir.

607 Avtoritar dövlət nədir?

- Müəyyən ərazidə əhalinin gəlirlərinin bir hissəsini zorla alan
- Vətəndaşları hüquqla qorunmayan
- Seçki hüququnun olmadığı
- Polis rejiminə əsaslanan
- Digər dövlətlərin qəbul etmədiyi

608 Prinsipial - agent problemini amirlik sisteminə tətbiqən nəzərdən keçirərək prinsipialı fərqləndirin:

- polis;
- sosialist müəssisəsi;
- dövlət;
- ordu;
- institutlar;

609 Prinsipial - agent problemini amirlik sisteminə tətbiqən nəzərdən keçirərkən agenti fərqləndirin:

- dövlət;
- institutlar;
- sosialist müəssisələri;
- ordu;
- polis;

610 Tərsinə bazar nə deməkdir?

- fəaliyyət göstərənlərin bir qisminin qanunu pozmağa, dövlət aparatında korrupsiyanın artmasına təhrik edən motivləri var;
- bərabərləşdirici bölgü sistemi;
- fəaliyyət göstərənlərin bir qisminin pozğuntular haqqında hakimiyyətə xəbər verməyə motivi var;
- cavabların hamısı doğrudur;
- iqtisadi subyektlərin fəaliyyətinin koordinasiyasına xərclər;

611 Amirlik iqtisadiyyatında mexanizmlərdən hansı yoxdur?

- bərabərləşdirici bölgü sistemi;
- iqtisadiyyatın «yuxarıdan» idarə edilməsi;
- qiymət mexanizmi (tələb və təklif əsasında);
- cavabların hamısı doğrudur;
- məhsul istehsalının həcmi haqqında verilənlərin saxtalaşdırılması;

612 Bütün ölkələrdə təzahür edən, lakin ümumi qanunauyğunluqları olan amirlik iqtisadiyyatının mahiyyəti:

- dövlətin iqtisadi sahədə sərt diktaturası;
- insan kapitalı axını;
- ifrat istehsal iqtisadiyyatı;
- cavabların hamısı doğru deyil;
- cavabların hamısı doğrudur;

613 İnsanın bazar iqtisadiyyatında davranışını hansı modellə təsvir etmək olar?

- “homo economicus”
- “homo adaptans”
- “homo soveticus”
- cavabların hamısı doğru deyil.

“ homo institutional”

614 İslahatçılar qarşısında duran əsas məsələ amirlik sistemində tamamilə olmayan aşağıdakıların yaradılmasıdır:

- ordu, polis;
- səhiyyə;
- xilasetmə sistemi;
- bazar, banklar, xüsusi firmalar;
- cavabların hamısı doğrudur;

615 Keçid iqtisadiyyatında geniş miqyaslı institusional transformasiyalar zamanı xüsusi rol ayrılır:

- korrupsiyaya;
- ictimai mülkiyyətə;
- dövlətə;
- qeyri-formal iqtisadiyyata;
- inqilaba;

616 Qeyri-formal institusionallaşmanın mahiyyəti nədədir?

- makroiqtisadi disfunksiyada;
- qanunlar «bazar qaydası» ilə işləmir;
- insan kapitalı axınında;
- aqrar sektorun islahatı;
- real sektora investisiyaların artması;

617 Qeyri-formal institusionallaşmanın nəticələri bunlardır:

- kölgə sektorunun artması, kapital qaçışı;
- liberallaşma;
- əksinhisarlaşma;
- cavabların hamısı doğru deyil;
- ÜDM-un artması;

618 Kölgə iqtisadiyyatının mövcud olmasının əsas səbəbləri arasında aşağıdakıları göstərmək olar.

- leqal biznesin yüksək transaksion xərcləri
- dövlət institutları sisteminin müəyyən mənafeələr qrupuna tabe olması
- mülkiyyət hüquqlarının səmərəli müdafiə sisteminin olmaması
- cavabların hamısı doğru deyil
- cavabların hamısı doğrudur

619 İqtisadiyyatda qeyri-formal bölmənin ölçülərinə hansı amillər təsir edir.

- vergilər
- korrupsiya
- iqtisadiyyata tənzimləmə müdaxiləsinin dərəcəsi
- doğru cavab yoxdur
- sadalananların hamısı təsir edir

620 Bu və ya digər qurumun seçilməsi və inkişafı nə ilə şərtlənir?

- Mənafeələrlə
- Minimal transaksiya xərcləri ilə
- İqtisadi inkişafa təsiri ilə

- Demokratikləşməsi ilə
- Mülkiyyətə münasibəti ilə

621 Dövlət nədir.

- Öz funksiya və məqsədlərini reallaşdırmaq üçün məhdud resuslardan səmərəli istifadə edən təşkilat
- Cəmiyyətin mütəşəkkil təşkilidir
- Hakimiyyətin təşkili forması
- Təsərrüfat subyektlərini əlaqələndirən qurum
- Cəmiyyətin sosial-iqtisadi təşkilidir

622 Dövlət hakimiyyətinin üç qanadı.

- Təsərrüfat-iqtisadi, sosial
- Qanunverici, icra, sosial
- İcra, qanunverici, cavabdehlik
- Qanunverici, icra, məhkəmə
- Seçki, idarə etmə, tənzimləyici

623 Byukenə görə dövlət nədir.

- Zorakılıq aparatı
- Kollektiv münasibətlərin tənzimləyicisidir
- Kollektiv hərəkətin həyata keçirilməsini mümkün edən sadə fənd və üsulların dəsti mexanizmidir
- Hüquqi təminat yaradandır
- Sosial konfliktləri həll edəndir

624 Dövlət qaydanı pozanlara qarşı hansı vasitələrlə mübarizə aparır.

- Vəzifədən uzaqlaşdırmaqla
- Cəza sistemi-məhkəmə, polis, həbsxana vasitəsilə
- Cərimə etməklə
- Seçkilərə buraxmamaqla
- İctimai qınaqqla

625 Eyni cinayətə görə fərqli cəza verilməsinin səbəbi nədir.

- İnstitusional hüquqi qurumların mükəmməl olmaması
- Cəza verənlərin fərqli statusu
- Cəzalandırılanların fərqli statusu
- Zəif qanunvericilik bazası
- Cəmiyyətin yetkinlik səviyyəsinin aşağı olması

626 Byuken hansı şəraiti tabecilikdə olanın paradoksu adlandırılır-

- İnsanın idarəetmənin subyektivi olduğu şəraiti
- İnsanın idarəetmənin həm obyektivi həm də subyektivi olduğu şəraiti
- İnsanın idarəetmənin obyektivi olduğu şəraiti
- İnsanın məcburetə mexanizminin təsirinə məruz qalmadığı
- İnsanın məcburetə mexanizminin təsirinə məruz qaldığı

627 Hansı mexanizmin vasitəsilə müəyyənləşdirilmiş formal qaydalara əməl etmək mümkün olur?

- Cərimə etməklə
- Cəzalandırma
- İqtisadi fəaliyyətə qadağa qoymaqla

- Effektiv məcburetmə mexanizmi
- İqtisadi fəaliyyətini məhdudlaşdırmaq

628 Məcburetmə mexanizminin rolu.

- İqtisadi fəaliyyətə məcbur etmək
- Vergi ödəməyə məcburetmə
- İqtisadi fəaliyyəti dayandırmağa məcbur etmə
- Rəqiblə əməkdaşlığa məcburetmə
- Qaydalara əməl etməyə məcburetmə

629 Məhkəmə hakimiyyəti necə həyata keçirilir?

- Vətəndaşlar tərəfindən həyata keçirilir
- Qrup tərəfindən həyata keçirilir
- Qanunverici orqandan müstəqil kollektiv seçki ilə həyata keçirilir
- Müstəqil vətəndaşlar tərəfindən həyata keçirilir
- Dövlət orqanları tərəfindən həyata keçirilir

630 Transaksiya xərclərinə daxil deyil.

- informasiyaların axtarılması xərcləri
- dərgahlara və avadanlıqlara xidmət xərcləri
- opportunist davranış xərcləri
- kontraktların bağlanması xərcləri
- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi xərcləri

631 Pisləşən seçim aşağıdakı prosesin nəticəsidir.

- mülkiyyət hüquqlarının spesifikləşdirilməsi
- kontraktların bağlanması xərcləri
- ölçmə xərcləri
- opportunist davranış
- mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi

632 Komanda –

- tabe olan agentlərin müəyyən fəaliyyətləri dəstinin birtərəfli məhdudlaşdırılmasıdır;
- tərəflərdən birinin digərinin əlinin çatmadığı xüsusi informasiyaya malik olmasıdır;
- transaksiyaların həyata keçirilməsi zamanı meydana gələn xərclərdir;
- iqtisadi agentlər arasında məhdud resurslardan istifadəyə daxil olan sanksiyalaşdırılmış münasibətlərdir.
- cəmiyyətdə qəbul edilmiş mülkiyyət hüquqları və azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsidir;

633 Transaksiya xərcləri –

- tabe olan agentlərin müəyyən fəaliyyətləri dəstinin birtərəfli məhdudlaşdırılmasıdır;
- tərəflərdən birinin digərinin əlinin çatmadığı xüsusi informasiyaya malik olmasıdır;
- transaksiyaların həyata keçirilməsi zamanı meydana gələn xərclərdir;
- iqtisadi agentlər arasında məhdud resurslardan istifadəyə daxil olan sanksiyalaşdırılmış münasibətlərdir.
- cəmiyyətdə qəbul edilmiş mülkiyyət hüquqları və azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsidir;

634 Sövdələşmə transaksiası –

- qarşılıqlı təsir vasitəsilə rifahın yüksəldilməsi imkanlarının qarşılıqlı surətdə anlaşılmasını əks etdirən münasibətdir;
- iqtisadi agentlər arasında elə qarşılıqlı təsirdir ki, bu zaman qərarları qəbuletmə hüququ yalnız bir tərəfə məxsusdur, idarəetmə isə komanda vasitəsilə həyata keçirilir;
- mübadilə edən tərəflər arasında könüllü razılaşmalar əsasında mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsindən ibarətdir;
- hüquq obyektinin, hüquq subyektinin, bu subyektin malik olduğu hüquqlar dəstinin, habelə onlara riayət olunmasını təmin edən mexanizmin müəyyənləşdirilməsidir.
- iddiaçılar tərəfindən hüquqlara və (və ya) resursa təşəbbüs göstərilən, amma üçüncü şəxs tərəfindən həyata keçirilən səlahiyyətlərin bölgüsüdür;

635 İdarəetmə transaksiyası –

- qarşılıqlı təsir vasitəsilə rifahın yüksəldilməsi imkanlarının qarşılıqlı surətdə anlaşılmasını əks etdirən münasibətdir;
- iqtisadi agentlər arasında elə qarşılıqlı təsirdir ki, bu zaman qərarları qəbuletmə hüququ yalnız bir tərəfə məxsusdur, idarəetmə isə komanda vasitəsilə həyata keçirilir;
- mübadilə edən tərəflər arasında könüllü razılaşmalar əsasında mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsindən ibarətdir;
- hüquq obyektinin, hüquq subyektinin, bu subyektin malik olduğu hüquqlar dəstinin, habelə onlara riayət olunmasını təmin edən mexanizmin müəyyənləşdirilməsidir.
- iddiaçılar tərəfindən hüquqlara və (və ya) resursa təşəbbüs göstərilən, amma üçüncü şəxs tərəfindən həyata keçirilən səlahiyyətlərin bölgüsüdür;

636 Rasion tətbiqetmə transaksiyası –

- qarşılıqlı təsir vasitəsilə rifahın yüksəldilməsi imkanlarının qarşılıqlı surətdə anlaşılmasını əks etdirən münasibətdir;
- iqtisadi agentlər arasında elə qarşılıqlı təsirdir ki, bu zaman qərarları qəbuletmə hüququ yalnız bir tərəfə məxsusdur, idarəetmə isə komanda vasitəsilə həyata keçirilir;
- mübadilə edən tərəflər arasında könüllü razılaşmalar əsasında mülkiyyət hüquqlarının mübadiləsindən ibarətdir;
- hüquq obyektinin, hüquq subyektinin, bu subyektin malik olduğu hüquqlar dəstinin, habelə onlara riayət olunmasını təmin edən mexanizmin müəyyənləşdirilməsidir.
- iddiaçılar tərəfindən hüquqlara və (və ya) resursa təşəbbüs göstərilən, amma üçüncü şəxs tərəfindən həyata keçirilən səlahiyyətlərin bölgüsüdür;

637 T.Eqqertson D.Nortun yanaşmasına əsaslanaraq xərclərin növlərini müəyyənləşdirir, aşağıdakılardan hansıları T.Eqqertsonun xərc növlərinə aid deyil: 1.İnformasiya axtarışı; 2.Bölüşdürücü; 3.Kontraktların tərtib edilməsi; 4.Monitorinq; 5.Kontraktların icrasına məcburetmə; 6.Üçüncü şəxslərdən qoruma; 7. Danışıqların aparılması; 8.Motivasiya.

- 1,3;
- 4,5;
- 2,8;
- 3,5.
- 6,7;

638 T.Eqqertson D.Nortun yanaşmasına əsaslanaraq xərclərin növlərini müəyyənləşdirir, aşağıdakılardan hansı T.Eqqertsonun xərc növlərinə aid deyil:

- informasiya axtarışı;
- monitorinq;
- kontraktların tərtib edilməsi;
- danışıqların aparılması.
- motivasiya;

639 Transaksiya –

- tabe olan agentlərin mümkün fəaliyyətləri dəstinin birtərəfli məhdudlaşdırılmasıdır;
- tərəflərdən birinin digərinin əlinin çatmadığı xüsusi informasiyaya malik olmasıdır;
- transaksiyaların həyata keçirilməsi zamanı meydana gələn xərclərdir;
- iqtisadi agentlər arasında məhdud resurslardan istifadəyə daxil olan sanksiyalaşdırılmış münasibətlərdir.
- cəmiyyətdə qəbul edilmiş mülkiyyət hüquqları və azadlıqların mübadiləsi, özgəninkiləşdirilməsi və mənimsənilməsidir;

640 Transaksiya xərcləri, bu:

- məhsul istehsalı ilə əlaqədar xərclərdir
- istehsalla əlaqəsi olmayan xərclərdir
- əmtəə və xidmət istehsalı ilə əlaqədar xərclərdir
- müqavilələrin başlanması xərcləridir
- xammal və materialların alınması ilə xərclərdir

641 Müddəaların qısaca və dürüst ifadə edilməsi nöqtəyi -nəzərindən klassik kontrakt meyl edir:

- variativlik
- fərdiyyətçilik
- qeyri –formallıq
- standartlaşdırma
- qeyri –spesifikləşdirmə

642 Klassik kontrakt öz mövcudluğunu nə vaxt dayandırır:

- vədəsiz
- tərəflərdən birinin qərarı üzrə
- kontraktla göstərilmiş müddətdən asılı olaraq
- kontragentlərin fəaliyyətinin dayandırılmasından sonra
- sövdənin yerinə yetirilməsi məqamından

643 Klassik kontrakt zamanı sövdələşmənin təşkili üsulu hansıdır :

- hibrid
- bazar
- ierarxik
- formal təşkil olunmuş
- qarışıq

644 Klassik kontrakt zamanı resursların spesifiklik dərəcəsi hansıdır :

- yüksək spesifikli resurs
- ümumi təyinatlı resurs
- interspesifik resurs
- nadir resurs
- orta dərəcə spesifikli resurs

645 Neoklassik kontraktın əsas səcəyyələrinə nə aid deyil :

- tərəflərin öz üzərinə götürüdüğü öhdəliklərin icrasına zəmin kimi dövlət çıxışı edir
- tərəflərin münasibətlərinin təsədüfi xarakteri
- münasibətlərin xarakterinin, onların mümkün dəyişiklikləri və ya dayandırılmasının təsbit edilməsinin tamlığı
- kontraktla tərəflərin bütün şərtlər, xərclər və faydalarının aşkar təsbit edilməsi
- üçüncü tərəf, tərəflərin öz üzərinə götürüdüğü öhdəliklərin icrasına zəmin kimi çıxışı edir

646 Neoklassik kontrakt üzrə tərəflərin münasibət tezliyi necədir:

- müvəqqəti
- birdəfəlik
- daimi
- təsadüfi
- müntəzəm

647 Neoklassik kontrakt üzrə tərəflərin münasibətlərində zəmin kimi çıxış edir:

- hakim
- kontraqentlər
- dövlət
- mal göndərən
- vasitəçi

648 Kontragentlərin münasibətlərinin sürəkliliyi nöqtəyi- nəzərindən neoklassik kontrakt hansı tipə aiddir:

- bərpa olunan
- uzunmüddətli
- qısamüddətli
- vədəsiz
- orta müddətli

649 Neoklassik kontraktı bağlamaq hansı şəraitdə məqsədayönümlüdür:

- informasiya simmetriklili
- informasiya sabitliyi
- qeyri- müəyyənlik
- müəyyənlik
- aşağı dərəcəli risk

650 Neoklassik kontrakt neçə tərəfi nəzərdə tutur:

- üç
- iki
- qeyri- məhdud sayda
- çox
- dörd

651 Neoklassik kontrakt zamanı sövdələşmənin təşkili üsulu necədir :

- qeyri- formal
- ierarxik
- hibrid
- formal təşkil edilmiş
- bazar

652 Neoklassik kontrakt zamanı resursların spesifikasiy dərəcəsi necədir:

- orta dərəcə spesifikasiy resurs
- interspesifikasiy resurs
- yüksək spesifikasiy resurs
- nadir resurs
- ümumi təyinatlı resurs

653 Hibrid forma anlayışını elmi dövriyyəyə ilk dəfə kim daxil etmişdir:

- Oliver Uilyamson
- Harold Demsets
- Armen Alçian
- Uesli Mitçell
- Herbert Saymon

654 Sadalananlardan nə hibrid sövdələşmə formasına nümunə deyil:

- françayzinq
- lizinq
- uzunmüddətli kontraktlar
- eksklyuziv diler kontraktları
- əlaqədar olan satışlar

655 Münasibət kontraktı üzrə tərəflərin münasibətlərində tezliyi necədir:

- müntəzəm
- daimi
- müvəqqəti
- təsadüfi
- birdəfəlik

656 Münasibət kontraktı üzrə tərəflərin münasibətlərindən zəmin kimi çıxış edir:

- vasitəçi
- dövlət
- hakim
- üçüncü tərəf
- kontraqentlər

657 Münasibət kontraktını hansı şəraitdə istifadə etmək məqsədə uyğundur:

- tərəflər arasında birdəfəlik, qeyri-mürəkkəb münasibətlər
- tərəflər arasında uzunmüddətli, mürəkkəb qarşılıqlı faydalı münasibətlər
- tərəflər arasında diskret epizodlu qarşılıqlı faydalı münasibətlər
- tərəflər arasında təsadüfi, yüksək riskli, amma olduqca faydalı münasibətlər
- tərəflər arasında qeyri-müntəzəm qısamüddətli münasibətlər

658 Corc Akerlofa görə informasiya asimmetriyası nəticəsində hansı avtomobillərin təklifi bazarda qalır.

- mandarinlər
- bananlar
- limonlar
- qaymaq
- armudlar

659 Neoinstitusionalist yanaşmaya görə iqtisadi mübadilə aktı nəyi əks etdirir?

- əmək məhsullarının mübadiləsini
- mülkiyyət hüququ dəstlərinin mübadiləsini
- nadir nemətlərin mübadiləsini
- alış-veriş əməliyyatlarını

keyfiyyətlərin mübadiləsini

660 İqtisadi təşkilatlar nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələrinə kimi aid etmək olar.

- Frenk Nayt
 Con Kommons
 Con Kennet Qelbreyt
 Fridrix fon Xayek
 Uesli Mitçell

661 Frenk Nayt hansı nəzəriyyənin əsas nümayəndələrindən biri hesab edilir.

- razılıq iqtisadiyyatı
 mülkiyyət hüququ
 ictimai seçim
 iqtisadi təşkilatlar
 transaksion xərclər

662 İctimai seçim nəzəriyyəsinin əsas nümayəndələrinə kimi aid etmək olar.

- Qerbert Saymon
 Harold Demsest
 Dceyms Byükenen
 Robert Foqel
 Riçard Pozner

663 Qərarların qəbulunun hansı növlərini fərqləndirirlər.

- rasionl və qeyri-rationl
 müəyyən və qeyri-müəyyən
 impilisit və empilisit
 formal və qeyri-formal
 fərdi və kollektiv

664 Qərarların qəbul edilməsi mərhələsinə nə aid deyil?

- qərarların reallaşması
 məqsədlərin qoyuluşu
 problemin formulə edilməsi
 bütün sadalananlar aiddir
 meyar seçiminin müəyyən edilməsi

665 Aldatma və hiyləgərliklə əlaqədar yalnız və xüsusi xeyrinə yönəldilmiş davranış belə adlanır.

- qeyri-səmərəli
 opportunist
 iqtisadi
 istehlakçı
 səmərəli

666 İnformasiyanın alınması və işlənməsində subyektlərin imkanlarının məhdudluğu necə adlanır?

- opportunizm
 informasiyanın asimmetrikliyi
 tam səmərəlilik
 informasiyanın simmetrikliyi

məhdud səmərəlilik

667 Qərarların qəbul edilməsinin başlanğıc mərhələsi budur.

- problemin formulə edilməsi;
- məqsədin qoyuluşu;
- seçim meyarının müəyyən edilməsi;
- qərarın reallaşdırılması;
- alternativlər çoxluğuna baxılması;

668 Qaydanın icrasına məcburetmənin xarici mexanizminə malik qayda necə adlanır?

- institusional mühit
- zamin
- institut
- sanksiya
- institusional saziş

669 Pozulmasına görə sanksiyaların qoyulduğu davranış modeli necə adlanır?

- kontrakt
- qayda
- zamin
- mübadilə
- fəaliyyət

670 İstitutların əsas funksiyaları bunlardır.

- koordinasiya etmək və optimallaşdırmaq
- istehsal və qeyri-istehsal
- stimullaşdırma və məhdudlaşdırma
- bölüşdürmək və stimullaşdırmaq
- koordinasiya etmək və bölüşdürmək

671 əgər istənilən fərd qayda zamini ola bilərsə, onda bu institut belə adlanır:

- qeyri- formal
- qeyri-səmərəli
- səmərəli
- optimal
- formal

672 İnsanın davranışını müəyyən edən başlıca iqtisadi, hüquqi, sosial qaydaların məcmusu necə adlanır?

- institusional saziş
- siyasi sistem
- iqtisadi sistem
- institusional mühit
- məhdud səmərəlilik

673 Kontraktların hansı növü üçün qeyri-müəyyənliyin daha yüksək dərəcəsi səciyyəvidir?

- tam
- münasibətli
- klassik

- eksplisit
 neoklassik

674 Robert Kuter neçə səlahiyyəti fərqləndirib ?

- 12
 10
 9
 13
 11

675 Avtomobili icarəyə götürmüş insan hansı mülkiyyət səlahiyyətinə malik olur?

- mənimsəmə
 sərəncamvermə
 sahibolma
 özgəninkiləşmə
 istifadəetmə

676 Entoni Onorenin təklif etdiyi mülkiyyət hüququnun məlum təsnifatı neçə səlahiyyəti daxil edir?

- 11
 9
 13
 12
 10

677 Hansı nəzəriyyənin Harold Demsest banisi hesab edilir?

- iqtisadi təşkilat
 transaksion xərclər
 mülkiyyət hüququ
 ictimai seçim
 razılıq iqtisadiyyatı

678 Mülkiyyət hüququ nəzəriyyəsinin banilərindən aşağıdakılar aid edilir.

- Uesli Mitçell
 Harold Demsest
 Con Kennet Qelbreyt
 Fridrix fon Xayek
 Con Kommons

679 Mülkiyyət hüququnun 12 səlahiyyətə bölünməsinə ilk dəfə aşağıdakı iqtisadçılardan hansı müəyyən edib?

- Robert Foqel
 Duqlas Nort
 Armen Alrian
 Entoni Onore
 Robert Kuter

680 Onorenin siyahısı mülkiyyət hüquqlarının neçə səlahiyyətini özünə daxil edir?

- 10
 7

- 5
 11
 8

681 İnstitutların tərkibinə daxil deyil.

- qəza sistemi
 qeyri-formal qaydalar
 formal qayda
 adət
 təşkilatlar

682 Qeyri-formal normanın böyük dayanıqlığı müəyyən olunur.

- qanunvericiliklə
 “yuxarıdan” süni şəkildə müəyyən olunmaqla
 onların təkamülünün uzunmüddətliyi ilə
 qanunauyğunluqla
 məhkəmə təcrübəsi ilə

683 Mülkiyyət hüququ spesifikasiyasının natamamlığı necə başa düşülməlidir.

- mülkiyyət hüququnun parçalanması
 mülkiyyət hüququnun differensiasiyası
 mütləq spesifikasiya
 bütün iqtisadi münasibətlər növünə tətbiq olunan universal spesifikasiya
 mülkiyyət hüququnun dağılması

684 Corc Akerlofa görə saxlanmış avtomobillər bazarında informasiya asimmetriyası hansı nəticəyə səbəb olur.

- plastik resursun istifadəsində ifadə olunan xarici effekt
 “bazarın fiaskosunda” ifadə olunan xarici effekt
 “dövlətin uğursuzluğunda” ifadə olunan xarici effekt
 bədbəxt hadisə riskilə nəticələnen təhlükəli davranışda ifadə olunan xarici effekt
 ətraf mühitin çirklənməsində ifadə olunan xarici effekt

685 Kontraktlar iqtisadi nəzəriyyəsində əlverişsiz seçim probleminin həllinin neçə strategiyasını fərqləndirirlər.

- 4
 2
 1
 5
 3

686 Mülkiyyət hüququ parçalanması hansı meyarlara əsasən baş verir.

- ixtisaslaşma
 faydalılıq
 ziyanın olmaması
 səmərəlilik
 rasionallıq

687 Mülkiyyət hüququ nəzəriyyəsində üçüncü şəxslərin resursa sərbəst çıxışdan kənarlaşdırılması

necə adlanır:

- mülkiyyət hüququnun spesifikasiyası
- xarici effektlərin beynəlmiləşdirilməsi
- xarici effekt
- eksternalilər
- opportunizm

688 Mülkiyyət sahibi mülkiyyət obyektini başqa iqtisadi agentə icarəyə verəndə hansı hüququndan istifadə edir?

- gəlir hüququndan
- istifadə hüququndan
- mülkiyyətin təhlükəsizliyi hüququndan
- mülkiyyətin kapital dəyəri hüququndan
- mülkiyyət hüququnun müddətsizliyindən

689 İcarəçi icarəyə götürdüyü obyektə xarab edirsə, nə baş verir?

- mülkiyyət hüququnun strukturlaşması
- mülkiyyət hüququnun aşınması
- mülkiyyət hüququnun parçalanması
- mülkiyyət hüququnun pozulması
- mülkiyyət hüququnun spesifikasiyası

690 Münasibət kontraktında üstünlüyə hansı şərtlər malikdir:

- eksplisit
- tam
- qeyri –formal
- aşkar
- formal

691 Münasibət kontraktında tərəflərin mübahisələrinin həll üsulu nəcədir:

- ierarxiyada daha yüksək inzibati həlqəyə müraciət
- ikitərəfli torq
- qeyri –formal danışıqlar
- kompromisə nail olmaq yolu ilə gözlənilməyən vəziyyətlərə uyğunlaşma
- ilkin kontraktın şərtlərinə deyil, mövcudluğunun bütün dövrü ərzində münasibətlərin qərarlaşmış praktikasına müraciət

692 Kontraktlar iqtisadi nəzəriyyəsinə opportunist davranışın neçə tipini fərqləndirirlər:

- 4
- 2
- 1
- 5
- 3

693 Kontrakt münasibətlərində gizli informasiya hansı nəticələrə gətirib çıxarır

- qeyri- müəyyənliyə
- mənəvi riskə
- zor, aldatma, şantajla pul qopartma
- sabotaja

əlverişsiz riskə

694 Kontrakt münasibətlərində gizlin niyyətlər hansı nəticələrə gətirib çıxarır:

- qeyri-müəyyənliyə
- mənəvi riskə
- zor,aldatma, şantajla pul qopartma
- “ prinsipal- agent” probleminə
- əlverişsiz seçimə

695 Saziş bağlanmasına qədər olan mərhələdə informasiya asimetriyası probleminə ilk dəfə alımlərdin kim diqqət yetirmişdir:

- Fridrix Fon Xayek
- Con Kommons
- Con Kennet Helbeyt
- Frenk Nayt
- Corc Akerlof

696 Corc Akerlofa görə saxlanmış avtomobillər bazarında pis avtomobilləri necə adlandırırlar.

- mandarinlər
- bananlar
- limonlar
- qaymaq
- armudlar

697 Corc Akerlofa görə saxlanmış avtomobillər bazarında yaxşı avtomobilləri necə adlandırirlar.

- mandarinlər
- armudlar
- bananlar
- qaymaq
- limonlar

698 Hansı dövlətin saxlanmış avtomobilləri timsalında Corc Akerlof əlverişsiz seçim probleminə baxmışdır.

- Fransa
- Almaniya
- Böyük Britaniya
- Yaponiya
- ABŞ

699 Corc Akerlof hansı bazar timsalında qeyri-əlverişli seçim probleminə baxmışdır.

- əmtəə və xidmətlər
- daşınmaz əmlak bazarı
- saxlanmış avtomobillər
- maliyyə bazarı
- qiymətli kağızlar bazarı

700 Corc Akerlof opportunist davranışın hansı tipinə baxmışdır:

- əlverişsiz seçim
- lobbiləşdirmə

- zor altatma , şantajla pul qopartma
- öz maraqlarının dalınca getmək
- mənəvi risk